

(“Službeni glasnik Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine” br. 10/03)

Sukladno članku 23 Statuta Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Skupština Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine na 65. sjednici, održanoj 28. svibnja 2003. godine, usvaja

Z A K O N O KAZNENOM POSTUPKU BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

GLAVA I - OSNOVNA NAČELA

Članak 1

Predmet i primjena ovog zakona

Ovim zakonom utvrđuju se pravila kaznenog postupka po kojima su dužni postupati Osnovni i Apelacijski sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Osnovni sud i Apelacijski sud), Javno tužiteljstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Javno tužiteljstvo) i ostali sudionici u kaznenom postupku predviđeni ovim zakonom, kada postupaju u kaznenim stvarima.

Članak 2

Princip zakonitosti

(1) Pravila utvrđena ovim zakonom trebaju osigurati da nitko nevin ne bude osuđen, a da se učinitelju kaznenog djela izrekne kaznena sankcija pod uvjetima propisanim u Kaznenom zakonu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Kazneni zakon) i u drugim zakonima u kojima su propisana kaznena djela i u zakonom propisanom postupku.

(2) Osumnjičeni ili optuženi može biti ograničen u svojoj slobodi i pravima samo pod uvjetima koje propisuje ovaj zakon.

(3) Kaznenu sankciju može učinitelju kaznenog djela izreći samo ovlaštenu sud u postupku koji je proveden po ovom zakonu.

Članak 3

Pretpostavka nevinosti i *in dubio pro reo*

(1) Svatko se smatra nevinim za kazneno djelo dok se pravomoćnom presudom ne utvrdi njegova krivnja.

(2) Sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja kaznenog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe kaznenog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog.

Članak 4

Ne bis in idem

Nitko ne može biti ponovno suđen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravomoćna sudska odluka.

Članak 5
Prava osobe lišene slobode

- (1) Osoba lišena slobode mora se na maternjem jeziku ili jeziku koji razumije odmah obavijestiti o razlozima lišenja slobode i istovremeno poučiti da nije dužna dati iskaz, da ima pravo uzeti branitelja kojeg može sama izabrati, kao i o tome da ima pravo da njena obitelj, konzularni službenik strane države čiji je državljanin ili druga osoba koju ona odredi budu obaviješteni o njenom lišenju slobode.
- (2) Osobi koja je lišena slobode postavit će se branitelj na njen zahtjev ako zbog svog imovnog stanja ne može snositi troškove obrane.

Članak 6
Prava osumnjičenog, odnosno optuženog

- (1) Osumnjičeni već na prvom ispitivanju mora biti obaviješten o djelu za koje se tereti i o osnovama sumnje protiv njega.
- (2) Osumnjičenom, odnosno optuženom se mora omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist.
- (3) Osumnjičeni, odnosno optuženi nije dužan iznijeti svoju obranu niti odgovarati na postavljena pitanja.

Članak 7
Pravo na obranu

- (1) Osumnjičeni, odnosno optuženi ima pravo braniti se sam ili uz stručnu pomoć branitelja koga sam izabere.
- (2) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi sam ne uzme branitelja, postavit će mu se branitelj kad je to određeno ovim zakonom.
- (3) Osumnjičenom, odnosno optuženom se mora osigurati dovoljno vremena za pripremanje obrane.

Članak 8
Jezik i pismo

- (1) U kaznenom postupku u ravnopravnoj su uporabi bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik, a službena pisma su latinica i ćirilica.
- (2) Kazneni postupak se vodi na jednom od jezika iz stavka 1. ovoga članka, a u postupku se rabi jedno od pisama iz stavka 1 ovoga članka.
- (3) Stranke, svjedoci i ostali sudionici u postupku imaju pravo služiti se svojim jezikom. Ako osoba ne razumije jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine, osigurat će se usmeno prevođenje onoga što ona, odnosno drugi iznose, kao i isprava i drugog pisanog dokaznog materijala.
- (4) O pravima iz stavka 3 ovoga članka poučit će se prije prvog ispitivanja osobe iz stavka 3 ovoga članka koje se tih prava mogu odreći ako znaju jezik na kome se vodi postupak. U zapisniku će se zabilježiti da je dana pouka i izjava sudionika na danu pouku.
- (5) Prevođenje obavlja sudski tumač.

Članak 9
Upućivanje i dostavljanje pismena

- (1) Pozive, odluke i druga pismena upućuje sud i drugi organi koji sudjeluju u postupku na službenim jezicima iz članka 8 stavka 1 ovoga zakona.

- (2) Tužbe, žalbe i drugi podnesci dostavljaju se sudu i drugim organima koji sudjeluju u postupku na službenim jezicima iz članka 8 stavka 1 ovoga zakona.
- (3) Osobi koja je lišena slobode ili se nalazi u pritvoru, na izdržavanju kazne ili na obveznom psihijatrijskom liječenju, odnosno obveznom liječenju od ovisnosti, dostavit će se i prijevod pismena iz stavka 1 i 2 ovoga članka, na jeziku kojim se ta osoba služi u postupku.

Članak 10 **Zakovitost dokaza**

- (1) Zabranjeno je od osumnjičenog, optuženog ili bilo koje druge osobe koja sudjeluje u postupku iznuđivati priznanje ili kakvu drugu izjavu.
- (2) Sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima, niti na dokazima koji su pribavljeni povredama ovog zakona.
- (3) Sud ne može zasnivati svoju odluku na dokazima koji su dobijeni na temelju dokaza iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 11 **Pravo na odštetu i rehabilitaciju**

Osoba koja je neopravdano osuđena za kazneno djelo ili je bez osnova lišena slobode ima pravo na rehabilitaciju, pravo na naknadu štete iz proračunskih sredstava, kao i druga prava utvrđena zakonom.

Članak 12 **Pouka o pravima**

Osumnjičenog, odnosno optuženog ili drugu osobu koja sudjeluje u postupku koje bi iz neznanja mogle propustiti neku radnju u postupku, ili se iz neznanja ne bi rabili svojim pravima, sud, tužitelj i drugi organi koji sudjeluju u postupku će poučiti o pravima koja im po ovom zakonu pripadaju i o posljedicama propuštanja radnje.

Članak 13 **Pravo na suđenje bez odlaganja**

- (1) Osumnjičeni, odnosno optuženi ima pravo da u najkraćem razumnom roku bude izveden pred sud i da mu bude suđeno bez odlaganja.
- (2) Sud je dužan da postupak provede bez odugovlačenja i onemogućiti svaku zlouporabu prava koja pripadaju osobama koje sudjeluju u postupku.
- (3) Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkraće nužno vrijeme.

Članak 14 **Jednakost u postupanju i pravedno suđenje**

(1) Sud, tužitelj i drugi organi koji sudjeluju u postupku dužni su s jednakom pozornošću da ispituju i utvrđuju kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog, tako i one koje im idu u korist.

(2) Pravila utvrđena ovim zakonom treba da osiguraju da se osumnjičenom odnosno optuženom omogući pravedno suđenje.

Članak 15 **Slobodna ocjena dokaza**

(1) Pravo suda, javnog tužitelja i drugih organa koji sudjeluju u kaznenom postupku da ocjenjuju postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima.

Članak 16 **Princip akuzatornosti i teret dokazivanja**

- (1) Kazneni postupak se može pokrenuti i provesti samo po zahtjevu tužitelja.
- (2) Javni tužitelj dužan je da dokaže krivnju optuženog.

Članak 17 **Princip legaliteta kaznenog gonjenja**

Tužitelj je dužan poduzeti kazneno gonjenje ako postoje dokazi da je učinjeno kazneno djelo, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Članak 18 **Posljedice pokretanja postupka**

Kad je propisano da pokretanje kaznenog postupka ima za posljedicu ograničenje određenih prava, ove posljedice, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, nastupaju potvrđivanjem optužnice. Ako se radi o kaznenim djelima s propisanom kaznom zatvora do pet godina ili novčanom kaznom kao glavnom kaznom, ove posljedice nastupaju od dana kad je donesena osuđujuća presuda, bez obzira je li postala pravomoćna.

Članak 19 **Prethodna pitanja**

- (1) Ako primjena kaznenog zakona ovisi od prethodne odluke o kakvom pravnom pitanju za čije je odlučivanje ovlašteni sud u kojem drugom postupku ili neki drugi organ, sud kad sudi u kaznenom predmetu može sam odlučiti i o tom pitanju po odredbama koje važe za dokazivanje u kaznenom postupku. Odluka suda o ovom pravnom pitanju ima učinak samo u kaznenom predmetu koji ovaj sud raspravlja.
- (2) Ako je o takvom prethodnom pitanju već donio odluku sud u kojem drugom postupku ili neki drugi organ, takva odluka ne veže sud u pogledu ocjene je li učinjeno određeno kazneno djelo.

GLAVA II - ZNAČENJE IZRAZA

Članak 20 **Osnovni pojmovi**

Osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno, pojedini izrazi uporabljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) "Osumnjičeni" je osoba za koju postoje osnovi sumnje da je počinila kazneno djelo,
- b) "Optuženi" je osoba protiv koje je jedna ili više točaka u optužnici potvrđena,
- c) "Osuđeni" je osoba za koju je pravomoćnom odlukom utvrđeno da je kazneno odgovorna za određeno kazneno djelo.
- d) "Sudac za prethodni postupak" je sudac koji u tijeku istrage postupa u slučajevima kada

- je to propisano ovim zakonom,
- e) "Sudac za prethodno saslušanje" je sudac koji nakon podizanja optužnice postupa u slučajevima kada je to propisano ovim zakonom i koji ima ovlaštenja koja pripadaju sudu za prethodni postupak,
 - f) "Stranke" su tužitelj i osumnjičeni, odnosno optuženi,
 - g) "Ovlaštena službena osoba" je ona osoba koja ima odgovarajuće ovlasti unutar državne granične službe, policijskih organa Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, sudske policije, kao i carinskih organa, organa finansijske policije, poreznih organa i organa vojne policije,
 - h) "Oštećeni" je osoba kojoj je osobno ili imovinsko pravo kaznenim djelom povrijeđeno ili ugroženo,
 - i) "Pravne osobe" su osobe koje su kao takve definirane u KZ Brčko Distrikta BiH, uključujući: korporacije, poduzeća, udruge, tvrtke i partnerstva i druga gospodarska društva,
 - j) "Istraga" obuhvaća aktivnosti poduzete od strane tužitelja ili ovlaštene službene osobe sukladno ovom zakonu, uključujući prikupljanje i čuvanje izjava i dokaza,
 - k) "Unakrsno ispitivanje" je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branitelja, koja nije pozvala svjedoka, odnosno vještaka,
 - l) "Direktno ispitivanje" je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branitelja, koja je pozvala svjedoka, odnosno vještaka,
 - m) "Osnovana sumnja" je viši stupanj sumnje zasnovan na prikupljenim dokazima koji upućuju na zaključak da je izvršeno kazneno djelo,
 - n) "Zabilješke" i "spisi" su slova, riječi ili brojke ili njihov ekvivalent, zapisane rukopisom, otipkane pisaćim strojem, odštampane, kopirane, fotografirane, zabilježene magnetskim impulsima, mehanički ili elektronski ili nekim drugim oblikom sakupljanja podataka,
 - o) "Fotografije" su fotografski, digitalni i rendgenski snimci, video trake i filmovi,
 - p) "Original" je sam spis ili snimak ili sličan ekvivalent kojim se ostvaruje isti učinak od strane osobe koja ga piše, snima ili izdaje. "Original" fotografija uključuje negativ i sve kopije. Ako su podatci pohranjeni u kompjuteru ili sličnom uređaju za automatsku obradu podataka, original je i svaki odštampani primjerak ili okom vidljivi pohranjeni podatak,
 - r) "Kopija" je preslikavanje originala ili matrice, uključujući uvećanja i umanjenja, mehaničkim ili elektronskim presnimavanjem, kemijskom reprodukcijom ili nekom drugom ekvivalentnom tehnikom kojom se precizno reproducira original,
 - s) "Telekomunikacijska adresa" je svaki telefonski broj, linijski ili mobilni ili e-mail ili internet adresa koju posjeduje ili rabi određena osoba.

GLAVA III - PRAVNA POMOĆ I SLUŽBENA SURADNJA

Članak 21

Obveza pružanja pravne pomoći i službena suradnja

(1) Osnovni i Apelacijski sud dužni su da pruže pravnu pomoć sudu BiH, sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine i sudovima u Republici Srpskoj.

(2) Svi organi vlasti u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine dužni su službeno surađivati sa sudovima, Javnim tužiteljem i drugim organima koji sudjeluju u kaznenom postupku.

Članak 22

Pružanje pomoći

(1) Osnovni ili Apelacijski sud će uputiti zahtjev za pravnu pomoć odnosno za službenu radnju ovlaštenom sudu, odnosno organu vlasti.

(2) Pružanje pravne pomoći i službene radnje provode se bez naknade.

(3) Stavak 1 i 2 ovoga članka primjenjuju se i na zahtjeve koje je tužitelj uputio prema tužiteljstvu i drugim organima vlasti,

GLAVA IV - MJERODAVNOST SUDA

Odjeljak 1 – Stvarna i mjesna mjerodavnost suda

Članak 23

Stvarna mjerodavnost i sastav suda

(1) Osnovni sud i Apelacijski sud sude u kaznenim predmetima u granicama svoje stvarne mjerodavnosti određene zakonom.

(2) Osnovni sud, u prvom stupanju, sudi u vijeću sastavljenom od trojice sudaca, a sudac pojedinac sudi za kaznena djela za koja je propisana kao glavna kazna novčana kazna ili kazna zatvora do deset godina.

(3) Opća sjednica suda, predsjednik suda, sudac za prethodni postupak, sudac za prethodno saslušanje i predsjednik vijeća, odlučuju u slučajevima određenim ovim zakonom,

(4) Apelacijski sud, u drugom stupanju odlučuje o žalbama protiv rješenja i presuda Osnovnog suda i izvanrednim pravnim lijekovima protiv pravomoćnih sudskih odluka, u vijeću sastavljenom od trojice sudaca,

(5) U postupku odlučivanja po vanrednim pravnim lijekovima neće sudjelovati sudac koji je sudjelovao u donošenju odluke koja se pobija žalbom.

Članak 24

Mjesna mjerodavnost suda

(1) Osnovni sud i Apelacijski sud su ovlašteni da sude za svako kazneno djelo učinjeno ili pokušano na teritoriju Brčko Distrikta BiH.

(2) Sporazumom s entitetima riješit će se svi drugi oblici mjesne mjerodavnosti.

Odjeljak 2 - Spajanje i razdvajanje postupka

Članak 25

Spajanje postupka

(1) Sud će, po pravilu, odlučiti da se provede jedinstveni postupak i donese jedna presuda u slučaju kada je ista osoba optužena za više kaznenih djela ili kada je više osoba sudjelovalo u izvršenju istog kaznenog djela.

(2) Sud može odlučiti provesti jedinstveni postupak i donijeti jednu presudu i u slučaju kad je više osoba optuženo za više kaznenih djela, ali samo ako između izvršenih kaznenih djela postoji međusobna veza.

(3) Sud može odlučiti provesti jedinstveni postupak i donijeti jednu presudu ako se vode odvojeni postupci protiv iste osobe za više kaznenih djela ili protiv više osoba za isto kazneno djelo.

(4) O spajanju postupka odlučuje rješenjem sudac, odnosno vijeće. Protiv rješenja kojim je određeno spajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za spajanje - nije dopuštena žalba.

Članak 26

Razdvajanje postupka

- (1) Sud može iz važnih razloga ili iz razloga cjelishodnosti do završetka glavnog pretresa odlučiti da se postupak za pojedina kaznena djela ili protiv pojedinih optuženih razdvoji i posebno dovrši.
- (2) Rješenje o razdvajanju postupka donosi sudac, odnosno vijeće, po saslušanju stranaka i branitelja.
- (3) Protiv rješenja kojim je određeno razdvajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za razdvajanje postupka nije dopuštena žalba.

Odjeljak 3 - Prenošnje mjesne mjerodavnosti

Članak 27

Prenošenje mjerodavnosti

- (1) Kad je ovlaštenu sud iz pravnih ili stvarnih razloga spriječen da postupi ili postoje drugi važni razlozi, sud određen zakonom može za vođenje postupka odrediti drugi stvarno ovlaštenu sud na svom području.
- (2) Rješenje iz stavka 1 ovoga članka može se donijeti na prijedlog ovlaštenog suca ili vijeća, ili na prijedlog jedne od stranaka, ili branitelja.
- (3) Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba.

Članak 28

Posljedice nemjerodavnosti

- (1) Sud je dužan paziti na svoju mjerodavnost i čim primjeti da nije ovlašten oglasiti se neovlaštenim i po pravomoćnosti rješenja ustupiti predmet ovlaštenom sudu, ali je dužan poduzeti one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.
- (2) Nakon potvrđivanja optužnice, sud se ne može oglasiti mjesno neovlaštenim niti stranke mogu istjecati prigovor mjesne nemjerodavnosti.

GLAVA V - IZUZEĆE

Članak 29

Razlozi za izuzeće

Sudac ne može vršiti sudačku dužnost:

- a) ako je oštećen kaznenim djelom,
- b) ako mu je osumnjičeni odnosno optuženi, njegov branitelj, tužitelj, oštećeni, njegov zakonski zastupnik ili opunomoćenik, bračni odnosno vanbračni drug ili srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stupnja, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja, a po tazbini do drugog stupnja,
- c) ako je s osumnjičenim, odnosno optuženim, njegovim braniteljem, tužiteljem ili oštećenim u odnosu skrbnika, staranika, posvojitelja, posvojenika, hranitelja ili hranjenika,
- d) ako je u istom kaznenom predmetu sudjelovao kao sudac za prethodni postupak, sudac za prethodno saslušanje ili je postupao kao tužitelj, branitelj, zakonski zastupnik ili opunomoćenik oštećenog ili je saslušan kao svjedok ili kao vještak,
- e) ako je u istom predmetu sudjelovao u donošenju odluke koja se pobija pravnim lijekom,
- f) ako postoje okolnosti koje izazivaju razumnu sumnju u njegovu nepristranost.

Članak 30

Izuzeće po zahtjevu stranke

- (1) Izuzeće predsjednika i suca Osnovnog i Apelacijskog suda može tražiti stranka ili branitelj.
- (2) Zahtjev iz stavka 1 ovoga članka može se podnijeti do početka glavnog pretresa, a ako se za razlog izuzeća iz članka 29 točke od a do f ovog zakona saznalo kasnije, zahtjev se podnosi odmah po saznanju.
- (3) Zahtjev za izuzeće predsjednika i suca Apelacijskog suda stranka ili branitelj mogu podnijeti u žalbi ili u odgovoru na žalbu.
- (4) Stranke ili branitelj mogu tražiti izuzeće samo poimenično određenog suca koji postupava u predmetu.
- (5) Stranka ili branitelj dužni su u zahtjevu navesti okolnosti zbog kojih smatraju da postoji neki od zakonskih osnova za izuzeće. U zahtjevu se ne mogu ponovo navoditi razlozi koji su isticali u zahtjevu za izuzeće koji je ranije odbijen.

Članak 31

Postupak za izuzeće

- (1) Čim sazna za postojanje kojeg od razloga za izuzeće iz članka 29 točke od a do e ovog zakona, sudac je dužan prekinuti svaki rad na tom predmetu i o tome obavijestiti predsjednika suda. Ako sudac smatra da postoje okolnosti iz članka 29 točke f ovog zakona, izvjestit će o tome predsjednika suda.

Članak 32

Odlučivanje po zahtjevu za izuzeće

- (1) O zahtjevu za izuzeće suca Osnovnoga suda odlučuje predsjednik Osnovnoga suda, a o njegovom izuzeću predsjednik Apelacijskog suda.
- (2) O zahtjevu za izuzeće suca Apelacijskog suda odlučuje predsjednik Apelacijskog suda, a o njegovom izuzeću opća sjednica suda.
- (3) Prije donošenja rješenja o izuzeću pribavit će se izjava suca, odnosno predsjednika suda, a po potrebi provest će se i drugi izviđaji.
- (4) Protiv rješenja kojim se usvaja ili odbija zahtjev za izuzeće žalba nije dopuštena., ali se rješenje kojim se zahtjev za izuzeće odbija može pobijati žalbom na presudu.
- (5) Ako je zahtjev za izuzeće iz članka 29 točka f ovog zakona podnesen poslije početka glavnog pretresa ili ako je postupljeno suprotno odredbama članka 30 stavka 4 i 5 ovoga zakona, zahtjev će se odbaciti u cjelini, odnosno djelomično. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje nije dopuštena žalba.

Članak 33

Valjanost radnji poduzetih nakon podnošenja zahtjeva za izuzeće

Kad sudac sazna da je podnesen zahtjev za njegovo izuzeće, dužan je odmah obustaviti svaki rad na predmetu i ne može potpisati ni jednu sudsku odluku iz članka 163 ovog zakona (presuda, rješenje, naredba), a ako se radi o izuzeću iz članka 29 točka f ovog zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu poduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja.

Članak 34

Izuzeće tužitelja i drugih sudionika u postupku

- (1) Odredbe o izuzeću suca primjereno se primjenjuju i na tužitelja i osobe koje su na temelju

- zakona ovlaštene da ga zastupaju u postupku, zapisničare, sudske tumače, stručne osobe, kao i na vještake, ako za njih nije što drugo određeno.
- (2) Tužitelj odlučuje o izuzeću osoba koje su na osnovi zakona ovlaštene da ga zastupaju u kaznenom postupku. O izuzeću tužitelja odlučuje kolegij tužiteljstva.
 - (3) O izuzeću zapisničara, sudskog tumača, stručne osobe i vještaka odlučuje vijeće, predsjednik vijeća ili sudac.
 - (4) Kada ovlaštene službene osobe poduzimaju istražne radnje na osnovi ovog zakona, o njihovom izuzeću odlučuje tužitelj. Ako prilikom poduzimanja radnje sudjeluje zapisničar, o njegovom izuzeću odlučuje službena osoba koja poduzima radnju.

GLAVA VI - TUŽITELJ

Članak 35 Prava i dužnosti

- (1) Osnovno pravo i osnovna dužnost tužitelja je otkrivanje i gonjenje učinitelja kaznenih djela koja su u mjerodavnosti suda.
- (2) Tužitelj ima pravo i dužan je da:
 - a) odmah po saznanju da postoje osnovi sumnje da je počinjeno kazneno djelo poduzime potrebne mjere u cilju njegovog otkrivanja i provođenja istrage, pronalaženja osumnjičenog, rukovođenja i nadzora nad istragom, kao i radi upravljanja aktivnostima ovlaštenih službenih osoba vezanim za pronalaženje osumnjičenog i prikupljanje izvjava i dokaza,
 - b) provede istragu sukladno ovom zakonu,
 - c) daje imunitet sukladno zakonu,
 - d) zahtijeva dostavljanje informacija od strane državnih organa, poduzeća, pravnih i fizičkih osoba u Bosni i Hercegovini,
 - e) izdaje pozive i naredbe i predlaže izdavanje poziva i naredbi sukladno ovom zakonu,
 - f) naredi ovlaštenoj službenoj osobi da izvrši naredbu izdanu od strane suda sukladno ovom zakonu,
 - g) predlaže izdavanje kaznenog naloga sukladno članku 334 ovog zakona,
 - h) podiže i zastupa optužnicu pred sudom,
 - i) podnosi pravne lijekove,
 - j) obavlja i druge poslove određene zakonom.
- (3) Sukladno stavicima 1 i 2 ovoga članka, svi organi koji sudjeluju u istrazi dužni su da o svakoj poduzetoj radnji obavijeste tužitelja i da postupe po svakom njegovom zahtjevu.

Članak 36 Poduzimanje radnji

Tužitelj poduzima sve radnje u postupku za koje je po zakonu ovlašten sam ili preko osoba koje su na osnovi zakona obvezne da postupaju po njegovom zahtjevu u kaznenom postupku.

Članak 37 Davanje uputa

Za ostvarivanje svojih prava i dužnosti, tužitelj može u konkretnim predmetima koja su u mjerodavnosti suda davati potrebne upute ovlaštenim službenim osobama.

Članak 38 Princip mutabiliteta

Tužitelj može odustati od gonjenja do završetka glavnog pretresa, a u postupku pred, a u postupku pred Apelacijskim sudom, kada je to predviđeno ovim zakonom.

GLAVA VII – BRANITELJ

Članak 39 Pravo na branitelja

- (1) Osumnjičeni, odnosno optuženi može imati branitelja u tijeku cijelog postupka.
- (2) Za branitelja se može uzeti odvjetnik pod uvjetima koji su propisani zakonom.
- (3) Ukoliko osumnjičeni, odnosno optuženi sam ne uzme branitelja, osumnjičenom, odnosno optuženom, osim ako se on tome izričito ne protivi, mogu branitelja uzeti njegov zakonski zastupnik, bračni odnosno vanbračni drug, krvni srodnik u pravoj liniji do bilo kog stupnja, usvojitelj, usvojenik, brat, sestra ili hranitelj.
- (4) Branitelj mora predati punomoć za zastupanje prilikom poduzimanja prve radnje u postupku.

Članak 40 Broj branitelja

- (1) Više osumnjičenih, odnosno optuženih mogu imati zajedničkog branitelja, osim ako branitelja postavlja sud u skladu s člankom 45 i 46 ovog zakona.
- (2) Osumnjičeni, odnosno optuženi može imati više branitelja, ali samo jedan od njih će imati status glavnog branitelja, o čemu će se osumnjičeni, odnosno optuženi izjasniti. Smatra se da je obrana osigurana kada u postupku sudjeluje jedan od branitelja.

Članak 41 Tko ne može biti branitelj

- (1) Branitelj ne može biti oštećeni, bračni odnosno vanbračni drug oštećenog ili tužitelja, niti njihov srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stupnja, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja ili po tazbini do drugog stupnja.
- (2) Branitelj koji je pozvan kao svjedok, ne može biti branitelj u tom predmetu.
- (3) Branitelj ne može biti osoba koja je u istom predmetu postupala kao sudac ili tužitelj.

Članak 42 Isključenje branitelja iz postupka

- (1) Razlog za isključenje branitelja postoji i u pogledu osobe koja zlouporabljava kontakt s osumnjičenim, odnosno optuženim koji je u pritvoru kako bi osumnjičeni, odnosno optuženi počinio kazneno djelo ili ugrozio sigurnost ustanove u kojoj se pritvor izvršava.
- (2) U slučaju iz stavka 1 ovoga članka osumnjičeni, odnosno optuženi će se pozvati da u određenom roku uzme drugog branitelja.
- (3) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi u slučajevima obvezne obrane sam ne uzme branitelja ili branitelja ne angažuju osobe iz članka 39 stavka 3 ovog zakona, postupit će se na način predviđen u članku 45 stavku 4 ovog zakona.
- (4) U slučaju iz stavka 2 i 3 ovoga članka, novom branitelju će se ostaviti dovoljno vremena za pripremu obrane osumnjičenog, odnosno optuženog.
- (5) Za vrijeme trajanja isključenja, branitelj ne može braniti osumnjičenog, odnosno optuženog u drugom postupku. Branitelj ne može braniti druge osumnjičene, odnosno optužene u istom postupku, kao ni u razdvojenom postupku.

Članak 43

Postupak isključenja branitelja

- (1) Odluka o isključenju branitelja donosi se na posebnom saslušanju kome pribivaju tužitelj, osumnjičeni, odnosno optuženi, branitelj i predstavnik odvjetničke komore čiji je branitelj član.
- (2) Postupak isključenja se može provesti i bez branitelja ako je uredno pozvan i ako je u pozivu za saslušanje bio upozoren da će se postupak voditi i u njegovoj odsutnosti. O saslušanju se sastavlja zapisnik.

Članak 44

Rješenje o isključenju

- (1) Rješenje o isključenju iz članka 43 ovog zakona prije početka glavnog pretresa donosi sudac za prethodni postupak, odnosno sudac za prethodno saslušanje, a na glavnom pretresu sudac, odnosno vijeće. U postupku pred Apelacijskim sudom rješenje o isključenju branitelja donosi vijeće.
- (2) Protiv rješenja iz stavka 1 ovoga članka žalba nije dopuštena.
- (3) Ako je branitelj isključen iz postupka, može mu se narediti da snosi troškove nastale zbog prekida ili odlaganja postupka.

Članak 45

Kada osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branitelja

- (1) Osumnjičeni mora imati branitelja već prilikom prvog ispitivanja ako je nijem ili gluh ili ako je osumnjičen za kazneno djelo za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora.
- (2) Osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branitelja odmah nakon što mu je određen pritvor, za vrijeme dok pritvor traje.
- (3) Nakon podizanja optužnice za kazneno djelo za koje se može izreći deset godina zatvora ili teža kazna, optuženi mora imati branitelja u vrijeme dostavljanja optužnice.
- (4) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi u slučajevima obvezne obrane ne uzme sam branitelja, ili branitelja ne angažuju osobe iz članka 39 stavak 3 ovog zakona, branitelja će mu postaviti sudac za prethodni postupak, sudac za prethodno saslušanje, sudac, odnosno predsjednik vijeća. U ovom slučaju, osumnjičeni, odnosno optuženi ima pravo na branitelja do pravomoćnosti presude, a ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora – i u postupku po pravnom lijeku.
- (5) Branitelj će biti postavljen osumnjičenom, odnosno optuženom ako sud utvrdi da je to zbog složenosti predmeta ili mentalnog stanja osumnjičenog, odnosno optuženog u interesu pravde.
- (6) U slučaju postavljanja branitelja, osumnjičeni, odnosno optuženi će se prvo pozvati da sam izabere branitelja s predočene liste. Ukoliko osumnjičeni, odnosno optuženi sam ne izabere branitelja s predočene liste, branitelja će postaviti sud.

Članak 46

Postavljanje branitelja zbog slabog imovnog stanja

- (1) Kad ne postoje uvjeti za obveznu obranu, a postupak se vodi za kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora ili kada to zahtijevaju interesi pravednosti bez obzira na propisanu kaznu, osumnjičenom, odnosno optuženom će se, na njegov zahtjev, postaviti branitelj iz Ureda za pravnu pomoć Brčko Distrikta BiH ili reda odvjetnika, ako prema svom imovnom stanju ne može snositi troškove obrane.
- (2) Kriterije za određivanje prava na postavljenog branitelja utvrđuje predsjednik Osnovnog

suda.

- (3) Zahtjev za postavljanje branitelja iz stavka 1 ovoga članka može se podnijeti u tijeku cijelog kaznenog postupka. Branitelja postavlja sudac za prethodni postupak, sudac za prethodno saslušanje, sudac, odnosno predsjednik vijeća nakon što je osumnjičenom, odnosno optuženom prvo pružena prilika da s predočene liste izabere branitelja.
- (4) Ako se naknadno utvrdi da imovno stanje osumnjičenog odnosno optuženog ne ispunjava kriterije, sud može odlučiti da se nadoknade troškovi obrane.

Članak 47

Pravo branitelja da pregleda spise i dokumentaciju

- (1) U tijeku istrage, branitelj ima pravo razmatrati spise i razgleda pribavljene predmete koji idu u korist osumnjičenom. Ovo pravo se branitelju može uskratiti ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage.
- (2) Iznimno od stavka 1 ovoga članka, kada se osumnjičeni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru, tužitelj će dostaviti sucu za prethodni postupak, odnosno sucu za prethodno saslušanje, dokaze radi obavještanja branitelja.
- (3) Nakon podizanja optužnice, branitelj osumnjičenog, odnosno optuženog ima pravo uvida u sve spise i dokaze.
- (4) Sudac za prethodni postupak, sudac za prethodno saslušanje, sudac, odnosno vijeće kao i tužitelj dužni su, kada dođu u posjed novog dokaza ili bilo koje informacije ili činjenice koja može poslužiti kao dokaz na suđenju, staviti ih na uvid branitelju.
- (5) U slučaju iz stavaka 3 i 4 ovoga članka, branitelj može izvršiti kopiranje svih spisa i dokumenata.

Članak 48

Komunikacija osumnjičenog, odnosno optuženog s braniteljem

- (1) Ako se osumnjičeni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru, ima pravo odmah komunicirati s braniteljem, usmeno ili pismeno.
- (2) Tijekom razgovora osumnjičeni, odnosno optuženi i branitelj mogu biti promatrani, ali se ne smije slušati njihov razgovor.

Članak 49

Razrješenje postavljenog branitelja

- (1) Umjesto postavljenog branitelja, osumnjičeni, odnosno optuženi može sam uzeti drugog branitelja. U tom slučaju razriješit će se postavljeni branitelj.
- (2) Branitelj može tražiti da bude razriješen samo na način predviđen zakonom.
- (3) O razrješenju branitelja u slučaju iz stavaka 1 i 2 ovoga članka odlučuje u tijeku istrage sudac za prethodni postupak, nakon podizanja optužnice - sudac za prethodno saslušanje, a u tijeku glavnog pretresa sudac, odnosno vijeće. Protiv ove odluke nije dopuštena žalba.
- (4) Sudac za prethodni postupak, sudac za prethodno saslušanje, sudac, odnosno vijeće može, na traženje osumnjičenog, odnosno optuženog ili uz njegovu suglasnost razriješiti postavljenog branitelja koji neodgovorno vrši svoju dužnost. Umjesto razriješenog branitelja postaviti će se drugi branitelj. O razrješenju branitelja odmah će se obavijestiti odvjetnička komora čiji je član.

Članak 50

Poduzimanje radnji od strane branitelja

- (1) Branitelj mora, zastupajući osumnjičenog, odnosno optuženog, poduzimati sve nužne radnje

u cilju utvrđivanja činjenica, prikupljanja dokaza koji idu u korist osumnjičenog, odnosno optuženog, kao i zaštite njihovih prava.

- (2) Prava i dužnosti branitelja ne prestaju u slučaju opoziva punomoći, sve dok sudac, odnosno vijeće ne razriješi branitelja njegovih prava i dužnosti.

GLAVA VIII - RADNJE DOKAZIVANJA

Odjeljak 1 - Pretresanje stana, prostorija i osoba

Članak 51

Pretresanje stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari

- (1) Pretresanje stana i ostalih prostorija osumnjičenog, odnosno optuženog i drugih osoba, kao i njihovih pokretnih stvari izvan stana može se poduzeti samo onda ako ima dovoljno osnova za sumnju da se kod njih nalaze učinitelj, sudionik, tragovi kaznenog djela ili predmeti bitni za postupak.
- (2) Pretresanje pokretnih stvari, u smislu odredbe stavka 1 ovoga članka, obuhvaća i pretresanje kompjutera i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka koji su s njima povezani. Na zahtjev suda, osobe koje se koriste ovim uređajima dužne su omogućiti pristup, predati diskete, trake ili neki drugi oblik na kome su pohranjeni podatci, kao i pružiti potrebna obavještenja za uporabu tih uređaja. Osoba koja odbije njihovu predaju, iako za to ne postoje razlozi iz članka 84 ovog zakona, može se kazniti prema odredbi članka 65 stavak 5 ovog zakona.

Članak 52

Pretresanje osobe

- (1) Pretresanje osobe može se poduzeti kad je vjerojatno da je ta osoba počinila kazneno djelo ili da će se pretresanjem pronaći predmeti ili tragovi važni za kazneni postupak.
- (2) Pretresanje osobe obavlja osoba istog spola.

Članak 53

Naredba za pretresanje

- (1) Sud može izdati naredbu za pretresanje pod uvjetima propisanim ovim zakonom.
- (2) Naredbu za pretresanje može izdati sud na zahtjev tužitelja ili na zahtjev ovlaštenih službenih osoba koje su dobile odobrenje od tužitelja.

Članak 54

Forma zahtjeva za pretresanje

Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti u pismenoj ili usmenoj formi. Ako se zahtjev podnosi u pismenoj formi, mora biti sastavljen, potpisan i ovjeren na način kako je to određeno u članku 55 stavak 1 ovog zakona. Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti sukladno članku 56 ovog zakona.

Članak 55

Sadržaj zahtjeva za izdavanje naredbe za pretresanje

- (1) Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje mora sadržavati:
 - a) naziv suda, kao i ime i funkciju podnositelja zahtjeva,

- b) činjenice koje ukazuju na vjerojatnost da će se osobe, odnosno tragovi i predmeti navedeni u članku 51 stavak 1 ovog zakona naći na označenom ili opisanom mjestu ili kod određene osobe,
 - c) zahtjev da sud izda naredbu za pretresanje radi pronalaženja osobe ili oduzimanja predmeta,
- (2) U zahtjevu se može predložiti:
- a) da se naredba za pretresanje izvrši u bilo koje vrijeme zato što postoji osnovana sumnja da pretresanje neće moći biti izvršeno u vremenskom periodu od 6 sati do 21 sat, da će se traženi predmeti skloniti ili uništiti ako se naredba ne izvrši odmah, kao i da će osoba koja se traži pobjeći ili počiniti drugo kazneno djelo ili da može ugroziti sigurnost ovlaštene službene osobe ili druge osobe ako se naredba ne izvrši odmah ili u vremenskom periodu od 21 sat do 6 sati.
 - b) da ovlaštena službena osoba izvrši naredbu bez prethodne predaje naredbe ako postoji osnovana sumnja da se traženi predmeti mogu lako i brzo uništiti ako se odmah ne oduzmu, da predaja naredbe može ugroziti sigurnost ovlaštene službene ili druge osobe kao i da će osoba koja se traži počiniti drugo kazneno djelo ili ugroziti sigurnost ovlaštene službene ili druge osobe.

Članak 56

Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe

- (1) Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti kada postoji opasnost od odlaganja. Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe o pretresanju može se priopćiti sucu za prethodni postupak i telefonom, radiovezom ili drugim sredstvom elektronske komunikacije.
- (2) Kad je podnesen usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje, sudac za prethodni postupak će daljnji tijek razgovora zabilježiti. U slučaju kada se rabi zvučni ili stenografski zapisnik, sudac za prethodni postupak je dužan dati zapisnik na prijepis, ovjeriti istovjetnost prijepisa i predati originalni zapisnik i prijepis sudu u roku od 24 sata od izdavanja naredbe. U slučaju doslovnog bilježenja razgovora, sudac za prethodni postupak će potpisati kopiju zapisnika i predati je sudu u roku od 24 sata od izdavanja naredbe.

Članak 57

Izdavanje naredbe za pretresanje

- (1) Ako sudac za prethodni postupak ustanovi da je zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje opravdan, odobrit će zahtjev i izdati naredbu za pretresanje.
- (2) Kad sudac za prethodni postupak odluči da izda naredbu za pretresanje na temelju usmenog zahtjeva, podnositelj takvog zahtjeva sam će sastaviti naredbu sukladno članku 58 ovog zakona i pročitati će je u cjelini sucu za prethodni postupak.

Članak 58

Sadržaj naredbe za pretresanje

Naredba za pretresanje sadrži:

- a) naziv suda koji izdaje naredbu, osim kada se naredba za pretresanje odobrava na osnovi usmenog zahtjeva i potpis suca za prethodni postupak koji izdaje naredbu,
- b) ako se naredba za pretresanje odobrava na osnovi usmenog zahtjeva, to će se navesti uz naznačenje imena suca za prethodni postupak koji izdaje naredbu i vremena i mjesta izdavanja,

- c) ime, odjel ili rang ovlaštene osobe na koju se naredba odnosi,
- d) svrha pretresanja,
- e) opis osobe koju treba pronaći ili opis stvari koje su predmet pretresanja,
- f) određivanje ili opis mjesta, prostorija ili osoba koje se traže, s navođenjem adrese, vlasništva, imena ili sličnog za sigurno utvrđivanje identiteta,
- g) uputa da se naredba ima izvršiti između 6 sati i 21 sat ili ovlaštenje da se naredba može izvršiti u bilo koje vrijeme ako to sud izričito odredi,
- h) ovlaštenje izvršitelju naredbe da može bez prethodne najave ući u prostorije koje se imaju pretresti ako to sud izričito odredi,
- i) uputa da se naredba i oduzete stvari donesu u sud bez odlaganja,
- j) pouku da osumnjičeni ima pravo obavijestiti branitelja i da se pretresanje može izvršiti i bez nazočnosti branitelja ako to zahtijevaju iznimne okolnosti.

Članak 59

Vrijeme izvršenja naredbe za pretresanje

- (1) Naredba za pretresanje mora se izvršiti najkasnije 15 dana od izdavanja naredbe, nakon čega se, bez odlaganja, mora vratiti sudu.
- (2) Naredba za pretresanje se može izvršiti bilo kojeg dana u tjednu. Naredba se može izvršiti samo u vremenskom periodu od 6 sati do 21 sat, osim ako u naredbi nije izričito dano ovlaštenje da se može izvršiti u bilo koje doba dana ili noći, sukladno članku 55 stavak 2. ovog zakona.

Članak 60

Postupak izvršenja naredbe za pretresanje

- (1) Prije početka pretresanja ovlaštena službena osoba mora dati obavijest o svojoj funkciji i razlogu dolaska i predati naredbu za pretresanje osobi kod koje će se ili na kojoj će se izvršiti pretresanje. Ako je nakon toga ovlaštenoj službenoj osobi pristup uskraćen, može uporabiti silu sukladno zakonu.
- (2) Prilikom izvršavanja naredbe za pretresanje kojom se određuje pretresanje stana i drugih prostorija, ovlaštena službena osoba nije dužna obavijestiti bilo koga o svojoj funkciji i razlozima pretresanja, već može odmah ući u stan ili druge prostorije ako su prazni ili ako ovlaštena službena osoba opravdano smatra da su prazni ili ako je ovlaštena službena osoba naredbom izričito ovlaštena da uđe bez prethodne najave.
- (3) Korisnik stana i drugih prostorija pozvat će se da bude nazočan pretresanju, a ako je on nenazočan - pozvat će se njegov zastupnik ili netko od odraslih članova kućanstva ili susjeda. Ukoliko osoba kod koje se pretresanje ima izvršiti nije nazočna, naredba se ostavlja u prostoriji gdje se vrši pretresanje, a pretresanje se izvršava i bez njene nazočnosti.
- (4) Pretresanju stana, ostalih prostorija ili osobe pribivaju dva punoljetna građanina kao svjedoci. Pretresanju osobe pribivaju svjedoci istog spola. Svjedoci će se prije početka pretresanja upozoriti da paze kako se pretresanje vrši, kao i da imaju pravo da prije potpisivanja zapisnika o pretresanju stave svoje prigovore, ako smatraju da sadržaj zapisnika nije točan.
- (5) Prilikom vršenja pretresanja službenih prostorija pozvat će se njihov starješina ili rukovoditelj da bude nazočan pretresanju.
- (6) Ako se pretresanje mora poduzeti u vojnom objektu, pismena naredba o pretresanju dostavlja se vojnim vlastima, koje će odrediti najmanje jednu vojnu osobu da bude nazočna pretresanju.

Članak 61

Obveze i ovlasti ovlaštene službene osobe

Prilikom izvršenja naredbe za pretresanje osoba, ovlaštena službena osoba mora dati obavijest o svojoj funkciji i predati naredbu za pretresanje osobi na kojoj će se pretresanje izvršiti. Ovlaštena službena osoba može uporabiti silu sukladno zakonu.

Članak 62

Zapisnik o pretresanju

- (1) O svakom pretresanju stana, prostorije ili osobe sastavit će se zapisnik koji potpisuje osoba kod koje se ili na kojoj se vrši pretresanje i osobe čija je nazočnost obvezna. Prilikom vršenja pretresanja oduzet će se privremeno samo oni predmeti i isprave koji su u vezi sa svrhom pretresanja. U zapisnik će se unijeti i točno opisati predmeti i isprave koje se oduzimaju, a to će se naznačiti i u potvrdi o oduzimanju predmeta koja će se odmah uručiti osobi kojoj su predmeti, odnosno isprave oduzete.
- (2) Ako se pri pretresanju stana, prostorije, odnosno osobe nađu predmeti koji nemaju veze s kaznenim djelom zbog kojeg je izdana naredba za pretresanje, ali upućuju na drugo kazneno djelo, oni će se opisati u zapisniku i privremeno oduzeti, a o oduzimanju će se odmah izdati potvrda. O tome će se obavijestiti tužitelj. Ti će se predmeti odmah vratiti ako tužitelj ustanovi da nema osnova za pokretanje kaznenog postupka, a ne postoji neka druga zakonska osnova po kojoj bi se ti predmeti imali oduzeti.
- (3) Predmeti uporabljeni kod pretresanja kompjutera i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka vratit će se nakon pretresanja njihovim korisnicima, ako nisu potrebni za daljnje vođenje kaznenog postupka. Osobni podatci pribavljeni pretresanjem mogu se rabiti samo u svrhe kaznenog postupka i izbrisat će se, bez odlaganja, kad ta svrha prestane.

Članak 63

Oduzimanje predmeta na osnovi naredbe za pretresanje

- (1) Nakon privremenog oduzimanja predmeta na temelju naredbe za pretresanje, ovlaštena službena osoba će napisati i potpisati potvrdu u kojoj će navesti oduzete predmete i naziv suda koji je izdao naredbu.
- (2) Ako je predmet privremeno oduzet od određene osobe, potvrda iz stavka 1 ovoga članka mora se uručiti toj osobi. Ako je predmet privremeno oduzet iz stana ili prostorije, takva potvrda mora se uručiti vlasniku, stanaru ili korisniku.
- (3) Nakon oduzimanja predmeta na temelju naredbe za pretresanje, ovlaštena službena osoba mora, bez odlaganja, vratiti sudu naredbu i predati predmete i popis oduzetih predmeta.
- (4) Nakon prijama stvari oduzetih na temelju naredbe za pretresanje, sud će zadržati predmete pod nadzorom suda do daljnje odluke ili odrediti da predmeti ostanu pod nadzorom podnositelja zahtjeva za izdavanje naredbe ili pod nadzorom ovlaštenog izvršitelja naredbe.

Članak 64

Pretresanje bez naredbe

- (1) Ovlaštena službena osoba može ući u stan i druge prostorije bez naredbe i bez svjedoka i, po potrebi, izvršiti pretresanje ako stanar tog stana to želi, ako netko zove u pomoć, ako je potrebno uhvatiti učinitelja kaznenog djela koji je zatečen na djelu ili radi sigurnosti ljudi i imovine, ako se u stanu ili drugoj prostoriji nalazi osoba koja se po naredbi suda ima pritvoriti ili prisilno dovesti ili koja se tu sklonila od gonjenja.
- (2) Ovlaštena službena osoba može pretresti osobu bez naredbe za pretresanje i bez nazočnosti svjedoka:
 - a) pri izvršenju naredbe o dovođenju,
 - b) prilikom lišenja slobode,

- c) ako postoji sumnja da ta osoba posjeduje vatreno ili hladno oružje,
 - d) ako postoji sumnja da će sakriti, uništiti ili riješiti se predmeta koji se trebaju od njega oduzeti i uporabiti kao dokaz u kaznenom postupku.
- (3) Nakon izvršenja pretresanja bez naredbe za pretresanje, ovlaštena službena osoba mora odmah podnijeti izvješće tužitelju, koji će o tome obavijestiti suca za prethodni postupak. Izvješće mora sadržavati razloge pretresanja bez naredbe.

Odjeljak 2 - Privremeno oduzimanje predmeta i imovine

Članak 65

Naredba za oduzimanje predmeta

- (1) Predmeti koji se po KZ Brčko Distrikta BiH imaju oduzeti ili koji mogu poslužiti kao dokaz u kaznenom postupku privremeno će se oduzeti i na temelju sudske odluke će se osigurati njihovo čuvanje.
- (2) Naredbu za oduzimanje predmeta izdaje sud, na prijedlog tužitelja ili na prijedlog ovlaštene službene osobe koja je dobila odobrenje od tužitelja.
- (3) Naredba za privremeno oduzimanje predmeta sadrži: naziv suda, pravnu osnovu za privremeno oduzimanje predmeta, naznaka predmeta koji podliježu oduzimanju, ime osobe od koje se oduzimaju predmeti, mjesto oduzimanja predmeta, rok u kojem se predmeti trebaju oduzeti, i pouka o pravnom lijeku.
- (4) Oduzimanje predmeta vrši ovlaštena službena osoba na temelju izdane naredbe.
- (5) Tko drži takve predmete, dužan ih je predati po naredbi suda. Osoba koja ih odbije predati, može se kazniti do 50.000 KM, a u slučaju daljnjeg odbijanja - može se zatvoriti. Zatvor traje do predaje predmeta ili do završetka kaznenog postupka, a najduže 90 dana. Na isti način postupit će se prema službenoj ili odgovornoj osobi u državnom organu ili pravnoj osobi.
- (6) Odredbe stavka 5 ovoga članka odnose se i na podatke pohranjene u kompjuteru ili sličnim uređajima za automatsku obradu podataka. Pri njihovom pribavljanju posebno će se voditi računa o propisima koji se odnose na čuvanje tajnosti određenih podataka.
- (7) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna ili je naređen zatvor odlučuje vijeće. Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje rješenja.
- (8) Pri oduzimanju predmeta naznačit će se gdje su pronađeni i opisat će se, a, po potrebi, i na drugi način osigurati utvrđivanje njihove istovjetnosti. Za oduzete predmete izdat će se potvrda.
- (9) Mjere iz stavaka 5 i 6 ovoga članka ne mogu se primijeniti prema osumnjičenom, odnosno optuženom niti osobama koje su oslobođene dužnosti svjedočenja.

Članak 66

Privremeno oduzimanje predmeta bez naredbe

- (1) Predmeti iz članka 65 stavak 1 ovog zakona mogu se privremeno oduzeti i bez naredbe suda ukoliko postoji opasnost od odlaganja. Ukoliko se osoba koja se pretresa izričito usprotivi oduzimanju predmeta, tužitelj će u roku od 72 sata od izvršenog pretresanja podnijeti zahtjev sucu za prethodni postupak za naknadno odobrenje oduzimanja predmeta.
- (2) Ukoliko sudac za prethodni postupak odbije zahtjev tužitelja, oduzeti predmeti se ne mogu rabiti kao dokaz u kaznenom postupku. Privremeno oduzeti predmeti će se odmah vratiti osobi od koje su oduzeti.

Članak 67

Privremeno oduzimanje pisama, telegrama i drugih pošiljki

- (1) Privremeno se mogu oduzeti pisma, telegrami i druge pošiljke upućene osumnjičenom, odnosno optuženom ili one koje on odašilje, a koje se nalaze kod poduzeća i osoba koje vrše poslove pošte i telekomunikacija.
- (2) Pošiljke iz stavka 1 ovoga članka mogu se privremeno oduzeti ako postoje okolnosti zbog kojih se s osnovom može očekivati da će ove pošiljke poslužiti kao dokaz u postupku.
- (3) Naredbu za privremeno oduzimanje pošiljki iz stavka 1 ovoga članka izdaje sud, na prijedlog tužitelja.
- (4) Naredbu za privremeno oduzimanje pošiljki može izdati i tužitelj, ako postoji opasnost od odlaganja, s tim da ova naredba mora biti potvrđena od strane suca za prethodni postupak u roku od 72 sata od privremenog oduzimanja pošiljki.
- (5) Ukoliko naredba ne bude potvrđena u smislu stavka 4 ovoga članka, te pošiljke se ne mogu rabiti kao dokaz u kaznenom postupku.
- (6) Mjere poduzete sukladno ovom članku ne mogu se primjenjivati na pisma, brzopjave i druge pošiljke razmijenjene između osumnjičenog, odnosno optuženog i njegovog branitelja.
- (7) Naredba iz stavka 3 ovoga članka sadrži: podatke o osumnjičenom, odnosno optuženom na kojeg se naredba odnosi, način izvršenja naredbe i vrijeme trajanja mjere, te poduzeće koje će izvršiti naređenu mjeru. Poduzete mjere mogu trajati najduže tri mjeseca, a iz važnih razloga sudac za prethodni postupak može produžiti trajanje ovih mjera za još tri mjeseca, s tim da će se poduzete mjere ukinuti čim prestanu razlozi za njihovo daljnje poduzimanje.
- (8) Ukoliko to interesi postupka dopuštaju, o poduzetim mjerama iz stavka 1 ovoga članka obavijestit će se osumnjičeni, odnosno optuženi protiv koga su primijenjene te mjere.
- (9) Izdane pošiljke otvara tužitelj u nazočnosti dva svjedoka. Pri otvaranju će se paziti da se ne povrijedi pečat, a omoti i adresa će se sačuvati. O otvaranju će se sastaviti zapisnik.
- (10) Sadržaj pošiljke ili dijela pošiljke će se priopćiti osumnjičenom, odnosno optuženom, odnosno osobi kojoj je upućena, a dio pošiljke ili pošiljka predat će se toj osobi, osim ako, iznimno, tužitelj smatra da bi to imalo štetne posljedice za uspješno vođenje kaznenog postupka. Ako je osumnjičeni, odnosno optuženi nenazočan, o upućenoj pošiljci obavijestit će se članovi njegove obitelji. Ako osumnjičeni, odnosno optuženi nakon toga ne zatraži predaju pošiljke, pošiljka će se vratiti pošiljatelju.

Članak 68

Popis privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

- (1) Nakon privremenog oduzimanja predmeta i dokumentacije, u zapisniku će se popisati privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija, i o tome izdati potvrda.
- (2) Ako popis predmeta i dokumentacije nije moguć, predmeti i dokumentacija će se staviti u omot i zapečatiti.
- (3) Predmet koji je oduzet od fizičke, odnosno pravne osobe ne može se prodati, pokloniti ili na drugi način njim raspolagati.

Članak 69

Pravo žalbe

- (1) Osoba od koje se privremeno oduzima predmet i dokumentacija ima pravo žalbe.
- (2) Žalba iz stavka 1 ovoga članka ne odlaže privremeno oduzimanje predmeta i dokumentacije.
- (3) Protiv odluke suda kojom se vraćaju oduzeti predmeti ili dokumentacija, tužitelj ima pravo podnijeti žalbu.

Članak 70

Čuvanje privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

Privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija pohranjuju se u sudu ili sud na drugi način osigurava

njihovo čuvanje.

Članak 71

Otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

- (1) Otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije vrši tužitelj.
- (2) O otvaranju privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije tužitelj je dužan obavijestiti osobu ili poduzeće od koje su predmeti oduzeti, suca za prethodni postupak i branitelja.
- (3) Pri otvaranju i pregledu oduzetih predmeta i dokumentacije mora se voditi računa da njihov sadržaj ne saznaju neovlaštene osobe.

Članak 72

Naredba banci ili drugoj pravnoj osobi

- (1) Ako postoje osnovi sumnje da je neka osoba počinila kazneno djelo koje je povezano s dobivanjem imovinske koristi, sud može, na temelju prijedloga tužitelja, narediti da banka ili druga pravna osoba koja vrši financijsko poslovanje dostavi podatke o bankovnim depozitima i drugim financijskim transakcijama i poslovima te osobe, kao i osoba za koje se osnovano vjeruje da su uključene u te financijske transakcije ili poslove osumnjičenog, ako bi takvi podatci mogli biti dokaz u kaznenom postupku.
- (2) Sudac za prethodni postupak može, na prijedlog tužitelja, narediti poduzimanje i drugih potrebnih radnji iz članka 116 ovog zakona kako bi se omogućilo utvrđivanje i pronalaženje nezakonito pribavljene imovine i prikupljanje dokaza o tome.
- (3) U hitnim slučajevima tužitelj može odrediti mjere iz stavka 1 ovoga članka na osnovi naredbe. Tužitelj će dobiti podatke zapečatiti dok ne bude izdana sudska potvrda. O poduzetim mjerama, tužitelj odmah obavještava suca za prethodni postupak koji može u roku od 72 sata izdati naredbu. Tužitelj će dobiti podatke zapečatiti dok ne bude izdana sudska naredba. U slučaju da sudac za prethodni postupak ne izda naredbu, tužitelj će podatke vratiti bez prethodnog otvaranja.
- (4) Sud može rješenjem narediti pravnoj ili fizičkoj osobi da privremeno obustavi izvršenje financijske transakcije za koju postoji sumnja da predstavlja kazneno djelo, ili da je namjenjena učinjenju kaznenog djela, da služi prikrivanju kaznenog djela ili prikrivanju dobiti ostvarene kaznenim djelom.
- (5) Rješenjem iz stavka 4 ovoga članka sud će odrediti da se finansijska sredstva namijenjena za transakciju iz stavka 4 ovoga članka i gotovinski iznosi novca tuzemne i inozemne valute privremeno oduzmu prema članku 65 stavak 1 ovog zakona, pohrane na poseban račun i čuvaju do okončanja postupka, odnosno dok se ne steknu uvjeti za njihovo vraćanje.
- (6) Protiv rješenja iz stavka 4 ovoga članka žalbu mogu podnijeti tužitelj, vlasnik finansijskih sredstava ili gotovinskog novca tuzemne i inozemne valute, osumnjičeni, odnosno optuženi, kao i pravna ili fizička osoba iz stavaka 4 i 5 ovoga članka.

Članak 73

Privremeno oduzimanje imovine radi osiguranja

- (1) Sud može, u bilo koje vrijeme u tijeku postupka, donijeti na prijedlog tužitelja privremenu mjeru oduzimanja imovine koja se ima oduzeti po KZ Brčko Distrikta BiH, mjeru zaplijene ili drugu nužnu privremenu mjeru kako bi se spriječila uporaba, otuđenje ili raspolaganje tom imovinom.
- (2) Ovlaštena službena osoba može, kada postoji opasnost od odlaganja, privremeno oduzeti imovinu iz stavka 1 ovoga članka, zaplijeniti imovinu ili poduzeti druge nužne privremene mjere kako bi se spriječilo bilo kakva uporaba, otuđenje ili raspolaganje tom imovinom. O poduzetim mjerama ovlaštena službena osoba mora odmah obavijestiti tužitelja, a poduzete

mjere moraju biti odobrene od strane suca za prethodni postupak u roku od 72 sata od poduzimanja mjera.

- (3) U slučaju da sud uskrati odobrenje, poduzete mjere će se obustaviti, a oduzeti predmeti i imovina će biti odmah vraćeni osobi od koje su oduzeti.

Članak 74

Vraćanje privremeno oduzetih predmeta

Predmeti koji su u tijeku kaznenog postupka privremeno oduzeti vratit će se vlasniku, odnosno držatelju, kada u tijeku postupka postane očito da njihovo zadržavanje nije sukladno članku 65 ovog zakona, a ne postoje razlozi na njihovo oduzimanje (članak 391).

Odjeljak 3 - Postupak sa sumnjivim stvarima

Članak 75

Oglašavanje sumnjivih stvari

- (1) Nađe li se kod osumnjičenog, odnosno optuženog tuđa stvar, a ne zna se čija je, organ koji vodi postupak opisat će tu stvar i opis objaviti na oglasnoj ploči općine na čijem području osumnjičeni, odnosno optuženi ima prebivalište i na čijem je području kazneno djelo učinjeno. U oglasu će se pozvati vlasnik da se javi organu koji vodi postupak u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa, jer će se inače stvar prodati. Novac dobijen prodajom je prihod proračuna Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Ako se radi o stvarima veće vrijednosti, objavljivanje se može izvršiti i putem dnevnog lista.
- (3) Ako je stvar podložna kvarenju ili je njeno čuvanje vezano sa znatnim troškovima, ona će se prodati po odredbama koje važe za izvršni postupak, a novac predati na čuvanje u sudski depozit.
- (4) Po odredbi stavka 3 ovoga članka postupit će se i kad stvar pripada odbjeglom ili nepoznatom učinitelju kaznenog djela.

Članak 76

Odlučivanje o sumnjivim stvarima

- (1) Ako se u tijeku od jedne godine nitko ne javi za stvari ili za novac dobijen od prodaje stvari, donijet će se rješenje da stvar postaje vlasništvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, odnosno da je novac prihod proračuna Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Vlasnik stvari ima pravo da u parnici traži povrat stvari ili novca dobijenog od prodaje stvari. Zastarijevanje ovog prava počinje teći od dana objavljivanja oglasa.

Odjeljak 4 - Ispitivanje osumnjičenog

Članak 77

Poziv za ispitivanje

- (1) Ispitivanje osumnjičenog u istrazi vrši tužitelj.
- (2) Ispitivanje treba vršiti tako da se u punoj mjeri poštuje osobnost osumnjičenog. Prilikom ispitivanja osumnjičenog ne smije se uporabiti sila, prijetnja, prijevara, narkotici ili druga sredstava koja mogu utjecati na slobodu odlučivanja i izražavanja volje prilikom davanja izjave ili priznanja.
- (3) Ako je postupljeno suprotno odredbama ovoga članka, na iskazu osumnjičenog ne može se zasnivati sudska odluka.

Članak 78

Pouka osumnjičenom o njegovim pravima

- (1) Kad se osumnjičeni prvi put ispituje, pitat će se za ime i prezime, nadimak ako ga ima, ime i prezime roditelja, djevojačko obiteljsko ime majke, gdje je rođen, gdje stanuje, dan, mjesec i godina rođenja, koje je narodnosti i čiji je državljanin, jedinstveni matični broj građana državljanina Bosne i Hercegovine, čime se zanima, kakve su mu obiteljske prilike, je li pismen, kakve je škole završio, je li, gdje i kad služio vojsku odnosno ima li čin rezervnog vojnog starješine, vodi li se u vojnoj evidenciji i kod kojeg organa ovlaštenog za poslove obrane, je li odlikovan, kakvog je imovnog stanja, je li, kad i zašto osuđivan, je li i kad je izrečenu kaznu izdržao, da li se protiv njega vodi postupak za koje drugo kazneno djelo, a ako je maloljetan, ko mu je zakonski zastupnik. Osumnjičeni će se poučiti da je dužan odazvati se pozivu i odmah priopćiti svaku promjenu adrese ili namjeru da promijeni boravište, a upozorit će se i na posljedice ako po tome ne postupi.
- (2) Na početku ispitivanja osumnjičenom će se priopćiti za koje kazneno djelo se tereti i osnove sumnje protiv njega, a poučit će se i o sljedećim pravima:
 - a) da nije dužan iznijeti svoju obranu niti odgovarati na postavljena pitanja,
 - b) da može uzeti branitelja po svom izboru koji može biti nazočan njegovom ispitivanju, kao i da ima pravo na branitelja bez naknade u slučajevima predviđenim ovim zakonom,
 - c) da se može izjasniti o djelu koje mu se stavlja na teret i iznijeti sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist,
 - d) da ima pravo u tijeku istrage razmatrati spise i razgledati pribavljene predmete koji mu idu u korist, osim ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage,
 - e) da ima pravo na besplatne usluge prijevoditelja ako ne razumije ili ne govori jezik koji se rabi prilikom ispitivanja.
- (3) Osumnjičeni se može dobrovoljno odreći prava navedenih u stavku 2. ovoga članka, ali njegovo ispitivanje ne može započeti ukoliko se i dok se njegova izjava o odricanju ne zabilježi pismeno i dok ne bude potpisana od strane osumnjičenog. Osumnjičeni se ni pod kojim okolnostima ne može odreći prava na nazočnost branitelja ako je njegova obrana obvezna sukladno ovom zakonu.
- (4) U slučaju da se osumnjičeni odrekao prava da uzme branitelja, a kasnije izrazi želju da uzme branitelja, ispitivanje će se odmah prekinuti i ponovo će se nastaviti kada osumnjičeni dobije branitelja ili mu se branitelj postavi ili ako osumnjičeni izrazi želju da nastavi da odgovara na pitanja.
- (5) Ako se osumnjičeni dobrovoljno odrekne prava da ne odgovara na postavljena pitanja, mora mu se i u tom slučaju omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji mu idu u korist.
- (6) Ako je postupljeno suprotno odredbama ovoga članka, na iskazu osumnjičenog ne može se zasnivati sudska odluka.

Članak 79

Način ispitivanja osumnjičenog

- (1) O svakom ispitivanju osumnjičenog sastavlja se zapisnik. Bitni dijelovi iskaza unijet će se doslovno u zapisnik. Nakon što je zapisnik sastavljen, osumnjičenom će se pročitati zapisnik i predati kopija zapisnika.
- (2) Ispitivanje osumnjičenog u pravilu se snima na audio ili video traku, pod sljedećim uvjetima:
 - a) da je osumnjičeni obaviješten na jeziku koji govori i razumije da se ispitivanje snima na audio ili video traku,
 - b) u slučaju prekida ispitivanja, razlog i vrijeme prekida će se naznačiti u snimku, kao i vrijeme nastavljanja i zaključenja ispitivanja,

- c) na kraju ispitivanja osumnjičeni će dobiti mogućnost da pojašni sve što je rekao i da doda sve što želi,
- d) zapis s trake će se prepisati nakon završetka ispitivanja, a kopija prijepisa uručit će se osumnjičenom zajedno s kopijom snimljene trake ili ako je rabljena aparaturna za istovremeno pravljenje većeg broja snimaka, uručit će mu se jedna od originalno snimljenih traka,
- e) pošto se napravi kopija originalne trake u svrhu prijepisa, originalno snimljena traka ili jedna od originalno snimljenih traka će se zapečatiti u nazočnosti osumnjičenog, s ovjerom potpisa organa kaznenog postupka i osumnjičenog.

Članak 80

Ispitivanje preko tumača

Ispitivanje osumnjičenog obaviti će se preko tumača u slučajevima iz članka 87 ovog zakona.

Odjeljak 5 - Saslušanje svjedoka

Članak 81

Poziv za saslušanje svjedoka

- (1) Svjedoci se saslušavaju kada postoji vjerojatnoća da će svojim iskazom moći dati obavijesti o kaznenom djelu, učinitelju i o drugim važnim okolnostima.
- (2) Poziv za svjedočenje dostavlja tužitelj, odnosno sud. Pozivanje kao svjedoka maloljetne osobe koja nije navršila šesnaest godina života vrši se preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe da se hitno postupa ili drugih okolnosti.
- (3) Svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili teških tjelesnih mana ne mogu odazvati pozivu, mogu se saslušati u svom stanu, bolnici ili na drugom mjestu.
- (4) U pozivu se svjedok obavještava da se poziva u svojstvu svjedoka, o mjestu i vremenu kada se treba odazvati pozivu, kao i o posljedicama neodazivanja pozivu.
- (5) Ukoliko se svjedok ne odazove pozivu, niti svoj izostanak opravda, sud može izreći novčanu kaznu do 5.000 KM ili narediti prisilno dovođenje.
- (6) Naredbu za dovođenje svjedoka izvršava sudska policija. Iznimno, naredbu može izdati i tužitelj ukoliko uredno pozvani svjedok ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, s tim da ovu naredbu mora odobriti sudac za prethodni postupak u roku od 24 sata od izdavanja naredbe.
- (7) Ukoliko svjedok odbije svjedočiti, sud može, na prijedlog tužitelja, donijeti rješenje o kažnjavanju svjedoka novčanom kaznom do 30.000 KM. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba, koja ne zadržava izvršenje.
- (8) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna odlučuje vijeće (članak 24 stavak 6).

Članak 82

Osobe koje ne mogu biti saslušane kao svjedoci

Ne može se saslušati kao svjedok:

- a) osoba koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja državne, vojne ili službene tajne, dok je ovlašten organ ne oslobodi te dužnosti,
- b) branitelj osumnjičenog, odnosno optuženog u pogledu činjenica koje su mu postale poznate u svojstvu branitelja,
- c) osoba koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja profesionalne tajne (vjerski službenik, odnosno ispovjednik, novinar u svrhu zaštite izvora informacija, odvjetnik, bilježnik, liječnik, primalja i dr.), osim ako je oslobođena te dužnosti posebnim propisom ili

- izjavom osobe u čiju je korist ustanovljeno čuvanje tajne,
- d) maloljetna osoba koja s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost nije sposobna shvatiti značaj prava da ne mora svjedočiti.

Članak 83

Osobe koje mogu odbiti svjedočenje

- (1) Svjedočenje mogu odbiti:
- a) bračni, odnosno vanbračni drug osumnjičenog, odnosno optuženog,
 - b) srodnik osumnjičenog, odnosno optuženog po krvi u pravoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno i srodnici po tazbini do drugog stupnja,
 - c) usvojenik i usvojitelj osumnjičenog, odnosno optuženog.
- (2) Organ koji vodi postupak dužan je da osobe iz stavka 1 ovoga članka, prije njihovog saslušanja ili čim sazna za njihov odnos prema osumnjičenom, odnosno optuženom upozori da mogu odbiti svjedočenje. Upozorenje i odgovor se unose u zapisnik.
- (3) Osoba koja može odbiti svjedočenje prema jednom od osumnjičenih, odnosno optuženih, može odbiti svjedočenje i prema ostalim osumnjičenim, odnosno optuženim, ako se njen iskaz prema prirodi stvari ne može ograničiti samo na ostale osumnjičene, odnosno optužene.
- (4) Ako je kao svjedok saslušana osoba koja može odbiti svjedočenje ili je saslušana osoba koja nije upozorena da može odbiti svjedočenje ili to upozorenje nije uneseno u zapisnik, na takvom iskazu se ne može zasnivati sudska odluka.

Članak 84

Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja

- (1) Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio kaznenom gonjenju.
- (2) Svjedok koji rabi pravo iz stavka 1 ovoga članka, odgovorit će na ta pitanja ako mu se da imunitet.
- (3) Imunitet se daje odlukom tužitelja.
- (4) Svjedok koji je dobio imunitet i koji je svjedočio, neće se kazneno goniti osim ako je dao lažni iskaz.
- (5) Svjedoku se može odlukom suda za savjetnika odrediti odvjetnik za vrijeme trajanja saslušanja, ukoliko je očito da sam nije u stanju da rabi svoja prava u vrijeme saslušanja i ako njegovi interesi ne mogu biti zaštićeni na drugi način.

Članak 85

Način saslušanja, suočenje i prepoznavanje

- (1) Svjedoci se saslušavaju pojedinačno i u odsustvu drugih svjedoka.
- (2) U tijeku postupka svjedok se može suočiti s drugim svjedocima i osumnjičenim, odnosno optuženim.
- (3) Ako je potrebno da se utvrdi poznaje li svjedok osobu ili predmet, tražit će se od njega prvo da ih opiše ili da navede znakove po kojima se razlikuju, pa će mu se tek poslije pokazati radi prepoznavanja i to zajedno s drugim njemu nepoznatim osobama, odnosno ako je to moguće - zajedno s predmetima iste vrste.

Članak 86

Tok saslušanja svjedoka

- (1) Svjedok je dužan odgovore davati usmeno.
- (2) Svjedok će se prethodno opomenuti da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, a zatim će se upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja kazneno djelo.
- (3) Poslije toga svjedok će se pitati za ime i prezime, ime oca ili majke, zanimanje, boravište, mjesto i godinu rođenja i njegov odnos s osumnjičenim, odnosno optuženim i oštećenim. Svjedok će se upozoriti da je dužan da o promjeni adrese ili boravišta obavijestiti sud.
- (4) Prilikom saslušanja maloljetne osobe, naročito ako je ona oštećena kaznenim djelom, postupit će se obazrivo, da saslušanje ne bi štetno utjecalo na psihičko stanje maloljetnika. Ako je to potrebno, saslušanje maloljetne osobe izvršit će se uz pomoć pedagoga ili druge stručne osobe.
- (5) Oštećenog kaznenim djelom nije dopušteno ispitivati o njegovom seksualnom životu prije izvršenog kaznenog djela, a ako je takvo ispitivanje obavljeno - na takvom iskazu ne može se zasnivati sudska odluka.
- (6) S obzirom na životnu dob, tjelesno i duševno stanje ili druge opravdane interese, svjedok se može saslušati putem tehničkih uređaja za prijenos slike i zvuka na način da mu stranke i branitelj mogu postavljati pitanja bez nazočnosti u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Za potrebe takvog ispitivanja može se odrediti stručna osoba.
- (7) Poslije općih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a zatim će mu se postavljati pitanja radi provjeravanja, dopune i razjašnjenja. Prilikom saslušanja svjedoka nije dopušteno služiti se obmanom niti postavljati takva pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.
- (8) Svjedok će se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.
- (9) Svjedoci se mogu suočiti ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica. Suočeni će se o svakoj okolnosti o kojoj se njihovi iskazi međusobno ne slažu ponaosob saslušati i njihov će se odgovor unijeti u zapisnik. Istodobno se mogu suočiti samo dva svjedoka.
- (10) Oštećeni koji se saslušava kao svjedok pitat će se da li želi da u kaznenom postupku ostvaruje imovinskopravni zahtjev.

Članak 87

Saslušanje svjedoka preko tumača

- (1) Ako je svjedok gluh ili nijem, njegovo saslušanje vrši se preko tumača.
- (2) Ako je svjedok gluh, postaviti će mu se pitanja pismeno, a ako je nijem, pozvat će se da pismeno odgovara. Ako se saslušanje ne može obaviti na ovaj način, pozvat će se kao tumač osoba koja se s svjedokom može sporazumjeti.
- (3) Ako tumač nije ranije zaklet, položiti će prisegu da će vjerno prenijeti pitanja koja se svjedoku upućuju i izjave koje on bude davao.

Članak 88

Prisega, odnosno izjava svjedoka

- (1) Ako su ispunjeni uvjeti za saslušanje, sud može zahtijevati od svjedoka da prije svjedočenja položi prisegu, odnosno da izjavu.
- (2) Prije glavnog pretresa, svjedok može položiti prisegu, odnosno dati izjavu, samo ako postoji bojazan da zbog bolesti ili zbog drugih razloga neće moći doći na glavni pretres. Prisega se polaže, odnosno izjava se daje, pred sucom, odnosno predsjednikom vijeća. Razlog zbog kojeg je položena prisega, odnosno dana izjava, navest će se u zapisniku.
- (3) Tekst prisege, odnosno izjave glasi: "Prisežem - izjavljujem, da ću o svemu što pred sudom budem pitan govoriti istinu i da ništa od onoga što mi je poznato neću prešutjeti".
- (4) Svjedok prisegu polaže, odnosno izjavu daje, usmeno, čitanjem njenog teksta ili potvrdnim odgovorom nakon saslušanog sadržaja teksta prisege, odnosno izjave, koju je pročitao sudac,

odnosno predsjednik vijeća. Nijemi svjedoci koji znaju čitati i pisati potpisuju tekst prisege, odnosno izjave, a gluhi ili nijemi svjedoci koji ne znaju ni čitati ni pisati – prisežu, odnosno daju izjavu uz pomoć tumača.

- (5) Odbijanje i razlozi odbijanja svjedoka da položi prisegu, odnosno da izjavu, unijet će se u zapisnik.

Članak 89

Osobe koje ne polažu prisegu, odnosno ne daju izjavu

Ne smiju se zaklinjati, odnosno davati izjavu osobe koje nisu punoljetne u trenutku saslušanja, za koje je dokazano ili za koje postoji osnovana sumnja da su učinile ili sudjelovale u kaznenom djelu zbog koga se saslušavaju ili koje zbog duševnog stanja ne mogu da shvate značaj prisege, odnosno izjave.

Članak 90

Snimanje saslušanja svjedoka audio-vizuelnim sredstvima

Saslušanje svjedoka se može snimati audio-vizuelnim sredstvima u svim fazama postupka. Saslušanje se mora snimiti u slučajevima kada se radi o maloljetnim osobama koje nisu navršile šesnaest godina života i koje su oštećene kaznenim djelom, kao i ako postoje osnove za bojazan da se svjedok neće moći saslušati na glavnom pretresu.

Članak 91

Zaštićeni svjedok

Na položaj zaštićenog svjedoka u postupku pred sudom, primjenjuju se odredbe posebnog zakona.

Odjeljak 6 - Uvidaj i rekonstrukcija

Članak 92

Poduzimanje uvidaja

Uvidaj se poduzima kada je za utvrđivanje neke važne činjenice u postupku potrebno neposredno opažanje.

Članak 93

Rekonstrukcija događaja

- (1) Radi provjeravanja izvedenih dokaza ili utvrđivanja činjenica koje su od značaja za razjašnjenje stvari, organ koji vodi postupak može odrediti rekonstrukciju događaja, koja se vrši tako što se ponavljaju radnje ili situacije u uvjetima pod kojima se prema izvedenim dokazima događaj desio. Ako su u iskazima pojedinih svjedoka ili osumnjičenih, odnosno optuženih radnje ili situacije različito prikazane, rekonstrukcija događaja će se, po pravilu, posebno izvršiti sa svakim od njih.
- (2) Rekonstrukcija se ne smije vršiti na način kojim se vrijeđa javni red i moral ili se dovodi u opasnost život ili zdravlje ljudi.
- (3) Prilikom rekonstrukcije mogu se, po potrebi, ponovno izvesti pojedini dokazi.

Članak 94

Pomoć vještaka i stručne osobe

- (1) Uvidaj i rekonstrukcija događaja vrše se uz pomoć stručne osobe kriminalističko-tehničke ili

druge struke, koja će pomoći u pronalaženju, osiguranju ili opisivanju tragova, izvršiti potrebna mjerenja i snimanja, sastaviti skicu i fotodokumentaciju ili prikupiti i druge podatke.

- (2) Na uvidaj ili rekonstrukciju može se pozvati i vještak, ako bi njegova nazočnost bila od koristi za davanje nalaza i mišljenja.

Odjeljak 7 - Vještačenje

Članak 95 Određivanje vještačenja

Vještačenje se određuje kada za utvrđivanje ili ocjenu neke važne činjenice treba pribaviti nalaz i mišljenje osoba koje raspoložu potrebnim stručnim znanjem. Ako naučno, tehničko, ili druga stručna znanja mogu pomoći sudu da ocijeni dokaze ili razjasni sporne činjenice, vještak kao posebna vrsta svjedoka može svjedočiti davanjem nalaza o činjenicama i mišljenja koje sadrži ocjenu o činjenicama.

Članak 96 Naredba o vještačenju

- (1) Pismenu naredbu za vještačenje izdaje tužitelj ili sud. U naredbi će se navesti činjenice o kojima se vrši vještačenje.
- (2) Ako za određenu vrstu vještačenja postoji stručna ustanova ili se vještačenje može izvesti u okviru državnog organa, takva vještačenja, a posebno složenija, povjerit će se, po pravilu, takvoj ustanovi, odnosno organu. U tom slučaju, ta ustanova, odnosno organ određuje jednog ili više stručnjaka koji će izvršiti vještačenje.

Članak 97 Dužnosti vještaka kojeg je odredio tužitelj, odnosno sud

Osoba koju tužitelj, odnosno sud odredi za vještaka dužna je tužitelju, odnosno sudu dostaviti svoje izvješće koje sadrži sljedeće: dokaze koje je pregledao, obavljene testove, nalaz i mišljenje do kojeg je došao i sve druge relevantne podatke koje vještak smatra potrebnim za pravednu i objektivnu analizu. Vještak će detaljno obrazložiti kako je došao do određenog mišljenja.

Članak 98 Tko ne može biti vještak

- (1) Za vještaka se ne može odrediti osoba koja ne može biti saslušana kao svjedok (članak 82) ili osoba koja je oslobođena od dužnosti svjedočenja (članak 83), kao ni osoba prema kojoj je kazneno djelo učinjeno, a ako je takva osoba određena - na njenom nalazu i mišljenju ne može se zasnivati sudska odluka.
- (2) Razlog za izuzeće vještaka (članak 34) postoji i za osobu koja je zajedno s osumnjičenim, odnosno optuženim ili oštećenim u radnom odnosu u istom organu, poduzeću ili drugoj pravnoj osobi ili kod samostalnog gospodarstvenika, kao i za osobu koja je u radnom odnosu kod oštećenog ili osumnjičenog, odnosno optuženog.
- (3) Za vještaka se neće uzeti osoba koja je saslušana kao svjedok.

Članak 99 Postupak vještačenja

- (1) Vještačenjem rukovodi organ koji je naredio vještačenje. Prije početka vještačenja pozvat će

se vještak da predmet vještačenja pažljivo razmotri, da točno navede sve što zapazi i utvrdi i da svoje mišljenje iznese nepristrano i u skladu s pravilima nauke i vještine. Posebno će se upozoriti da je lažno vještačenje kazneno djelo.

- (2) Prilikom davanja nalaza i mišljenja o predmetu koji se pregleda, vještak će se oslanjati na dokaze na koje su mu ukazale ovlaštene službene osobe, tužitelj ili sud. Vještak može svjedočiti samo o činjenicama koje proizlaze iz njegovog neposrednog saznanja, osim ako se prilikom pripreme svog nalaza i mišljenja nije rabio informacijama na koje bi se opravdano oslanjali ostali stručnjaci iste struke.
- (3) Vještaku se mogu davati razjašnjenja, a može mu se dopustiti i da razmatra spise. Vještak može predložiti da se izvedu dokazi ili pribave predmeti i podatci koji su od bitnosti za davanje njegovog nalaza i mišljenja. Ako pribiva uviđaju, rekonstrukciji događaja ili drugoj istražnoj radnji, vještak može predložiti da se razjasne pojedine okolnosti ili da se osobi koja se saslušava postave pojedina pitanja.

Članak 100 **Pregledanje predmeta vještačenja**

- (1) Vještak pregleda predmete vještačenja na mjestu gdje se oni nalaze, osim ako su za vještačenje potrebna dugotrajna ispitivanja ili ako se ispitivanja vrše u ustanovi, odnosno organu ili ako to zahtjevaju razlozi morala.
- (2) Ako je u okviru vještačenja potrebno izvršiti analizu neke materije, vještaku će se, ako je to moguće, staviti na raspolaganje samo dio te materije, a ostatak će se u potrebnoj količini sačuvati za slučaj naknadnih analiza.

Članak 101 **Dostavljanje nalaza i mišljenja**

Vještak dostavlja nalaz i mišljenje, kao i radni materijal, skice i zabilješke organu koji ga je odredio.

Članak 102 **Vještačenje u stručnoj ustanovi ili državnom organu**

- (1) Ako se vještačenje povjerava stručnoj ustanovi, odnosno organu, tužitelj, odnosno sud će upozoriti tu ustanovu ili organ koji vrši vještačenje da u davanju nalaza i mišljenja ne može sudjelovati osoba iz članka 98 ovog zakona ili osoba za koju postoje razlozi za izuzeće od vještačenja predviđeni u ovom zakonu, a bit će upozoren i na posljedice davanja lažnog nalaza i mišljenja.
- (2) Stručnoj ustanovi, odnosno državnom organu stavit će se na raspolaganje materijal potreban za vještačenje, a ako je potrebno, postupit će se u skladu s postupkom određenim odredbom članka 99 ovog zakona.
- (3) Pismeni nalaz i mišljenje osoba koje su izvršile vještačenje dostavlja stručna ustanova, odnosno državni organ.

Članak 103 **Obdukcija i ekshumacija leša**

- (1) Pregled i obdukcija leša poduzet će se uvijek kad u nekom smrtnom slučaju postoji sumnja da se ne radi o prirodnoj smrti. Ako je leš već zakopan, odredit će se ekshumacija u cilju njegovog pregleda i obdukcije.
- (2) Pri obdukciji leša poduzet će se potrebne mjere da se ustanovi identitet leša i u tom cilju posebno će se opisati podatci o vanjskim i unutarnjim tjelesnim osobinama leša.

Članak 104

Obdukcija leša izvan specijalizirane medicinske ustanove

- (1) Specijalizirana medicinska ustanova vrši pregled i obdukciju leša.
- (2) Kad se vještačenje ne vrši u specijaliziranoj medicinskoj ustanovi, pregled i obdukciju leša vrši liječnik specijalista sudske medicine. Tim vještačenjem rukovodi tužitelj i u zapisnik unosi nalaz i mišljenje vještaka.
- (3) Za vještaka se ne može odrediti liječnik koji je liječio umrlog. Međutim, liječnik koji je liječio umrlog može se saslušati kao svjedok, radi davanja razjašnjenja o tijeku i okolnostima bolesti umrlog.

Članak 105

Izvješće o pregledu i obdukciji

- (1) Vještak sudske medicine će u svom nalazu i mišljenju navesti uzrok i vrijeme kada je smrt nastupila.
- (2) Ako je na lešu nađena bilo kakva povreda, utvrdit će se da li je tu povredu nanio tko drugi i ako jeste, čime, na koji način, koliko vremena prije nego što je smrt nastupila i da li je ona prouzročila smrt. Ako je na lešu nađeno više povreda, utvrdit će se da li je svaka povreda nanesena istim sredstvom i koja je povreda prouzročila smrt, a ako je više smrtonosnih povreda, koja je od njih ili koje od njih su svojim zajedničkim djelovanjem bile uzrok smrti.
- (3) U slučaju iz stavka 2 ovoga članka osobito će se utvrditi da li je smrt prouzročena samom vrstom i općom prirodom povrede ili zbog osobnog svojstva ili naročitog stanja organizma povrijeđenog ili zbog slučajnih okolnosti ili okolnosti pod kojim je povreda nanesena.
- (4) Vještak je dužan da obrati pozornost na nađeni biološki materijal (krv, pljuvačka, sperma, urin i dr.) i da ga opiše i sačuva za biološko vještačenje - ako ono bude određeno.

Članak 106

Pregled i obdukcija začetka i novorođenčeta

- (1) Pri pregledu i obdukciji začetka treba posebno utvrditi njegovu dob, sposobnost za vanmaterični život i uzrok smrti.
- (2) Pri pregledu i obdukciji leša novorođenčeta, posebno će se utvrditi da li je rođeno živo ili mrtvo, da li je bilo sposobno za život, koliko je dugo živjelo, kao i vrijeme i uzrok smrti.

Članak 107

Toksikološko ispitivanje

- (1) Ako postoji sumnja o trovanju, sumnjive materije koje su nađene u lešu ili na drugom mjestu će se uputiti na vještačenje ustanovi ili državnom organu koji vrše toksikološka ispitivanja.
- (2) Pri pregledu sumnjivih materija posebno će se utvrditi vrsta, količina i djelovanje nađenog otrova, a ako se radi o pregledu materija uzetih iz leša, po mogućnosti i količina upotrijebljenog otrova.

Članak 108

Vještačenje tjelesnih povreda

- (1) Vještačenje tjelesnih povreda vrši se, po pravilu, pregledom povrijeđenog, a ako to nije moguće ili nije potrebno - na temelju medicinske dokumentacije ili drugih podataka u spisima.
- (2) Pošto točno opiše povrede, vještak će dati mišljenje, naročito o vrsti i težini svake pojedine povrede i njihovom ukupnom djelovanju s obzirom na njihovu prirodu ili posebne okolnosti

slučaja, kakvo djelovanje te povrede obično proizvode, a kakvo su u konkretnom slučaju proizvele i čime su povrede nanese i na koji način.

Članak 109

Tjelesni pregled i druge radnje

- (1) Tjelesni pregled poduzet će se i bez pristanka osumnjičenog, odnosno optuženog ako je potrebno da se utvrde činjenice važne za kazneni postupak. Tjelesni pregled drugih osoba može se bez njihovog pristanka poduzeti samo onda ako se mora utvrditi da li se na njihovom tijelu nalazi određen trag ili posljedica kaznenog djela.
- (2) Uzimanje krvi i druge liječničke radnje koje se po pravilima medicinske nauke poduzimaju radi analize i utvrđivanja drugih važnih činjenica za kazneni postupak, mogu se poduzeti i bez pristanka osobe koja se pregleda - ako zbog toga ne bi nastupila kakva šteta po njeno zdravlje.
- (3) Poduzimanje tjelesnog pregleda osumnjičenog, odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim naređuje sud, a ako postoji opasnost od odlaganja – tužitelj.
- (4) Nije dopušteno da se prema osumnjičenom, odnosno optuženom ili svjedoku primijene medicinske intervencije ili da im se daju takva sredstva kojima bi se utjecalo na njihovu volju pri davanju iskaza.
- (5) Ako je postupljeno suprotno odredbama ovoga članka, na tako pribavljenom dokazu ne može se zasnivati sudska odluka.

Članak 110

Psihijatrijsko vještačenje

- (1) Ako se pojavi sumnja da je isključena ili smanjena uračunljivost osumnjičenog, odnosno optuženog, ili da je osumnjičeni, odnosno optuženi učinio kazneno djelo zbog ovisnosti od alkohola ili opojnih droga, ili da zbog duševnih smetnji nije sposoban sudjelovati u postupku, odredit će se psihijatrijsko vještačenje.
- (2) Ako se u tijeku istrage osumnjičeni dobrovoljno ne podvrgne psihijatrijskom pregledu radi vještačenja ili ako je prema mišljenju vještaka potrebno duže posmatranje, osumnjičeni će se poslati na psihijatrijski pregled, odnosno na posmatranje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu. Rješenje o tome donosi sudac za prethodni postupak na prijedlog tužitelja. Posmatranje ne može trajati duže od dva mjeseca.
- (3) Ako vještaci ustanove da je duševno stanje osumnjičenog, odnosno optuženog poremećeno, utvrdit će prirodu, vrstu, stupanj i trajnost poremećenosti i dati svoje mišljenje o tome kakav je utjecaj takvo duševno stanje imalo i kakav još ima na shvaćanje i postupke osumnjičenog, odnosno optuženog, kao i da li je i u kojoj mjeri poremećaj duševnog stanja postojao u vrijeme učinjenja kaznenog djela.
- (4) Ako se u zdravstvenu ustanovu upućuje osumnjičeni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru, sudac će obavijestiti tu ustanovu o razlozima zbog kojih je određen pritvor, da bi se preduzele mjere potrebne za osiguranje svrhe pritvora.
- (5) Vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi uračunat će se osumnjičenom, odnosno optuženom u pritvor, odnosno u kaznu, ako bude izrečena.

Članak 111

Vještačenje poslovnih knjiga

- (1) Kad je potrebno da se poduzime vještačenje poslovnih knjiga, organ pred kojim se vodi postupak dužan je vještacima naznačiti u kom pravcu i u kom opsegu treba vršiti vještačenje i koje činjenice i okolnosti treba utvrditi.
- (2) Ako je za poduzimanje vještačenja poslovnih knjiga poduzeća, drugih pravnih osoba ili

samostalnog gospodarstvenika nužno da se prethodno sredi njihovo knjigovodstvo, troškovi oko sređivanja knjigovodstva padaju na njihov teret.

- (3) Naredbu o sređivanju knjigovodstva donosi organ koji vodi postupak, na temelju obrazloženog pismenog izvješća vještaka kojem je naređeno vještačenje poslovnih knjiga. U naredbi će se naznačiti i iznos koji je pravna osoba, odnosno samostalni privrednik dužan položiti organu koji vodi postupak kao predujam za troškove oko sređivanja knjigovodstva.
- (4) Naplata troškova, ukoliko njihov iznos nije bio predujmljen, vrši se u korist organa koji je unaprijed isplatio troškove i nagradu vještacima.

Članak 112

Analize dezoksiribonukleinske kiseline

Analizu dezoksiribonukleinske kiseline (u daljnjem tekstu: DNK) može vršiti isključivo ustanova specijalizirana za ovu vrstu vještačenja.

Članak 113

Kada se vrši analiza DNK

Analiza DNK može se vršiti ukoliko je to nužno potrebno za određivanje identiteta ili činjenice da li otkriveni tragovi materija potiču od osumnjičenog, odnosno optuženog ili oštećenog.

Članak 114

Uporaba rezultata analize DNK u drugim kaznenim postupcima

U cilju utvrđivanja identiteta osumnjičenog, odnosno optuženog s njegovog tijela mogu se uzeti ćelije radi analize DNK. Podatci dobijeni na ovaj način mogu se rabiti i u drugim kaznenim postupcima protiv iste osobe.

Članak 115

Registar izvršenih analiza DNK i zaštita podataka

- (1) Sve izvršene analize DNK vode se u posebnom registru pri Odjelu za zdravstvo, javnu sigurnost i usluge građana Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Zaštita podataka dobijenih analizama iz stavka 1 ovoga članka uređuje se posebnim zakonom.

GLAVA IX – POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE

Članak 116

Vrste posebnih istražnih radnji i uvjeti za njihovu primjenu

- (1) Protiv osobe za koju postoje osnovi sumnje da je sama ili s drugim osobama sudjelovala ili sudjeluje u činjenju kaznenog djela iz članka 117 ovog zakona mogu se odrediti posebne istražne radnje, ako se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama.
- (2) Istražne radnje iz stavka 1 ovoga članka su:
 - a) nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija,
 - b) pristup kompjuterskim sustavima i kompjutersko sravnjenje podataka,
 - c) nadzor i tehničko snimanje prostorija,
 - d) tajno praćenje i tehničko snimanje osoba i predmeta,
 - e) prikriiveni istražitelj i informator,

- f) simulirani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine,
 - g) nadzirani prijevoz i isporuka predmeta kaznenog djela.
- (3) Istražne radnje iz stavka 2 točke a ovoga članka mogu se odrediti i prema osobi za koju postoje osnovi sumnje da učinitelju, odnosno od učinitelja kaznenog djela iz članka 117 ovog zakona prenosi informacije u vezi s kaznenim djelom, odnosno da učinitelj rabi njeno sredstvo telekomunikacije.
 - (4) Na razgovore osobe iz stavka 1 ovoga članka i njenog branitelja primjereno se primjenjuju odredbe o komunikaciji osumnjičenog i branitelja.
 - (5) Pri izvršavanju istražnih radnji iz stavka 2 točke e i f ovoga članka policijski organi ili druge osobe ne smiju poduzimati aktivnosti koje predstavljaju podstrekavanje na učinjenje kaznenog djela. Ako su takve aktivnosti poduzete, ta okolnost isključuje kazneno gonjenje podstrekavane osobe za kazneno djelo izvršeno u vezi s ovim radnjama.

Članak 117

Kaznena djela za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje

Istražne radnje iz članka 116 stavak 2 ovog zakona mogu se odrediti za kaznena djela za koja se prema zakonu može izreći kazna zatvora najmanje tri godine ili teža kazna.

Članak 118

Mjerodavnost za određivanje i trajanje istražnih radnji

- (1) Istražne radnje iz članka 116 stavka 2 ovog zakona određuje naredbom sudac za prethodni postupak, na obrazloženi prijedlog tužitelja koji sadrži: podatke o osobi protiv koje se radnja poduzima, osnove sumnje iz članka 116 stavka 1 ili 3 ovog zakona, razloge za njeno poduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtijevaju poduzimanje radnji, navođenje radnje koja se zahtijeva i način njenog izvođenja, obim i trajanje radnje. Naredba sadrži iste podatke kao i prijedlog tužitelja, kao i utvrđivanje trajanja naređene radnje.
- (2) Iznimno, ako se pismena naredba ne može dobiti na vrijeme i ako postoji opasnost od odlaganja, može se započeti s izvršavanjem mjere iz članka 116 ovog zakona i na temelju usmene naredbe suca za prethodni postupak. Pismena naredba suca za prethodni postupak mora biti pribavljena u roku od 24 sata od izdavanja usmene naredbe.
- (3) Istražne radnje iz članka 116 stavka 2 točke a do d i g ovog zakona mogu trajati najduže do mjesec dana, a iz posebno važnih razloga mogu se, na obrazloženi prijedlog tužitelja, produžiti za još mjesec dana, s tim da mjere iz točke a do c mogu trajati ukupno najduže šest mjeseci, a mjere iz točke d i g ukupno najduže tri mjeseca. Zahtjev za radnju iz članka 116 stavka 2 točke f ovog zakona se može odnositi samo na jednokratni akt, a zahtjev za svaku narednu radnju protiv iste osobe mora sadržavati razloge koji opravdavaju njenu uporabu.
- (4) Naredba suca za prethodni postupak kao i prijedlog tužitelja iz stavka 1 ovoga članka čuvaju se u posebnom omotu. Tužitelj i sudac za prethodni postupak će sastavljanjem ili prijepisom zapisnika bez navođenja osobnih podataka prikrivenog istražitelja i informatora ili na drugi odgovarajući način, spriječiti da neovlaštene osobe, osumnjičeni i njegov branitelj otkriju identitet prikrivenog istražitelja i informatora.
- (5) Sudac za prethodni postupak mora pismenom naredbom, bez odlaganja, obustaviti izvršenje poduzetih radnji ako su prestali razlozi zbog kojih su radnje određene.
- (6) Naredbu iz stavka 1 ovoga članka izvršava policijski organ. Poduzeća koja vrše prijenos informacija dužna su tužitelju i policijskim organima omogućiti provođenje mjera iz članka 116 stavka 2 točke a ovog zakona.

Članak 119

Materijal dobijen poduzimanjem radnji i obavještanje o poduzetim radnjama

- (1) Po prestanku radnji iz članka 116 ovog zakona policijski organi moraju sve informacije, podatke i predmete dobijene poduzetim radnjama, kao i izvješće o tome predati tužitelju. Tužitelj je dužan dostaviti sudu za prethodni postupak pismeno izvješće o poduzetim radnjama. Na temelju podnesenog izvješća sudac za prethodni postupak provjerava da li je postupljeno po njegovoj naredbi.
- (2) Ako tužitelj odustane od kaznenog gonjenja, odnosno ako informacije i podatci pribavljeni naređenim radnjama nisu potrebni za kazneni postupak, uništiti će se pod nadzorom suca za prethodni postupak, koji će o tome sastaviti posebni zapisnik. O poduzimanju radnji, razlozima za njihovo poduzimanje, informaciji da dobiveni materijal nije bio osnova za kazneno gonjenje i da je uništen, pismeno se obavještava osoba protiv koje je neka od radnji iz članka 116 stavka 2 ovog zakona bila poduzeta.
- (3) Sudac za prethodni postupak će, bez odlaganja, a nakon poduzimanja radnji iz članka 116 ovog zakona, obavijestiti osobu protiv koje je radnja bila poduzeta. Osoba protiv koje je mjera bila poduzeta može od suda zatražiti ispitivanje zakonitosti naredbe i načina na koji je provedena mjera.
- (4) Podatci i informacije dobijeni poduzimanjem mjera iz stavka 2 članak 116 ovog zakona čuvaju se dok se čuva sudski spis.

Članak 120 **“Slučajni nalazi”**

Ne mogu se rabiti kao dokaz informacije i podatci dobijeni poduzimanjem radnji iz članka 116 ovog zakona ako se ne odnose na kazneno djelo iz članka 117 ovog zakona.

Članak 121 **Postupanje bez sudske naredbe ili izvan njezinog okvira**

Ako su radnje iz članka 116 ovog zakona poduzete bez naredbe suca za prethodni postupak ili u suprotnosti s njom, sud na pribavljenim podacima ili dokazima ne može zasnivati svoju odluku.

Članak 122 **Uporaba dokaza pribavljenih posebnim radnjama**

Tehničke snimke, isprave i predmeti pribavljeni pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom mogu se rabiti kao dokazi u kaznenom postupku. Prikriveni istražitelj i informator iz članka 116 stavka 2 točke e ovog zakona, kao i osobe koje su provele istražne radnje iz članka 116 stavka 2 točke f ovog zakona mogu se saslušati kao svjedoci o tijeku provođenja radnji.

GLAVA X - MJERE ZA OSIGURANJE NAZOČNOSTI OSUMNJIČENOG, ODNOSNO OPTUŽENOG I USPJEŠNO VOĐENJE KAZNENOG POSTUPKA

Odjeljak 1 - Zajedničke odredbe

Članak 123 **Vrste mjera**

- (1) Mjere koje se mogu poduzeti prema optuženom za osiguranje njegove nazočnosti i za uspješno vođenje kaznenog postupka jesu poziv, dovođenje, zabrana napuštanja boravišta, jamstvo i pritvor.
- (2) Prilikom odlučivanja koju će od navedenih mjera primijeniti, ovlaštenu organ pridržavat će se uvjeta određenih za primjenu pojedinih mjera, vodeći računa da se ne primjenjuje teža mjera

ako se ista svrha može postići blažom mjerom.

- (3) Ove mjere ukinut će se i po službenoj dužnosti odmah kad prestanu razlozi koji su ih izazvali, odnosno zamijenit će se drugom blažom mjerom kad za to nastupe uvjeti.
- (4) Odredbe ove glave primjereno se primjenjuju i na osumnjičenog.

Odjeljak 2 - Poziv

Članak 124 Dostavljanje i sadržaj poziva

- (1) Nazočnost optuženog pri izvršenju radnji u kaznenom postupku osigurava se njegovim pozivanjem.
- (2) Pozivanje se vrši dostavljanjem zatvorenog pismenog poziva koji sadrži: naziv organa koji poziva, ime i prezime optuženog, naziv kaznenog djela koje mu se stavlja na teret, mjesto gdje optuženi ima da dođe, dan i sat kad treba da dođe, označenje da se poziva u svojstvu optuženog i upozorenje da će u slučaju nedolaska biti prisilno doveden, da je dužan odmah obavijestiti tužitelja, odnosno sud o promjeni adrese, kao i o namjeri da promijeni boravište i službeni pečat i potpis tužitelja, odnosno suca koji poziva.
- (3) Kad se optuženi prvi put poziva, poučit će se u pozivu o pravu da uzme branitelja i da branitelj može biti nazočan njegovom saslušanju.
- (4) Kad se osumnjičeni prvi put poziva, poučit će se u pozivu o njegovim pravima sukladno članku 78 ovog zakona. Do podizanja optužnice poziv osumnjičenom upućuje tužitelj.
- (5) Ako optuženi nije u stanju odazvati se pozivu usljed bolesti ili druge neotklonjive smetnje, ispitat će se u mjestu gdje se nalazi ili će se osigurati njegov prijevoz do zgrade suda ili drugog mjesta gdje se radnja poduzima.

Odjeljak 3 - Dovođenje

Članak 125 Naredba za dovođenje

- (1) Naredbu da se optuženi dovede može izdati sud ako je donijeto rješenje o pritvoru ili ako uredno pozvani optuženi ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, ili ako se nije moglo izvršiti uredno dostavljanje poziva, a iz okolnosti očito proizlazi da optuženi izbjegava prijam poziva.
- (2) Iznimno, u hitnim slučajevima, naredbu iz stavka 1 ovoga članka može izdati i tužitelj ukoliko uredno pozvani osumnjičeni ne dođe a svoj izostanak ne opravda, s tim što ovu naredbu mora odobriti sudac za prethodni postupak u roku od 24 sata od izdavanja naredbe.
- (3) Naredbu za dovođenje izvršava sudska policija.
- (4) Naredba za dovođenje izdaje se pismeno. Naredba sadržava: ime i prezime optuženog koji se ima dovesti, naziv kaznenog djela koje mu se stavlja na teret uz navođenje odredbe kaznenog zakona, razlog zbog kojeg se naređuje dovođenje, službeni pečat i potpis suca koji naređuje dovođenje.
- (5) Osoba kojoj je povjereno izvršenje naredbe predaje naredbu optuženom i poziva ga da pođe s njom. Ako optuženi to odbije, dovest će ga prisilno.

Odjeljak 4 - Zabrana napuštanja boravišta

Članak 126 Mjere zabrane

- (1) Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi optuženi mogao pobjeći, sakriti se, otići u

nepoznato mjesto ili u inozemstvo, sud mu može obrazloženim rješenjem zabraniti da bez odobrenja napusti mjesto boravišta.

- (2) Uz mjeru iz stavka 1 ovoga članka optuženom može biti zabranjeno posjećivanje određenih mjesta ili sastajanje s određenim osobama ili naređeno da se povremeno javlja određenom organu ili privremeno oduzeta putna isprava ili vozačka dozvola, kao i zabranjeno poduzimanje određenih poslovnih aktivnosti.
- (3) Mjerama iz stavka 1 i 2 ovoga članka ne može se ograničiti pravo optuženog da komunicira sa svojim braniteljem.
- (4) Optuženi će se u rješenju o izricanju mjera iz stavka 1 i 2 ovoga članka upozoriti da se protiv njega može odrediti pritvor ako prekrši izrečene zabrane.
- (5) U tijeku istrage mjere iz stavka 1 i 2 ovoga članka određuje i ukida sudac za prethodni postupak, poslije podizanja optužnice – sudac za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sucu, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa – taj sudac, odnosno predsjednik vijeća.
- (6) Mjere iz stavka 1 i 2 ovoga članka mogu trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravomoćnosti presude. Sudac za prethodni postupak sudac za prethodno saslušanje, ili sudac, odnosno predsjednik vijeća dužan je da svaka dva mjeseca ispita da li je primjenjena mjera još potrebna.
- (7) Protiv rješenja kojim se određuju, produžavaju ili ukidaju mjere iz stavka 1 i 2 ovoga članka stranke i branitelj mogu podnijeti žalbu, a tužitelj i protiv rješenja kojim je njegov prijedlog za primjenu mjere odbijen. O žalbi odlučuje Apelacijski sud u roku od tri dana od dana prijama žalbe. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Odjeljak 5 - Jamstvo

Članak 127

Uvjeti za određivanje jamstva

Osumnjičeni, odnosno optuženi kojem se pritvor ima odrediti ili mu je pritvor već određen samo zbog bojazni da će pobjeći, može se ostaviti na slobodi, odnosno može se pustiti na slobodu ako on osobno ili ko drugi za njega pruži jamstvo da do kraja kaznenog postupka neće pobjeći, a sam optuženi obeća da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište.

Članak 128

Sadržaj jamstva

- (1) Jamstvo uvijek glasi na novčani iznos koji se određuje s obzirom na težinu kaznenog djela, osobne i obiteljske prilike optuženog i imovno stanje osobe koja daje jamstvo.
- (2) Jamstvo se sastoji u polaganju gotovog novca, papira od vrijednosti, dragocjenosti ili drugih pokretnih stvari veće vrijednosti koje se lako mogu unovčiti i čuvati ili u stavljanju hipoteke za iznos jamstva na nepokretna dobra osobe koja daje jamstvo ili u osobnoj obvezi jednog ili više građana da će u slučaju bjekstva optuženog platiti utvrđeni iznos jamstva.
- (3) Osoba koja daje jamstvo mora dostaviti dokaze o svom imovnom stanju, podrijetlu imovine, vlasništvu i posjedu nad imovinom koja se daje kao jamstvo.
- (4) Ako optuženi pobjegne, rješenjem će se odrediti da je vrijednost dana kao jamstvo prihod proračuna Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 129

Prestanak jamstva

- (1) Optuženom će se i pored danog jamstva odrediti pritvor ako na uredan poziv ne dođe a izostanak ne opravda, ako se sprema za bjekstvo ili ako se protiv njega, pošto je ostavljen na

- slobodi, pojavi koja druga zakonska osnova za pritvor.
- (2) U slučaju iz stavka 1 ovoga članka, jamstvo se ukida. Položeni novčani iznos, dragocjenosti, papiri od vrijednosti ili druge pokretne stvari vraćaju se, a hipoteka se skida. Na isti način se postupa i kad se kazneni postupak pravomoćno dovrši rješenjem o obustavi postupka ili presudom.
 - (3) Ako je presudom izrečena kazna zatvora, jamstvo se ukida tek kad osuđeni počne izdržavati kaznu.

Članak 130 **Rješenje o jamstvu**

U tijeku istrage rješenje o jamstvu i o njegovom ukidanju donosi sudac za prethodni postupak, poslije podizanja optužnice – sudac za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sucu, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa, taj sudac, odnosno predsjednik vijeća. Rješenje kojim se određuje jamstvo i rješenje kojim se jamstvo ukida donosi se po saslušanju tužitelja.

Odjeljak 6 - Pritvor

Članak 131 **Određivanje pritvora**

- (1) Pritvor se može odrediti samo pod uvjetima propisanim u ovom zakonu i samo ako se ista svrha ne može ostvariti drugom mjerom.
- (2) Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkraće nužno vrijeme. Ako se optuženi nalazi u pritvoru, dužnost je svih organa koji sudjeluju u kaznenom postupku i organa koji im pružaju pravnu pomoć da postupaju s posebnom hitnošću.
- (3) U tijeku cijelog postupka pritvor će se ukinuti čim prestanu razlozi na temelju kojih je određen, a pritvorenik će se odmah pustiti na slobodu.

Članak 132 **Razlozi za pritvor**

- (1) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba učinila kazneno djelo, pritvor joj se može odrediti:
 - a) ako se krije ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bjekstva,
 - b) ako postoji osnovana bojazan da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za kazneni postupak ili ako naročite okolnosti ukazuju da će ometati kazneni postupak utjecajem na svjedoke, sudionike ili prikrivače,
 - c) ako naročite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti kazneno djelo ili da će dovršiti pokušano kazneno djelo ili da će učiniti kazneno djelo kojim prijeti, a za ta kaznena djela može se izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna,
 - d) ako se radi o kaznenom djelu za koje se može izreći kazna zatvora deset godina ili teža kazna, a usljed načina učinjenja ili posljedica kaznenog djela određivanje pritvora nužno je za sigurnost građana ili imovine. U slučaju kada se radi o kaznenom djelu terorizma, smatra se da postoji pretpostavka, koja se može pobijati, da je ugrožena sigurnost građana ili imovine.
- (2) U slučaju iz stavka 1 točke b ovoga članka, pritvor će se ukinuti čim se osiguraju dokazi zbog kojih je pritvor određen.

Članak 133

Opće pravo zadržavanja

Osobu zatečenu na izvršenju kaznenog djela svatko može zadržati. Osoba koja je zadržana mora se odmah predati sudu, tužitelju ili najbližem policijskom organu, a ako se to ne može učiniti, mora se odmah obavijestiti jedan od tih organa.

Članak 134

Mjerodavnost za određivanje pritvora

- (1) Pritvor se određuje rješenjem suda, a na prijedlog tužitelja.
- (2) Rješenje o pritvoru sadrži: ime i prezime osobe koja se lišava slobode, kazneno djelo koje joj se stavlja na teret, zakonska osnova za pritvor, obrazloženje, pouku o pravu na žalbu, službeni pečat i potpis suca koji određuje pritvor.
- (3) Rješenje o pritvoru predaje se osobi na koju se odnosi u času pritvaranja. U spisima se mora naznačiti sat lišenja slobode i sat predaje rješenja.
- (4) Protiv rješenja o pritvoru pritvorena osoba može podnijeti žalbu Apelacijskom sudu u roku od 24 sata od prijama rješenja. Ako se pritvorena osoba prvi put ispituje po isteku ovog roka, može podnijeti žalbu prilikom tog ispitivanja. Žalba s prijepisom zapisnika o ispitivanju, ako je pritvorena osoba ispitana, i rješenje o pritvoru dostavljaju se odmah vijeću. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (5) Ako sudac za prethodni postupak, odnosno sudac za prethodno saslušanje, ne prihvati prijedlog tužitelja o određivanju pritvora, zatražit će da o tome odluči Apelacijski sud. Protiv rješenja kojim se određuje pritvor pritvorena osoba može podnijeti žalbu, koja ne zadržava izvršenje rješenja. U pogledu predaje rješenja i podnošenja žalbe primjenjuju se odredbe stavka 3 i 4 ovoga članka.
- (6) U slučajevima iz stavka 4 i 5 ovoga članka, Apelacijski sud dužn je donijeti odluku u roku od 48 sati.

Članak 135

Trajanje pritvora u istrazi

- (1) Prije donošenja rješenja o određivanju pritvora sudac za prethodni postupak će preispitati osnovanost zahtjeva za određivanje pritvora. Po rješenju suca za prethodni postupak, pritvor može trajati mjesec dana od dana lišenja slobode. Poslije tog roka osumnjičeni se može zadržati u pritvoru samo na temelju rješenja o produženju pritvora.
- (2) Pritvor se rješenjem suca za prethodni postupak, po obrazloženom prijedlogu tužitelja, može produžiti za najviše dva mjeseca. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba Apelacijskom sudu. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (3) Ako se postupak vodi za kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora deset godina ili teža kazna i ako postoje naročito važni razlozi, pritvor se može produžiti, po obrazloženom prijedlogu tužitelja, za još najviše tri mjeseca. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba Apelacijskom sudu. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (4) Ako se do isteka rokova iz stavka od 1 do 3 ovoga članka ne potvrdi optužnica, osumnjičeni će se pustiti na slobodu.

Članak 136

Ukidanje pritvora

- (1) U tijeku istrage, a prije isteka roka trajanja pritvora, sudac za prethodni postupak može rješenjem ukinuti pritvor po prethodnom saslušanju tužitelja. Protiv tog rješenja tužitelj može podnijeti žalbu Apelacijskom sudu, koji je dužan donijeti odluku u roku od 48 sati.

- (2) Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za ukidanje pritvora žalba nije dopuštena.

Članak 137

Pritvor nakon potvrđivanja optužnice

- (1) Pritvor se može odrediti, produžiti ili ukinuti i nakon potvrđivanja optužnice. Kontrola opravdanosti pritvora se vrši po isteku svaka dva mjeseca od dana donošenja posljednjeg rješenja o pritvoru. Žalba protiv ovog rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.
- (2) Nakon potvrđivanja optužnice, pritvor može trajati najduže jednu godinu. Ako za to vrijeme ne bude izrečena prvostupanjska presuda, pritvor će se ukinuti i optuženi pustiti na slobodu.
- (3) Poslije izricanja prvostupanjske presude, pritvor može trajati najduže još šest mjeseci. Ako za to vrijeme ne bude izrečena drugostupanjska presuda kojom se prvostupanjska presuda preinačuje ili potvrđuje, pritvor će se ukinuti i optuženi pustiti na slobodu. Ako u roku od šest mjeseci bude izrečena drugostupanjska odluka kojom se prvostupanjska presuda ukida, pritvor može trajati najduže još jednu godinu od izricanja drugostupanjske odluke.
- (4) Pritvor se uvijek ukida istekom izrečene kazne.

Članak 138

Određivanje pritvora nakon izricanja presude

- (1) Kada izrekne presudu na kaznu zatvora, sud će optuženom odrediti pritvor, odnosno pritvor će se produžiti ako postoje razlozi iz članka 132 stavka 1 točke a, c i d ovog zakona, a optuženom koji se nalazi u pritvoru ukinut će pritvor ako za pritvor više ne postoje razlozi zbog kojih je bio određen. U ovom slučaju donosi se posebno rješenje, a žalba protiv rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.
- (2) Pritvor će se ukinuti ako je optuženi oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena ili ako je oglašen krivim, a oslobođen od kazne ili je osuđen samo na novčanu kaznu ili je uvjetno osuđen ili je zbog uračunavanja pritvora kaznu već izdržao.
- (3) Pritvor koji je određen ili produžen po odredbama stavka 1 ovoga članka može trajati do pravomoćnosti presude, ali najduže dok ne istekne vrijeme trajanja kazne izrečene u prvostupanjskoj presudi.
- (4) Na zahtjev optuženog, koji se poslije izricanja kazne zatvora nalazi u pritvoru, sudac, odnosno predsjednik vijeća može optuženog rješenjem uputiti u ustanovu za izdržavanje kazne i prije pravomoćnosti presude.

Članak 139

Lišenje slobode i zadržavanje

- (1) Policijski organ može osobu lišiti slobode ako postoje osnovi sumnje da je ta osoba počinila kazneno djelo i ako postoji ma koji razlog predviđen u članku 132 ovog zakona, ali je policijski organ dužan da takvu osobu bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata sprovede tužitelju. Prilikom dovođenja, policijski organ će obavijestiti tužitelja o razlozima i o vremenu lišenja slobode. Uporaba sile prilikom dovođenja dopuštena je sukladno zakonu.
- (2) Osoba lišena slobode mora biti poučena sukladno članku 5 ovog zakona.
- (3) Ako osoba lišena slobode ne bude sprovedena tužitelju u roku iz stavka 1 ovoga članka, pustit će se na slobodu.
- (4) Tužitelj je dužan osobu lišenu slobode ispitati bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata i u tom roku, odlučiti da li će osobu lišenu slobode pustiti na slobodu ili će sucu za prethodni postupak postaviti zahtjev za određivanje pritvora. Sudac za prethodni postupak će odmah, a najkasnije u roku od 24 sata donijeti odluku o određivanju pritvora ili o puštanju na slobodu.
- (5) Ako sudac za prethodni postupak ne prihvati prijedlog za određivanje pritvora, postupit će sukladno članku 134 stavak 5 ovog zakona.

Odjeljak 7 - Izvršenje pritvora i postupanje s pritvorenicima

Članak 140 Opće odredbe

Pritvor se izvršava u ustanovama koje za tu namjenu odredi Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u suradnji s ovlaštenim organima entiteta. Na poslovima izvršavanja pritvora mogu raditi samo oni uposlenici koji imaju potrebna znanja i vještine i stručnu spremu predviđenu propisima.

Članak 141 Prava i slobode pritvorenika i podatci o pritvorenicima

- (1) Pritvor se izvršava na način da se ne vrijeđa osobu i dostojanstvo pritvorenika. Ovlaštene osobe sudske policije i straže ustanove pri izvršavanju pritvora smiju uporabiti prisilna sredstva samo u slučajevima određenim zakonom.
- (2) Prava i slobode pritvorenika mogu biti ograničeni samo u mjeri potrebnoj da se ostvari svrha radi koje je određen pritvor, spriječi bjekstvo pritvorenika, spriječi počinjenje kaznenog djela i otkloni opasnost po život i zdravlje ljudi.
- (3) Uprava ustanove prikuplja, obrađuje i pohranjuje podatke o pritvorenicima koji se odnose na identitet pritvorenika i njihovo psihofizičko stanje, trajanje, produženje i ukidanje pritvora, rad pritvorenika, ponašanje pritvorenika i izrečene disciplinske mjere i slično.
- (4) Evidenciju o pritvorenicima vodi Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta BiH.

Članak 142 Smještaj pritvorenika

Pritvorenici se smještaju u prostorije odgovarajuće veličine koje udovoljavaju potrebnim zdravstvenim uvjetima. U istu prostoriju ne smiju biti smještene osobe različita spola. U pravilu, pritvorenici se neće smjestiti u istu prostoriju s osobama koje izdržavaju kaznu zatvora. Pritvorenik se neće smjestiti zajedno s osobama koje bi na njega mogle štetno djelovati ili s osobama s kojima bi druženje moglo štetno utjecati na vođenje postupka.

Članak 143 Posebna prava pritvorenika

- (1) Pritvorenici imaju pravo na osmosatni neprekidni odmor u vremenu od 24 sata. Njima će se osigurati kretanje na otvorenom prostoru najmanje dva sata dnevno.
- (2) Pritvorenik smije kod sebe imati predmete za osobnu uporabu, higijenske potrepštine, o svom trošku nabavljati knjige, novine i drugi tisak, te imati druge predmete u količini i veličini koja ne ometa boravak u prostoriji i ne remeti kućni red. Prilikom prijama u pritvor od pritvorenika će se prilikom osobne pretrage oduzeti predmeti u vezi s kaznenim djelom, a ostali predmeti koje pritvorenik ne smije imati u pritvoru prema njegovoj će se uputi pohraniti i čuvati ili predati osobi koju odredi pritvorenik.

Članak 144 Pravo na komunikaciju pritvorenika sa spoljnim svijetom i braniteljem

- (1) Po odobrenju suca za prethodni postupak odnosno suca za prethodno saslušanje, i pod njegovim nadzorom ili nadzorom osobe koju on odredi pritvorenika imaju pravo posjećivati, u okviru kućnog reda, bračni, odnosno vanbračni drug i njegovi srodnici, a na njegov zahtjev liječnik i druge osobe. Pojedine posjete se mogu zabraniti ako bi zbog toga mogla nastati

šteta za vođenje postupka.

- (2) Sudac za prethodni postupak, odnosno sudac za prethodno saslušanje, će odobriti konzularnom službeniku strane zemlje posjetu pritvoreniku koji je državljanin te zemlje, u skladu s kućnim redom pritvora.
- (3) Pritvorenik se smije dopisivati s osobama izvan zatvora sa znanjem i pod nadzorom suca za prethodni postupak, odnosno suca za prethodno saslušanje, i suca, odnosno predsjednika vijeća. Pritvoreniku se može zabraniti odašiljanje i primanje pisama i drugih pošiljaka, ali ne i odašiljanje molbe, pritužbe ili žalbe.
- (4) Pritvorenik ne može rabiti mobitel ali ima pravo, u skladu s kućnim redom a pod nadzorom uprave pritvora, o svom trošku obavljati telefonske razgovore. Uprava pritvora u tu svrhu pritvorenicima osigurava potreban broj javnih telefonskih priključaka. Sudac za prethodni postupak, sudac za prethodno saslušanje, sudac ili predsjednik vijeća mogu zbog razloga sigurnosti ili postojanja nekog od razloga iz članka 132 stavka 1 točke od a do c ovog zakona, rješenjem ograničiti ili zabraniti pritvoreniku uporabu telefona.
- (5) Pritvorenik ima pravo slobodne i neometane veze s braniteljem.

Članak 145

Disciplinski prijestupi pritvorenika

- (1) Za disciplinske prijestupe pritvorenika sudac za prethodni postupak, sudac za prethodno saslušanje, sudac, odnosno predsjednik vijeća može, na prijedlog upravnika ustanove, izreći disciplinsku kaznu ograničenja posjeta i dopisivanja. To se ograničenje ne odnosi na veze pritvorenika s braniteljem ili susrete s konzularnim službenikom.
- (2) Disciplinski prijestupi su sve teže povrede koje se odnose na:
 - a) fizičke napade na druge pritvorenike, uposlenike ili službene osobe, odnosno njihovo vrijeđanje,
 - b) izrađivanje, primanje, unošenje, krijumčarenje predmeta za napad ili bjekstvo,
 - c) unošenje u ustanovu ili pripremanje u ustanovi opojnih sredstava ili alkohola,
 - d) povrede propisa o sigurnosti na radu, protupožarnoj zaštiti, kao i sprječavanju posljedica prirodnih nepogoda,
 - e) namjerno prouzročenje veće materijalne štete,
 - f) nedolično ponašanje pred drugim pritvorenicima ili službenim osobama.
- (3) Protiv rješenja o disciplinskoj kazni dopuštena je žalba Apelacijskom sudu u roku od 24 sata. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (4) O primjeni prisilnih mjera prema pritvoreniku uprava ustanove će, bez odlaganja, izvjestiti sud.

Članak 146

Nadzor nad izvršenjem pritvora

- (1) Nadzor nad izvršenjem pritvora obavlja predsjednik Osnovnog suda.
- (2) Predsjednik suda ili sudac kojeg on odredi dužan je najmanje jednom u 15 dana obići pritvorenike i ako nađe da je potrebno, i bez nazočnosti sudskog policajca, obavijestiti se kako se pritvorenici hrane, kako zadovoljavaju ostale potrebe i kako se s njima postupa. Predsjednik suda, odnosno sudac kojeg on odredi, dužan je poduzeti potrebne mjere da se otklone nepravilnosti uočene pri obilasku ustanove. Predsjednik suda ne može odrediti da sudac za prethodni postupak umjesto njega obavlja nadzor nad izvršavanjem pritvora.
- (3) Predsjednik suda, sudac za prethodni postupak ili sudac, odnosno predsjednik vijeća, neovisno o nadzoru iz stavka 2 ovoga članka, mogu u svako doba obilaziti pritvorenike, s njima razgovarati i od njih primati pritužbe.

Članak 147

Kućni red u ustanovama za izdržavanje pritvora

Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine propisat će kućni red u ustanovama za izdržavanje pritvora kojim će se pobliže urediti izvršavanje pritvora u skladu sa odredbama ovog zakona.

GLAVA XI - PODNESCI I ZAPISNICI

Članak 148

Način dostavljanja podnesaka

- (1) Optužnica, prijedlozi, pravni lijekovi i druge izjave i priopćenja podnose se pismeno ili se daju usmeno na zapisnik.
- (2) Podnesci iz stavka 1 ovoga članka moraju biti razumljivi i sadržavati sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupiti.
- (3) Ako u ovom zakonu nije drukčije određeno, sud će podnositelja podneska koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti pozvati da podnesak ispravi, odnosno dopuni, a ako on to ne učini u određenom roku, sud će podnesak odbaciti.
- (4) U pozivu za ispravku, odnosno dopunu podneska podnositelj će se upozoriti na posljedice propuštanja.

Članak 149

Dostavljanje podnesaka suprotnoj stranci

- (1) Podnesci koji se po ovom zakonu dostavljaju suprotnoj stranci predaju se sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i drugu stranku.
- (2) Ako podnesci iz stavka 1 ovoga članka nisu predani sudu u dovoljnom broju primjeraka, sud će pozvati podnositelja da u određenom roku preda dovoljan broj primjeraka. Ako podnositelj ne postupi po pozivu suda, sud će potrebne primjerke prepisati o trošku podnositelja.

Članak 150.

Kažnjavanje osoba koje vrijeđaju sud

Sud će kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM, tužitelja, branitelja, opunomoćenika, zakonskog zastupnika i oštećenog koji u podnesku ili u usmenoj riječi vrijeđa sud. Protiv rješenja o kažnjavanju dopuštena je žalba. O kažnjavanju tužitelja izvještava se Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta BiH (Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine), a o kažnjavanju branitelja izvještava se ovlaštena odvjetnička komora.

Članak 151

Obveza sastavljanja zapisnika

- (1) O svakoj radnji poduzetoj u tijeku kaznenog postupka sastavit će se zapisnik istodobno kad se radnja obavlja, a ako to nije moguće, onda neposredno poslije toga.
- (2) Zapisnik piše zapisničar. Samo kad se obavlja pretresanje stana ili osobe ili se radnja poduzima izvan službenih prostorija organa, a zapisničar se ne može osigurati, zapisnik može pisati osoba koja poduzima radnju.
- (3) Kad zapisnik piše zapisničar, zapisnik se sastavlja na taj način što osoba koja poduzima radnju kazuje glasno zapisničaru što će unijeti u zapisnik.
- (4) Osobi koja se saslušava dopustit će se da sama kazuje odgovore u zapisnik. Ovo pravo joj se

može uskratiti u slučaju zlouporabe.

Članak 152 **Sadržaj zapisnika**

- (1) Zapisnik sadrži: naziv organa pred kojim se obavlja radnja, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad je radnja započeta i završena, imena i prezimena nazočnih osoba i u kojem svojstvu radnji pribivaju, kao i naznačenje kaznenog predmeta po kojem se poduzima radnja.
- (2) Zapisnik treba sadržavati bitne podatke o tijeku i sadržaju poduzete radnje. U zapisnik se doslovno unose postavljena pitanja i dani odgovori. Ako su prilikom poduzimanja radnje oduzeti predmeti ili spisi, to će se naznačiti u zapisniku, a oduzete stvari će se priključiti zapisniku ili će se navesti gdje se nalaze na čuvanju.
- (3) Prilikom poduzimanja radnji kao što je uviđaj, pretresanje stana ili osoba ili prepoznavanje osoba ili predmeta, u zapisnik će se unijeti i podatci koji su važni s obzirom na prirodu takve radnje ili za utvrđivanje istovjetnosti pojedinih predmeta (opis, mjere i veličina predmeta ili tragova, stavljanje oznake na predmetima i dr.), a ako su napravljene skice, crteži, planovi, fotografije, filmski snimci i slično, to će se navesti u zapisniku i priključiti zapisniku.

Članak 153 **Vođenje zapisnika**

- (1) Zapisnik se mora voditi uredno, u njemu se ne smije ništa izbrisati, dodati ili mijenjati. Precrtana mjesta moraju ostati čitka.
- (2) Sva preinačenja, ispravke i dodaci unose se na kraju zapisnika i moraju biti ovjereni od strane osoba koje potpisuju zapisnik.

Članak 154 **Čitanje i potpisivanje zapisnika**

- (1) Osobe koje se saslušavaju, kao i osumnjičeni, odnosno optuženi, branitelj i oštećeni imaju pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da im se pročita. Na to je dužna da ih upozori osoba koja poduzima radnju, a u zapisniku će se naznačiti da li je upozorenje učinjeno i da li je zapisnik pročitao. Zapisnik će se uvijek pročitati ako nije bilo zapisničara i to će se naznačiti u zapisniku.
- (2) Zapisnik potpisuje saslušana osoba. Ako se zapisnik sastoji od više listova, saslušana osoba potpisuje svaki list.
- (3) Na kraju zapisnika potpisat će se tumač, ako ga je bilo, svjedoci čija je nazočnost obvezna pri poduzimanju istražnih radnji, a pri pretresanju i osoba koja se pretresa ili čiji se stan pretresa. Ako zapisnik ne piše zapisničar, zapisnik potpisuju osobe koje su nazočne radnji. Ako takvih osoba nema ili nisu u stanju shvatiti sadržaj zapisnika, zapisnik potpisuju dva svjedoka, osim ako nije moguće osigurati njihovu nazočnost.
- (4) Nepismena osoba umjesto potpisa stavlja otisak kažiprsta desne ruke, a zapisničar će ispod otiska upisati njeno ime i prezime. Ako se usljed nemogućnosti da se stavi otisak desnog kažiprsta stavlja otisak nekog drugog prsta ili otisak prsta lijeve ruke, u zapisniku će se naznačiti od kojeg je prsta i s koje ruke uzet otisak.
- (5) Ako saslušana osoba odbije da potpiše zapisnik ili da stavi otisak prsta, zabilježit će se to u zapisniku i navest će se razlog odbijanja.
- (6) Ako saslušana osoba nema obje ruke pročitat će zapisnik, a ako je nepismena - zapisnik će joj se pročitati i to će se zabilježiti u zapisniku.
- (7) Ako se radnja nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku će se naznačiti dan i sat kad je nastao prekid, kao i dan i sat kad se radnja nastavlja.

- (8) Ako je bilo prigovora u pogledu sadržaja zapisnika, navest će se u zapisniku i ti prigovori.
- (9) Zapisnik na kraju potpisuje osoba koja je poduzela radnju i zapisničar.

Članak 155 **Snimanje audio-vizuelnim sredstvima**

- (1) Sve poduzete radnje u tijeku kaznenog postupka, u pravilu, snimaju se uređajem za zvučno snimanje. Tužitelj ili ovlaštena službena osoba će o tome prethodno obavijestiti osobu koja se ispituje, odnosno saslušava i poučiti je da ima pravo da zatraži reproduciranje snimka kako bi provjerila svoju izjavu.
- (2) Snimak mora sadržavati podatke iz članka 152 stavka 1 ovog zakona, podatke potrebne za identificiranje osobe čija se izjava snima i podatak u kojem svojstvu ta osoba daje izjavu. Kad se snimaju izjave više osoba, mora se osigurati da se iz snimke može jasno razaznati ko je dao izjavu.
- (3) Na zahtjev saslušane osobe, snimka će se odmah reproducirati, a ispravke ili objašnjenja te osobe će se snimiti.
- (4) U zapisnik o istražnoj radnji unijet će se da je izvršeno zvučno snimanje, ko je snimanje izvršio, da je osoba koja se saslušava prethodno obaviještena o snimanju, da je snimka reproducirana i gdje se zvučni snimak čuva ako nije priložena spisima predmeta.
- (5) Tužitelj može odrediti da se zvučni snimak u cjelini ili djelomično prepíše. Tužitelj će prijepis pregledati, ovjeriti i priključiti zapisniku o poduzimanju istražne radnje.
- (6) Zvučni snimak čuva se do vremena do kojeg se čuva i kazneni spis.
- (7) Tužitelj može dopustiti da osobe koje imaju opravdan interes pomoću uređaja za zvučno snimanje snime izvođenje istražne radnje.
- (8) Odredbe stavka od 1 do 7 ovoga članka primjereno se primjenjuju i kad se obavlja filmsko ili drugo snimanje istražne radnje.
- (9) Snimci iz stavka od 1 do 8 ovoga članka ne mogu se javno prikazivati, bez pismenog odobrenja stranaka i sudionika snimljene radnje.

Članak 156 **Primjerena primjena drugih odredbi ovog zakona**

Za zapisnik o glavnom pretresu važe i odredbe članka 253 i 254 ovog zakona.

Članak 157 **Zapisnik o vijećanju i glasovanju**

- (1) O vijećanju i glasovanju sastavit će se poseban zapisnik.
- (2) Zapisnik o vijećanju i glasovanju sudskog vijeća sadrži tijek glasovanja i odluku koja je donesena.
- (3) Zapisnik o vijećanju i glasovanju potpisuju svi članovi vijeća i zapisničar. Odvojena mišljenja priključit će se ovom zapisniku, ako nisu unesena u zapisnik.
- (4) Zapisnik o vijećanju i glasovanju zatvorit će se u poseban omot. Ovaj zapisnik može razgledati samo vijeće apelacijskog odjela kad rješava o pravnom lijeku i u tom slučaju dužno je da zapisnik ponovno zatvori u poseban omot i da na omotu naznači da je razgledalo zapisnik.

GLAVA XII - ROKOVI

Članak 158 **Rokovi predaje podnesaka**

- (1) Rokovi predviđeni ovim zakonom ne mogu se produžavati, osim kada to ovaj zakon izričito dopušta. Ako je u pitanju rok koji je ovim zakonom određen radi zaštite prava obrane i drugih procesnih prava osumnjičenog, odnosno optuženog, taj rok se može skratiti ako to zahtijeva osumnjičeni, odnosno optuženi pismeno ili usmeno na zapisnik pred sudom.
- (2) Kad je izjava vezana za rok smatra se da je dana u roku ako je prije nego što rok istekne predana onom tko je ovlašten da je primi.
- (3) Kad je izjava upućena preko pošte preporučenom pošiljkom, telegrafom ili drugim telekomunikacijskim sredstvom, dan slanja ili predaje pošti smatra se kao dan predaje onome kome je upućena.
- (4) Osumnjičeni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru može izjavu koja je vezana za rok dati i na zapisnik kod suda ili je predati upravi zatvora, a osoba koja se nalazi na izdržavanju kazne ili se nalazi u nekoj ustanovi radi primjene mjere sigurnosti ili odgojne mjere može takvu izjavu predati upravi ustanove u kojoj je smještena. Dan kad je sastavljen takav zapisnik, odnosno kad je izjava predana upravi ustanove smatra se kao dan predaje organu koji je ovlašten da je primi.
- (5) Ako je podnesak koji je vezan za rok zbog neznanja ili očigledne omaške podnositelja predan ili upućen neovlaštenom sudu prije isteka roka, pa sudu stigne poslije isteka roka, smatrat će se da je na vrijeme podnesen.

Članak 159 **Računanje rokova**

- (1) Rokovi se određuju na sate, dane, mjesece i godine.
- (2) Sat ili dan kad je dostavljanje ili priopćenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od kada treba računati trajanje roka, ne uračunava se u rok već se za početak roka uzima prvi naredni sat, odnosno dan. U jedan dan računa se 24 sata, a mjesec se računa po kalendarskom vremenu.
- (3) Rokovi određeni po mjesecima, odnosno godinama završavaju se protekom onog dana posljednjeg mjeseca, odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kad je rok otpočeo. Ako nema toga dana u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.
- (4) Ako posljednji dan roka pada na državni praznik ili u subotu ili u nedjelju ili u neki drugi dan kada državni organ ne radi, rok ističe protekom prvog narednog radnog dana.

Članak 160 **Uvjeti za povrat u predašnje stanje**

- (1) Optuženom koji iz opravdanih razloga propusti rok za izjavu žalbe na presudu ili na rješenje o primjeni mjere sigurnosti ili odgojne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, sud će dopustiti povrat u predašnje stanje radi podnošenja žalbe ako u roku od osam dana od dana prestanka uzroka zbog kojega je propustio rok podnese molbu za povrat u predašnje stanje i ako istodobno s molbom preda i žalbu.
- (2) Poslije proteka roka od tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povrat u predašnje stanje.

Članak 161 **Odlučivanje o povratu u predašnje stanje**

- (1) O povratu u predašnje stanje odlučuje sudac, odnosno predsjednik vijeća koje je donijelo presudu ili rješenje koje se pobija žalbom.
- (2) Protiv rješenja kojim se dopušta povrat u predašnje stanje nije dopuštena žalba.

Članak 162

Posljedice podnošenja molbe za povrat u predašnje stanje

Molba za povrat u predašnje stanje ne zadržava, po pravilu, izvršenje presude, odnosno rješenja o primjeni mjere sigurnosti ili odgojne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, ali sud može odlučiti da se s izvršenjem zastane do donošenja odluke po molbi.

GLAVA XIII - DONOŠENJE I PRIOPĆAVANJE ODLUKA

Članak 163

Vrste odluka

- (1) U kaznenom postupku odluke se donose u obliku presude, rješenja i naredbe.
- (2) Presudu donosi samo sud, a rješenje i naredbu donose i drugi organi koji sudjeluju u kaznenom postupku.

Članak 164

Odlučivanje u sjednici o vijećanju i glasovanju

- (1) Odluke vijeća donose se poslije usmenog vijećanja i glasovanja. Odluka je donesena kad je za nju glasovala većina članova vijeća.
- (2) Predsjednik vijeća rukovodi vijećanjem i glasovanjem i glasuje posljednji. On je dužan da se brine da se sva pitanja svestrano i potpuno razmotre.
- (3) Ako se u pogledu pojedinih pitanja o kojima se glasuje glasovi podijele na više različitih mišljenja, tako da nijedno od njih nema većinu, razdvojit će se pitanjima i glasovanje će se ponavljati dok se ne postigne većina. Ako se na taj način ne postigne većina, odluka će se donijeti tako što će se glasovi koji su najnepovoljniji za optuženog pribrojiti glasovima koji su od ovih manje nepovoljni, sve dok se ne postigne potrebna većina.
- (4) Članovi vijeća ne mogu odbiti da glasaju o pitanjima koja postavi predsjednik vijeća, ali član vijeća koji je glasovao da se optuženi oslobodi ili da se presuda ukine i ostao u manjini, nije dužan glasovati o sankciji. Ako ne glasuje, uzet će se kao da je pristao na glas koji je za optuženog najpovoljniji.

Članak 165

Način glasovanja

- (1) Pri odlučivanju prvo se glasa je li sud ovlašten, je li potrebno dopuniti postupak, kao i o drugim prethodnim pitanjima. Kad se donese odluka o prethodnim pitanjima, prelazi se na odlučivanje o glavnoj stvari.
- (2) Pri odlučivanju o glavnoj stvari prvo će se glasovati je li optuženi učinio kazneno djelo i je li kazneno odgovoran, a zatim će se glasovati o kazni, drugim kaznenopravnim sankcijama, troškovima kaznenog postupka, imovinskopravnim zahtjevima i ostalim pitanjima o kojima treba donijeti odluku.
- (3) Ako je ista osoba optužena za više kaznenih djela, glasovat će se o kaznenoj odgovornosti i kazni za svako od tih djela, a zatim o jedinstvenoj kazni za sva djela.

Članak 166

Tajno zasjedanje

- (1) Vijećanje i glasovanje obavlja se u tajnom zasjedanju.
- (2) U prostoriji u kojoj se obavlja vijećanje i glasovanje mogu biti nazočni samo članovi vijeća i zapisničar.

Članak 167

Priopćavanje odluka

- (1) Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, odluke se priopćavaju osobama usmenim objavljivanjem, ako su nazočne, a dostavljanjem ovjerenog prijepisa odluke, ako su odsutne.
- (2) Ako je odluka usmeno priopćena, to će se naznačiti u zapisniku i u spisu, a osoba kojoj je priopćenje učinjeno - potvrdit će to svojim potpisom. Ako osoba izjavi da se neće žaliti, ovjereni prijepis usmeno priopćene odluke neće joj se dostaviti, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.
- (3) Prijepisi odluka protiv kojih je dopuštena žalba dostavljaju se s uputom o pravu na žalbu.

GLAVA XIV - DOSTAVLJANJE PISMENA

Članak 168

Način dostavljanja

- (1) Pismena se dostavljaju, po pravilu, preko pošte. Dostavljanje se može obavljati i preko službene osobe organa koji je odluku donio ili neposredno kod tog organa.
- (2) Poziv za glavni pretres ili druge pozive sud može i usmeno priopćiti osobi koja se nalazi pred sudom, uz pouku o posljedicama nedolaska. Usmeno pozivanje zabilježit će se u zapisniku koji će pozvana osoba potpisati, osim ako je to pozivanje zabilježeno u zapisniku o glavnom pretresu. Smatra se da je time izvršeno punovažno dostavljanje.

Članak 169

Osobno dostavljanje

Pismeno za koje je u ovom zakonu određeno da se ima osobno dostaviti predaje se neposredno osobi kojoj je upućeno. Ako se osoba kojoj se pismeno mora osobno dostaviti ne zatekne na mjestu gdje se dostavljanje ima izvršiti, dostavljač će se obavijestiti kad i na kom mjestu može tu osobu da zatekne i ostavit će kod jedne od osoba iz članka 170 ovog zakona pismenu obavijest da radi primanja pismena bude u određeni dan i sat u svom stanu ili na svom radnom mjestu. Ako i poslije ovog dostavljač ne zatekne osobu kojoj se pismeno dostavlja, postupit će po odredbi članka 170 stavka 1 ovoga zakona. Time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Članak 170

Posredno dostavljanje

- (1) Pismena za koja u ovom zakonu nije određeno da se moraju osobno dostaviti dostavljaju se također osobno, ali takva pismena u slučaju da se primatelj ne zatekne u stanu ili na radnom mjestu mogu se predati kome od njegovih odraslih članova kućanstva, koji je dužan da primi pismeno. Ako se oni ne zateknu u stanu pismeno se predaje susjedu, ako on na to pristane. Ako se dostavljanje obavlja na radnom mjestu osobe kojoj se pismeno ima dostaviti, a ta osoba se tamo ne zatekne, pismeno se može uručiti osobi ovlaštenoj za prijam pošte koja je dužna primiti pismeno ili osobi koja je zaposlena na istom mjestu, ako ona pristane primiti pismeno.
- (2) Ako se utvrdi da je osoba kojoj se pismeno dostavlja odsutna i da joj osoba iz stavka 1 ovoga članka zbog toga ne može pismeno na vrijeme predati, pismeno će se vratiti uz naznačenje gdje se odsutni nalazi.

Članak 171

Sadržaj osobnog dostavljanja

- (1) Osumnjičenom, odnosno optuženom će se osobno dostaviti poziv za prvo ispitivanje u istrazi, poziv za glavni pretres i poziv za pretres za određivanje sankcije.
- (2) Optuženom koji nema branitelja, osobno će se dostaviti optužnica, presuda i druge odluke od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora. Po zahtjevu optuženog, presuda i druge odluke dostavit će se osobi koju on odredi.
- (3) Ako optuženom koji nema branitelja treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena kazna zatvora, a dostavljanje se ne može izvršiti na njegovu dosadašnju adresu, sud će optuženom postaviti branitelja po službenoj dužnosti, koji će vršiti ovu dužnost dok se ne sazna nova adresa optuženog. Postavljenom branitelju će se odrediti potreban rok za upoznavanje sa spisom, a poslije toga će se presuda dostaviti postavljenom branitelju i postupak nastaviti. Ako je u pitanju koja druga odluka od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu ili žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, ta će se odluka, odnosno žalba istaći na oglasnoj ploči suda. Po proteku roka od osam dana od dana istjecanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.
- (4) Ako optuženi ima branitelja, optužnica i sve odluke od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovara, dostavit će se branitelju i optuženom po odredbama članka 170 ovog zakona. U tom slučaju, rok za izjavu pravnog lijeka, odnosno odgovora na žalbu teče od dana dostavljanja pismena optuženom ili branitelju. Ako se optuženom ne može dostaviti odluka, odnosno žalba zato što nije prijavio promjenu adrese, ta će se odluka, odnosno žalba istaći na oglasnoj ploči suda. Po proteku roka od osam dana od dana istjecanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.
- (5) Ako se pismeno dostavlja branitelju optuženog, a on ima više branitelja, dovoljno je da se pismeno dostavi jednom od njih.

Članak 172 Dostavnica

- (1) Potvrdu o izvršenom dostavljanju (dostavnicu) potpisuju primatelj i dostavljač. Primatelj će na dostavnici sam naznačiti dan prijama.
- (2) Ako je primatelj nepismen ili nije u stanju da se potpiše, dostavljač će ga potpisati, naznačiti dan prijama i staviti napomenu zašto je potpisao primatelja.
- (3) Ako primatelj odbije da potpiše dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i naznačiti dan predaje. Time je dostavljanje izvršeno.

Članak 173 Odbijanje prijama pismena

Kad primatelj ili odrasli član njegovog kućanstva odbije da primi pismeno, dostavljač će zabilježiti na dostavnici dan, sat i razlog odbijanja prijama, a pismeno će ostaviti u stanu primatelja ili u prostoriji gdje je on zaposlen. Time je dostavljanje izvršeno.

Članak 174 Posebni slučajevi dostavljanja

- (1) Osobama lišenim slobode dostavljanje se vrši u sudu ili preko uprave ustanove u kojoj su smještene.
- (2) Osobama koje uživaju pravo imuniteta u Bosni i Hercegovini, ako međunarodni ugovori što drugo ne određuju, dostavljanje se izvršava preko ovlaštenog ministarstva Bosne i Hercegovine.
- (3) Dostavljanje državljanima Bosne i Hercegovine, ako se ne primjenjuje postupak predviđen u članku 408 i 409 ovog zakona, izvršava se posredstvom diplomatskog ili konzularnog

predstavništva Bosne i Hercegovine u stranoj državi, pod uvjetom da se strana država ne protivi takvom načinu dostavljanja i da osoba kojoj se dostavljanje obavlja dobrovoljno pristaje da primi pismeno. Ovlašteni zaposlenik diplomatskog ili konzularnog predstavništva potpisuje dostavnicu kao dostavljač ako je pismeno uručeno u samom predstavništvu, a ako je pismeno dostavljeno poštom - potvrđuje to na dostavnici.

Članak 175 **Dostavljanje tužitelju**

- (1) Tužitelju se odluke i druga pismena ili obavještenja dostavljaju predajom pisarnici tužiteljstva.
- (2) Kad se vrši dostavljanje odluka kod kojih od dana dostavljanja teče rok, kao dan dostavljanja smatra se dan predaje pismena pisarnici tužiteljstva.

Članak 176 **Primjerena primjena odredbi drugog zakona**

U slučajevima koji nisu predviđeni ovim zakonom dostavljanje se vrši po odredbama koje važe za parnični postupak pred sudom.

Članak 177 **Obavještavanje brzojavom ili telefonom**

- (1) Osobe koje sudjeluju u postupku, osim optuženog, mogu se o pozivu za glavni pretres ili drugom pozivu, kao i o odluci o odlaganju glavnog pretresa ili drugih zakazanih radnji, obavijestiti brzojavom ili telefonom, ako se prema okolnostima može pretpostaviti da će obavijest izvršenu na taj način primiti osoba kojoj je upućena.
- (2) O pozivanju ili obavještavanju o odlukama koje je izvršeno na način iz stavka 1 ovoga članka, sastavit će se na spisu službena zabilješka.
- (3) Prema osobi koja je obaviještena, odnosno kojoj je odluka upućena na način iz stavka 1 ovoga članka, mogu nastupiti štetne posljedice predviđene za propuštanje samo ako se utvrdi da je ona pravovremeno primila poziv, odnosno odluku i da je bila poučena o posljedicama propuštanja.

GLAVA XV - IZVRŠENJE ODLUKA

Članak 178 **Pravomoćnost odluka**

- (1) Presuda postaje pravomoćna kad se više ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dopuštena.
- (2) Pravomoćna presuda izvršava se kad je izvršeno njeno dostavljanje i kada za izvršenje ne postoje zakonske smetnje. Ako nije podnesena žalba ili su se stranke odrekle ili odustale od žalbe, presuda je izvršna istekom roka za žalbu, odnosno od dana odricanja ili odustanka od podnesene žalbe.
- (3) Za izvršenje pravomoćnih presuda ovlašteni je sud.
- (4) Ako je vojni starješina osuđen na kaznu, sud će ovjereni prijepis pravomoćne presude dostaviti organu ovlaštenom za poslove obrane u kojem se osuđeni vodi u evidenciji.

Članak 179 **Nemogućnost naplate novčane kazne**

Ako se novčana kazna propisana u ovom zakonu ne može naplatiti, sud će postupiti na način propisan u KZ Brčko Distrikta BiH.

Članak 180

Izvršenje odluke o troškovima postupka i o oduzimanju predmeta

- (1) Izvršenje presude u pogledu troškova kaznenog postupka, oduzimanja imovinske koristi i imovinskopravnih zahtjeva obavlja sud po odredbama koje važe za izvršni postupak i koje se primjenjuju u mjestu gdje se odluka ima izvršiti.
- (2) Prisilna naplata troškova kaznenog postupka u korist proračuna Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine vrši se po službenoj dužnosti. Troškovi prisilne naplate prethodno se isplaćuju iz sredstava suda.
- (3) Ako je u presudi izrečena mjera sigurnosti oduzimanja predmeta, sud će odlučiti hoće li se takvi predmeti prodati po odredbama koje važe za izvršni postupak ili će se predati kriminalističkom muzeju ili drugoj ustanovi ili će se uništiti. Novac dobijen prodajom predmeta prihod je proračuna Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (4) Odredba stavka 3 ovoga članka primjereno se primjenjuje i kad se donese odluka o oduzimanju predmeta na temelju članka 391 ovog zakona.
- (5) Pravomoćna odluka o oduzimanju predmeta može se izvan slučaja ponavljanja kaznenog postupka izmijeniti u parničnom postupku ako se pojavi spor o vlasništvu oduzetih predmeta.

Članak 181

Izvršnost odluka

- (1) Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, rješenje se izvršava kad postane pravomoćno. Naredba se izvršava odmah, ako organ koji je naredbu izdao ne naredi drugačije.
- (2) Pravomoćnost rješenja nastupa kad se ono ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dopuštena.
- (3) Rješenje i naredbu, ako nije drugačije određeno, objavljuje organ koji je tu odluku donio. Ako je sud rješenjem odlučio o troškovima kaznenog postupka, naplata tih troškova vrši se po odredbama članka 180 stavka 1 i 2 ovog zakona.

Članak 182

Sumnja u dopuštenost izvršenja

- (1) Ako se pojavi sumnja u dopuštenost izvršenja sudske odluke ili o računanju kazne ili ako u pravomoćnoj presudi nije odlučeno o uračunavanju pritvora ili ranije izdržane kazne ili uračunavanje nije pravilno obavljeno, o tome će odlučiti posebnim rješenjem sudac, odnosno predsjednik vijeća koje je sudilo u prvom stupnju. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud ne odredi drugačije.
- (2) Ako se pojavi sumnja o tumačenju sudske odluke, o tome odlučuje sudac, odnosno vijeće koje je donijelo pravomoćnu odluku.

Članak 183

Pravomoćnost odluke o imovinskopravnom zahtjevu

Kad je odluka kojom je odlučeno o imovinskopravnom zahtjevu postala pravomoćna, oštećenom će se na njegov zahtjev izdati ovjeren prepis odluke s naznačenjem da je odluka izvršna.

Članak 184

Propisi o kaznenoj evidenciji

Propise o kaznenoj evidenciji donosi Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

GLAVA XVI - TROŠKOVI KAZNENOG POSTUPKA

Članak 185 Vrste troškova

- (1) Troškovi kaznenog postupka su izdatci učinjeni povodom kaznenog postupka od njegovog pokretanja do njegovog završetka.
- (2) Troškovi kaznenog postupka obuhvaćaju:
 - a) troškove za svjedoke, vještake, tumače i stručne osobe i troškove uviđaja,
 - b) podvozne troškove osumnjičenog, odnosno optuženog,
 - c) izdatke za dovođenje osumnjičenog, odnosno optuženog ili osobe lišene slobode,
 - d) podvozne i putne troškove službenih osoba,
 - e) troškove liječenja osumnjičenog, odnosno optuženog dok se nalazi u pritvoru, kao i troškove porođaja, osim troškova koji se isplaćuju iz fonda za zdravstveno osiguranje,
 - f) troškove tehničkog pregleda vozila, analize krvi i prijevoza leša do mjesta obdukcije,
 - g) paušalni iznos,
 - h) nagradu i nužne izdatke branitelja,
 - i) nužne izdatke oštećenog i njegovog zakonskog zastupnika.
- (3) Paušalni iznos utvrđuje se u okviru iznosa određenih odgovarajućim propisom, s obzirom na trajanje i složenost postupka i imovno stanje osobe obvezne da plati ovaj iznos.
- (4) Troškovi iz stavka 2 točke od a do f ovoga članka i nužni izdatci postavljenog branitelja isplaćuju se unaprijed iz sredstava tužiteljstva, odnosno suda, a naplaćuju se kasnije od osoba koje su dužne da ih naknade po odredbama ovog zakona. Organ koji vodi kazneni postupak dužan je da sve troškove koji su unaprijed uplaćeni unese u popis koji se prilaže spisu.
- (5) Troškovi prevođenja na jezik stranke, svjedoka ili drugih osoba koje sudjeluju u kaznenom postupku a koji nastaju primjenom odredbi ovog zakona neće se naplaćivati od osoba koje su po odredbama ovog zakona dužne da naknade troškove kaznenog postupka.

Članak 186 Odluka o troškovima

- (1) U svakoj presudi i rješenju kojim se obustavlja kazneni postupak odlučit će se tko snosi troškove postupka i koliko oni iznose.
- (2) Ako nedostaju podatci o visini troškova, sud će donijeti posebno rješenje o visini troškova, kad se ti podatci pribave. Zahtjev s podacima o visini troškova može se podnijeti najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja pravomoćne presude ili rješenja o obustavi kaznenog postupka osobi koja ima pravo da postavi takav zahtjev.
- (3) Kad je odluka o troškovima sadržana u posebnom rješenju, o žalbi protiv tog rješenja odlučuje vijeće apelacijskog odjela.

Članak 187 Ostali troškovi

- (1) Osumnjičeni, odnosno optuženi, branitelj, zakonski zastupnik, svjedok, vještak, prijevoditelj i stručna osoba, bez obzira na ishod kaznenog postupka, snose troškove svog dovođenja,

odgađanja istražne radnje ili glavnog pretresa, i ostale troškove postupka koje su prouzročili svojom krivnjom, kao i odgovarajući dio paušalnog iznosa.

- (2) O troškovima iz stavka 1 ovoga članka donosi se posebno rješenje, osim ako se o troškovima koje snosi optuženi rješava u odluci o glavnoj stvari.

Članak 188

Troškovi postupka kad se optuženi oglasi krivim

- (1) Kad sud optuženog oglasi krivim, izreći će u presudi da je dužan da naknadi troškove kaznenog postupka.
- (2) Osoba koja je optužena za više kaznenih djela neće se osuditi na naknadu troškova u pogledu djela za koja je oslobođena optužbe, ukoliko se ti troškovi mogu izdvojiti iz ukupnih troškova.
- (3) U presudi kojom je više optuženih oglašeno krivim, sud će odrediti koliki će dio troškova snositi svaki od njih, a ako to nije moguće osudit će sve optužene da solidarno snose troškove. Plaćanje paušalnog iznosa odredit će se za svakog optuženog posebno.
- (4) U odluci kojom rješava o troškovima, sud može osloboditi optuženog dužnosti da naknadi u cjelini ili djelomično troškove kaznenog postupka iz članka 185 stavka 2 točke od a do h ovog zakona, ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili osobe koju je on dužan da izdržava. Ako se ove okolnosti utvrde nakon donošenja odluke o troškovima, sudac može izdati posebno rješenje kojim oslobađa optuženog dužnosti naknade troškova kaznenog postupka.

Članak 189

Troškovi postupka u slučaju obustave postupka, oslobađajuće ili odbijajuće presude

- (1) Kad se obustavi kazneni postupak ili kad se donese presuda kojom se optuženi oslobađa optužbe ili kojom se optužba odbija, izreći će se u rješenju, odnosno presudi da troškovi kaznenog postupka iz članka 185 stavka 2 točke od a do f ovog zakona, kao i nužni izdatci optuženog i nužni izdatci i nagrada branitelja padaju na teret proračunskih sredstava, osim u slučajevima određenim u stavku 2 ovoga članka.
- (2) Osoba koja je svjesno podnijela lažnu prijavu, snosit će troškove kaznenog postupka.
- (3) Kad sud odbije optužbu zbog nemjerodavnosti, odluku o troškovima donijet će ovlašteni sud.
- (4) Ako zahtjev za naknadu nužnih izdataka i nagrade iz stavka 1 ovoga članka ne bude usvojen ili sud o njemu ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, optuženi i branitelj imaju pravo da potraživanja ostvaruju u parničnom postupku protiv Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 190

Nagrada i nužni izdatci branitelja

Nagradu i nužne izdatke branitelja dužna je platiti zastupana osoba, bez obzira na to tko je po odluci suda dužan snositi troškove kaznenog postupka, osim ako po odredbama ovog zakona nagrada i nužni izdatci branitelja padaju na teret sredstava suda. Ako je osumnjičenom, odnosno optuženom bio postavljen branitelj, a plaćanjem nagrade i nužnih izdataka bi bilo dovedeno u pitanje njegovo izdržavanje ili izdržavanje osoba koje je obvezan izdržavati, nagrada i nužni izdatci branitelja isplatit će se iz sredstava suda.

Članak 191

Troškovi postupka po pravnim lijekovima

O dužnosti plaćanja troškova u postupku po pravnim lijekovima odlučuje se u skladu s odredbama članaka od 185 do 190 ovog zakona.

Članak 192

Posebni propisi o naknadi troškova

Detaljnije propise o naknadi troškova kaznenog postupka i visini paušalnog iznosa donosi Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

GLAVA XVII - IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEVI

Članak 193

Predmet imovinskopravnog zahtjeva

- (1) Imovinskopravni zahtjev koji je nastao usljed učinjenja kaznenog djela raspravit će se na prijedlog ovlaštene osobe u kaznenom postupku ako se time ne bi znatno odugovlačio ovaj postupak.
- (2) Imovinskopravni zahtjev može se odnositi na naknadu štete, povrat stvari ili poništavanje određenog pravnog posla.

Članak 194

Podnošenje prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva

- (1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku može podnijeti osoba koja je ovlaštena da takav zahtjev ostvaruje u parničnom postupku.
- (2) Ako je usljed kaznenog djela oštećena imovina Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, organ ovlašten zakonom da se brine o zaštiti te imovine može u kaznenom postupku sudjelovati u skladu s ovlaštenjima koja ima na temelju tog zakona.

Članak 195

Postupak za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva

- (1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku podnosi se sudu.
- (2) Prijedlog se može podnijeti najkasnije do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje kaznenopravne sankcije pred sudom.
- (3) Osoba ovlaštena na podnošenje prijedloga dužna je da određeno označi svoj zahtjev i da podnese dokaze.
- (4) Ako ovlaštena osoba nije podnijela prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku do potvrđivanja optužnice, bit će obaviještena da taj prijedlog može podnijeti do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje kaznenopravne sankcije. Ako su usljed kaznenog djela oštećena sredstva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, a prijedlog nije podnesen, sud će o tome obavijestiti organ iz članka 194 stavka 2 ovog zakona.
- (5) Ako ovlaštena osoba ne podnese imovinskopravni zahtjev do završetka glavnog pretresa ili ako predloži upućivanje na parnični postupak, a podatci kaznenog postupka pružaju pouzdanu osnovu za potpuno ili djelomično rješenje imovinskopravnog zahtjeva, sud će u osuđujućoj presudi odlučiti da se optuženom izrekne mjera oduzimanja imovinske koristi.

Članak 196

Odustajanje od prijedloga

- (1) Ovlaštena osoba može do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje

kaznenopravne sankcije odustati od prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku i ostvarivati ga u parničnom postupku. U slučaju odustajanja od prijedloga, takav prijedlog se ne može ponovo podnijeti, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

- (2) Ako je imovinskopravni zahtjev poslije podnesenog prijedloga a prije završetka pretresa za određivanje sankcije prešao na drugu osobu po pravilima imovinskog prava, pozvat će se ta osoba da se izjasni da li ostaje kod prijedloga. Ako se uredno pozvani ne odazove, smatra se da je odustao od prijedloga.

Članak 197

Obveze tužitelja i suda u vezi utvrđivanja činjenica

- (1) Tužitelj je dužan da prikupi dokaze i izvidi sve što je potrebno za odlučivanje o imovinskopravnom zahtjevu vezanom za kazneno djelo.
- (2) Sud će ispitati optuženog o činjenicama vezanim za prijedlog ovlaštene osobe.

Članak 198

Odlučivanje o imovinskopravnom zahtjevu

- (1) O imovinskopravnom zahtjevu odlučuje sud.
- (2) Sud može predložiti oštećenom i optuženom, odnosno branitelju, provođenje postupka medijacije putem medijatora sukladno zakonu, ako ocjeni da je imovinskopravni zahtjev takav da je svrsishodno da ga uputi na medijaciju. Prijedlog za upućivanje na medijaciju mogu dati i oštećeni i optuženi, odnosno branitelj do završetka glavnog pretresa.
- (3) U presudi kojom optuženog oglašava krivim sud može oštećenom dosuditi imovinskopravni zahtjev u cjelini ili mu može dosuditi imovinskopravni zahtjev djelomično, a za ostatak ga uputiti na parnični postupak. Ako podatci kaznenog postupka ne pružaju pouzdanu osnovu ni za potpuno ni za djelomično presuđenje, sud će oštećenog uputiti da imovinskopravni zahtjev u cjelini može da ostvaruje u parničnom postupku.
- (4) Kad sud donese presudu kojom se optuženi oslobađa optužbe ili kojom se optužba odbija ili kad rješenjem obustavi kazneni postupak, uputit će oštećenog da imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parničnom postupku.

Članak 199

Odluka o predaji stvari oštećenom

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na povrat stvari, a sud ustanovi da stvar pripada oštećenom i da se nalazi kod optuženog ili kod nekog od sudionika na glavnom pretresu ili kod osobe kojoj su oni dali stvar na čuvanje, odredit će u presudi da se stvar preda oštećenom.

Članak 200

Odlučivanje o poništavanju određenog pravnog posla

Ako se imovinskopravni zahtjev odnosi na poništavanje određenog pravnog posla, a sud utvrdi da je zahtjev osnovan, izreći će u presudi potpuno ili djelomično poništavanje tog pravnog posla, s posljedicama koje otuda proističu, ne dirajući u prava trećih osoba.

Članak 201

Izmjena odluke o imovinskopravnom zahtjevu

- (1) Sud može izmijeniti pravomoćnu presudu koja sadrži odluku o imovinskopravnom zahtjevu samo povodom ponavljanja kaznenog postupka.

- (2) Izvan slučaja iz stavka 1 ovoga članka, osuđeni, odnosno njegovi nasljednici mogu samo u parničnom postupku zahtjevati da se pravomoćna presuda kojom je odlučeno o imovinskopравnom zahtjevu izmijeni i to ako postoje uvjeti za ponavljanje postupka odredbama koje važe za parnični postupak.

Članak 202 **Privremene mjere osiguranja**

- (1) Privremene mjere osiguranja imovinskopравnog zahtjeva nastalog usljed učinjenja kaznenog djela mogu se odrediti u kaznenom postupku po odredbama koje važe za izvršni postupak.
- (2) Rješenje iz stavka 1 ovoga članka donosi sud. Dopuštena je žalba protiv ovog rješenja o kojoj odlučuje Apelacijski sud. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Članak 203 **Vraćanje stvari u tijeku postupka**

- (1) Ako je riječ o stvarima koje nesumnjivo pripadaju oštećenom, a ne služe kao dokaz u kaznenom postupku, te će se stvari predati oštećenom i prije završetka postupka.
- (2) Ako se više oštećenih spore o svojini na stvari, uputit će se na parnični postupak, a sud će u kaznenom postupku odrediti samo čuvanje stvari kao privremenu mjeru osiguranja.
- (3) Stvari koje služe kao dokaz oduzet će se privremeno i po završetku postupka vratiti vlasniku. Ako je ovakva stvar nužno potrebna vlasniku, ona mu se može vratiti i prije završetka postupka, uz obavezu da je na zahtjev donese.

Članak 204 **Mjere osiguranja prema trećim osobama**

- (1) Ako oštećeni ima zahtjev prema trećoj osobi zbog toga što se kod nje nalaze stvari pribavljene kaznenim djelom ili zbog toga što je ona usljed kaznenog djela ostvarila imovinsku korist, sud može u kaznenom postupku, na prijedlog ovlaštene osobe (članak 194) i po odredbama koje važe za izvršni postupak, odrediti privremene mjere osiguranja i prema toj trećoj osobi. Odredbe članka 202 stavka 2 ovog zakona primjenjuju se i u ovom slučaju.
- (2) U presudi kojom se optuženi oglašava krivim sud će ili ukinuti mjere iz stavka 1 ovoga članka, ako već ranije nisu ukinute ili će oštećenog uputiti na parnični postupak, s tim što će se ove mjere ukinuti ako parnični postupak ne bude pokrenut u roku koji odredi sud.

GLAVA XVIII - OSTALE ODREDBE

Članak 205 **Obustava postupka u slučaju smrti osumnjičenog, odnosno optuženog**

Kad se u tijeku kaznenog postupka ustanovi da je osumnjičeni, odnosno optuženi umro, postupak će se obustaviti.

Članak 206 **Postupak u slučaju neuračunljivosti osumnjičenog, odnosno optuženog**

Ako se u toku postupka utvrdi da je osumnjičeni, odnosno optuženi u vrijeme učinjenja kaznenog djela bio neuračunljiv, sud donosi odgovarajuću odluku sukladno članku 389 ovog zakona. Ako se osumnjičeni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru ili u psihijatrijskoj ustanovi, neće se pustiti na slobodu već će sud donijeti rješenje o njegovom privremenom zadržavanju u trajanju do 30 dana od

dana donošenja rješenja.

Članak 207

Duševno oboljenje osumnjičenog, odnosno optuženog u tijeku postupka

Kad se u tijeku kaznenog postupka utvrdi da je osumnjičeni, odnosno optuženi po učinjenom kaznenom djelu obolio od kakvog duševnog oboljenja, rješenjem će se prekinuti kazneni postupak (članak 388).

Članak 208

Primjena pravila međunarodnog prava

- (1) U pogledu isključenja kaznenog gonjenja za strance koji uživaju pravo imuniteta u Bosni i Hercegovini, primjenjuju se pravila međunarodnog prava.
- (2) U slučaju sumnje da li se radi o osobama iz stavka 1 ovoga članka, sud će se za objašnjenje obratiti ovlaštenom ministarstvu Bosne i Hercegovine.

Članak 209

Odobrenje za kazneno gonjenje

Kad je zakonom propisano da je za kazneno gonjenje pojedinih osoba potrebno prethodno odobrenje ovlaštenog državnog organa, Tužitelj ne može provesti istragu niti podići optužnicu ako ne podnese dokaz da je odobrenje dano.

Članak 210

Posebni uvjeti za kazneno gonjenje

- (1) U slučaju kada je kazneno djelo izvršeno izvan teritorije Bosne i Hercegovine, tužitelj može poduzeti kazneno gonjenje ako je to kazneno djelo propisano u zakonu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) U slučaju iz stavka 1 ovoga članka tužitelj će poduzeti kazneno gonjenje samo u slučaju ako je izvršeno djelo propisano kao kazneno djelo i po zakonu države na čijoj je teritoriji kazneno djelo izvršeno. Ni u tom slučaju kazneno gonjenje se neće poduzeti ako se po zakonu te države kazneno gonjenje poduzima po zahtjevu oštećenog, a takav zahtjev nije podnesen.
- (3) Tužitelj može poduzeti kazneno gonjenje bez obzira na zakon države na čijoj je teritoriji kazneno djelo učinjeno, u slučaju da se radi o kaznenom djelu protiv integriteta Bosne i Hercegovine ili ako se to djelo smatra kaznenim djelom prema pravilima međunarodnog prava.

Članak 211

Kažnjavanje za odugovlačenje postupka

- (1) Sud može u tijeku postupka kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM tužitelja, branitelja, opunomoćenika, zakonskog zastupnika ili oštećenog, ako su njihovi postupci očito upravljani na odugovlačenje kaznenog postupka.
- (2) O kažnjavanju tužitelja obavijestit će se Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine), a o kažnjavanju branitelja obavijestit će se ovlaštena odvjetnička komora.

Članak 212

Davanje podataka iz kaznene evidencije

- (1) Podatci iz kaznene evidencije mogu se dati sudovima, tužiteljstvima i organima unutrašnjih poslova u vezi s kaznenim postupkom koji se vodi protiv osobe koja je ranije bila osuđivana, kao i ovlaštenim organima za izvršenje kaznenopravnih sankcija i ovlaštenim organima koji sudjeluju u postupku davanja amnestije, pomilovanja ili brisanja osude.
- (2) Podatci iz kaznene evidencije mogu se, na obrazloženi zahtjev, dati i državnim organima ako još traju određene mjere sigurnosti ili pravne posljedice osude.
- (3) Građanima se, na njihov zahtjev, mogu davati podatci o njihovoj osuđivanosti ili neosuđivanosti ako su im ti podatci potrebni radi ostvarivanja njihovih prava.
- (4) Nitko nema pravo tražiti od građana da podnose dokaze o svojoj osuđivanosti, odnosno neosuđivanosti.

DIO DRUGI - TIJEK POSTUPKA

Glava XIX

ISTRAGA

Članak 213

Obveza prijavljivanja kaznenog djela

- (1) Službene i odgovorne osobe u svim organima vlasti u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, javnim poduzećima i ustanovama dužne su da prijave kaznena djela o kojima su obaviještene ili za koja saznaju na koji drugi način. U takvim okolnostima, službena ili odgovorna osoba će poduzeti mjere da bi se sačuvali tragovi kaznenog djela, predmeti na kojima je ili pomoću kojih je učinjeno kazneno djelo i drugi dokazi o njima i obavijestiti će ovlaštenu službenu osobu ili tužilaštvo bez odlaganja.
- (2) Zdravstveni djelatnici, nastavnici, odgajatelji, roditelji, skrbnici, usvojitelji i druge osobe koje su ovlaštene ili dužne da pružaju zaštitu i pomoć maloljetnim osobama, da vrše nadzor, odgajanje i odgoj maloljetnika, a koji saznaju ili ocijene da postoji sumnja da je maloljetna osoba žrtva seksualnog, fizičkog ili nekog drugog zlostavljanja, dužni su o toj sumnji odmah obavijestiti ovlaštenu službenu osobu ili tužitelja.

Članak 214

Prijavljivanje kaznenog djela od strane građana

- (1) Građanin ima pravo prijaviti izvršenje kaznenog djela.
- (2) Svatko je dužan prijaviti učinjenje kaznenog djela kada neprijavljivanje kaznenog djela predstavlja kazneno djelo.

Članak 215

Podnošenje prijave

- (1) Prijava se podnosi Policiji ili tužitelju, pismeno ili usmeno.
- (2) Ako se prijava podnosi usmeno, osoba koja podnosi prijavu upozorit će se na posljedice lažnog prijavljivanja. O usmenoj prijavi sastavit će se zapisnik, a ako je prijava priopćena telefonom, sastavit će se službena zabilješka.
- (3) Ako je prijava podnesena sudu ili ovlaštenoj službenoj osobi, oni će tu prijavu primiti i odmah je dostaviti tužitelju.

Članak 216

Naredba o provođenju istrage

- (1) Tužitelj naređuje provođenje istrage ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno kazneno djelo.
- (2) O provođenju istrage donosi se naredba, koja sadrži: podatke o učinitelju kaznenog djela ukoliko su poznati, opis djela iz kojeg proizilaze zakonska obilježja kaznenog djela, zakonski naziv kaznenog djela, okolnosti koje potvrđuju osnove sumnje za sprovođenje istrage i postojeće dokaze. U naredbi tužitelj će navesti koje okolnosti treba istražiti i koje istražne radnje treba poduzeti.
- (3) Tužitelj neće narediti sprovođenje istrage ako je iz prijave i pratećih spisa očito da prijavljeno djelo nije kazneno djelo, ako ne postoje osnovi sumnje da je prijavljena osoba učinila kazneno djelo, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju kazneno gonjenje.
- (4) O nesprovođenju istrage, kao i o razlozima za to, tužitelj će obavijestiti oštećenog i podnositelja prijave u roku od tri dana. Oštećeni i podnositelj prijave imaju pravo podnijeti pritužbu u roku od osam dana uredu tužitelja.

Članak 217 **Provođenje istrage**

- (1) U tijeku provođenja istrage tužitelj može poduzeti sve istražne radnje, uključujući ispitivanje osumnjičenog i saslušanje oštećenog i svjedoka, vršenje uviđaja i rekonstrukcije događaja, poduzimanje posebnih mjera koje osiguravaju sigurnost svjedoka i informacija i naređivanje potrebnih vjestačenja.
- (2) O poduzetim istražnim radnjama sastavlja se zapisnik sukladno ovom zakonu.

Članak 218 **Nadzor tužitelja nad radom ovlaštenih službenih osoba**

- (1) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora preko pet godina, ovlaštena službena osoba je dužna odmah obavijestiti tužitelja i pod njegovim nadzorom poduzeti potrebne mjere da se pronađe učinitelj kaznenog djela, da se spriječi skrivanje ili bjekstvo osumnjičenog ili sudionika, da se otkriju i sačuvaju tragovi kaznenog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokazi, te da se prikupe sve informacije koje mogu biti korisne u kaznenom postupku.
- (2) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno kazneno djelo iz stavka 1 ovoga članka, ovlaštena službena osoba dužna je u slučaju opasnosti od odlaganja poduzeti nužne radnje radi izvršenja zadataka iz stavka 1 ovoga članka. Prilikom poduzimanja ovih radnji, ovlaštena službena osoba dužna je postupati po ovom zakonu. O svemu što je preduzeto ovlaštena službena osoba dužna je odmah obavijestiti tužitelja i dostaviti prikupljene predmete koji mogu poslužiti kao dokaz.
- (3) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno kazneno djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora do pet godina, ovlaštena službena osoba je dužna obavijestiti tužitelja o svim raspoloživim informacijama, radnjama i mjerama koje je poduzela najkasnije sedam dana od dana saznanja o postojanju osnova sumnje da je kazneno djelo počinjeno.
- (4) U slučajevima iz stavka od 1 do 3 ovoga članka, tužitelj će donijeti naredbu o provođenju istrage ako to ocijeni potrebnim.

Članak 219 **Uzimanje izjava i prikupljanje drugih dokaza**

- (1) Radi izvršenja zadataka iz članka 218 ovog zakona, ovlaštena službena osoba može: prikupljati potrebne izjave od osoba; izvršiti potreban pregled prijevoznih sredstava, putnika

i prtljage; ograničiti kretanje na određenom prostoru za vrijeme potrebno da se obavi određena radnja; poduzeti potrebne mjere u vezi s utvrđivanjem identiteta osoba i predmeta; raspisati potragu za osobom i stvarima za kojima se traga; u nazočnosti odgovorne osobe pretražiti određene objekte i prostorije državnih organa, javnih poduzeća i ustanova, obaviti uvid u određenu njihovu dokumentaciju, kao i poduzeti druge potrebne mjere i radnje. O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene pri poduzimanju pojedinih radnji, kao i o predmetima koji su pronađeni ili oduzeti, sastavit će se zapisnik ili službena zabilješka.

- (2) Pri prikupljanju izjava od osoba, ovlaštena službena osoba može izdati pismeni poziv osobi da dođe u službene prostorije, pod uvjetom da se u pozivu naznače razlozi pozivanja. Osoba ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja joj ovlaštena službena osoba postavlja, osim davanja osobnih podataka, o čemu će ga ovlaštena službena osoba poučiti.
- (3) Prilikom prikupljanja izjava od osobe, ovlaštena službena osoba će postupiti sukladno članku 78 ovog zakona, odnosno sukladno članku 86 ovog zakona. U tom slučaju se zapisnici o prikupljenim izjavama mogu uporabiti kao dokazi u kaznenom postupku.
- (4) Osoba prema kojoj je poduzeta neka od radnji ili mjera iz ovoga članka ima pravo da podnese pritužbu tužitelju u roku od tri dana. Tužitelj će provjeriti osnovanost pritužbe i ako utvrdi da su se u poduzetim radnjama ili mjerama stekla obilježja kaznenog djela ili povreda radne obveze, postupit će prema pritužbi sukladno zakonu.
- (5) Na temelju prikupljenih izjava i dokaza koji su otkriveni, ovlaštena službena osoba sastavlja izvješće. Uz izvješće dostavljaju se i predmeti, skice, fotografije, pribavljena izvješća, spisi o poduzetim radnjama i mjerama, službene zabilješke, izjave i drugi materijali koji mogu biti korisni za uspješno vođenje postupka, uključujući sve činjenice i dokaze koji idu u korist osumnjičenom. Ako ovlaštena službena osoba poslije podnošenja izvješća sazna za nove činjenice, dokaze ili tragove kaznenog djela, dužna je prikupljati potrebna obavještenja i izvješće o tome kao dopunu prethodnog izvješća odmah predati tužitelju.
- (6) Tužitelj može prikupljati izjave i od osoba koje se nalaze u pritvoru ako je to potrebno radi otkrivanja drugih kaznenih djela iste osobe, njezinih sudionika ili kaznenih djela drugih učinitelja.

Članak 220

Zadržavanje na mjestu učinjenja kaznenog djela

- (1) Ovlaštena službena osoba ima pravo da osobe zatečene na mjestu učinjenja kaznenog djela zadrži radi prikupljanja izjava ako te osobe mogu dati obavijesti bitne za kazneni postupak i o tome je dužna obavjestiti tužitelja. Zadržavanje tih osoba na mjestu učinjenja kaznenog djela ne može trajati duže od šest sati.
- (2) Ovlaštena službena osoba, može fotografirati i uzimati otiske prstiju osobe za koju postoje osnovi sumnje da je učinila kazneno djelo. Kada to doprinosi učinkovitosti postupka, ovlaštena službena osoba može javno objaviti fotografiju te osobe, ali samo po odobrenju tužitelja.
- (3) Ako je potrebno da se utvrdi od koga potječu otisci prstiju na pojedinim predmetima, ovlaštena službena osoba može uzimati otiske prstiju od osoba za koje postoji vjerojatnoća da su mogle doći u dodir s tim predmetima.
- (4) Osoba prema kojoj je poduzeta neka od radnji iz ovoga članka ima pravo da podnese pritužbu tužitelju.

Članak 221

Uvidaj i vještačenje

Ovlaštena službena osoba, nakon obavještavanja tužitelja, dužna je izvršiti uvidaj i odrediti potrebna vještačenja, osim obdukcije i ekshumacije leša. Ako je tužitelj nazočan na licu mjesta u tijeku vršenja uvidaja od strane ovlaštenih službenih osoba, može tražiti da ovlaštena službena

osoba izvrši određene radnje koje on smatra nužnim. Sve radnje poduzete tijekom uviđaja moraju se dokumentirati i detaljno obrazložiti kako u zapisniku, tako i u posebnom službenom izvješću.

Članak 222 **Obdukcija i ekshumacija**

Ukoliko postoji sumnja ili je očito da je smrt prouzročena kaznenim djelom ili je u vezi s učinjenjem kaznenog djela, tužitelj će narediti izvođenje obdukcije. Ako je leš već zakopan, odredit će se ekshumacija u cilju pregleda i obdukcije, o čemu će tužitelj zatražiti naredbu od suda.

Članak 223 **Sudsko osiguranje dokaza**

- (1) Kada je u interesu pravde da se svjedok sasluša kako bi se njegov iskaz rabio na glavnom pretresu zato što postoji mogućnost da neće biti dostupan sudu za vrijeme suđenja, sudac za prethodni postupak može, na prijedlog stranaka ili branitelja, narediti da se izjava tog svjedoka uzme na posebnom saslušanju. Saslušanje će se sprovesti sukladno članku 262 ovog zakona.
- (2) Prije uporabe izjave svjedoka iz stavka 1 ovoga članka, stranka, odnosno branitelj koji traži da se izjava uzme u obzir kao dokaz na glavnom pretresu mora dokazati da je, i pored svih uloženi napore da se osigura nazočnost svjedoka na glavnom pretresu, svjedok ostao nedostupan. Ova izjava se ne može rabiti ako je svjedok nazočan na glavnom pretresu.
- (3) Ukoliko stranke ili branitelj smatraju da će doći do nestanka određenog dokaza, odnosno do nemogućnosti izvođenja takvog dokaza na glavnom pretresu, predložiti će sudu za prethodni postupak poduzimanje nužne radnje u cilju osiguranja dokaza. Ako sudac za prethodni postupak prihvati prijedlog o poduzimanju radnje dokazivanja, obavijestiti će o tome stranke i branitelja.
- (4) Ako sudac za prethodni postupak odbije prijedlog iz st. 1 i 3 ovoga članka, donijet će rješenje protiv kojeg se može izjaviti žalba Apelacijskom sudu.

Članak 224 **Obustava istrage**

- (1) Tužitelj će naredbom obustaviti istragu ukoliko se ustanovi da:
 - a) djelo koje je učinio osumnjičeni nije kazneno djelo,
 - b) nema dovoljno dokaza da je osumnjičeni učinio kazneno djelo,
 - c) je djelo obuhvaćeno amnestijom, pomilovanjem ili zastarom, ili postoje druge smetnje koje isključuju kazneno gonjenje.
- (2) O obustavi istrage tužitelj će obavijestiti oštećenog koji ima prava predviđena u članku 216 stavak 4 ovog zakona.
- (3) Tužitelj, u slučajevima iz stavka 1 točke b ovoga članka, može ponovo otvoriti istragu ako se dobiju dodatne informacije koje potvrđuju osnove sumnje da je osumnjičeni učinio kazneno djelo.

Članak 225 **Okončanje istrage**

- (1) Tužitelj okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.
- (2) Prije okončanja istrage tužitelj će saslušati osumnjičenog, ukoliko ranije nije bio saslušan.

- (3) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o provođenju istrage, potrebne mjere da bi se istraga okončala poduzet će javni tužitelj.

GLAVA XX - POSTUPAK OPTUŽIVANJA

Članak 226 Podizanje optužnice

- (1) Kad u tijeku istrage tužitelj nađe da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je osumnjičeni učinio kazneno djelo, pripremit će i uputiti optužnicu sudu za prethodno saslušanje.
- (2) Nakon podizanja optužnice, osumnjičeni, odnosno optuženi i branitelj, imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.
- (3) Nakon podizanja optužnice, stranke ili branitelj mogu predlagati sudu za prethodno saslušanje poduzimanje radnji u skladu s člankom 223 ovog zakona.

Članak 227 Sadržaj optužnice

- (1) Optužnica sadrži:
- a) naziv suda,
 - b) ime i prezime osumnjičenog, s osobnim podacima,
 - c) opis djela iz kog proizlaze zakonska obilježja kaznenog djela, vrijeme i mjesto učinjenja kaznenog djela, predmet na kome je i sredstvo kojim je izvršeno kazneno djelo, kao i ostale okolnosti potrebne da se kazneno djelo što preciznije odredi,
 - d) zakonski naziv kaznenog djela, s navođenjem odredbe kaznenog zakona,
 - e) prijedlog o dokazima koje treba izvesti, uz naznačenje imena svjedoka i vještaka, spisa koje treba pročitati i predmeta koji služe kao dokaz,
 - f) rezultat istrage,
 - g) materijal koji potkrijepljuje navode optužnice.
- (2) Jednom optužnicom može se obuhvatiti više kaznenih djela ili više osumnjičenih.
- (3) Ako se osumnjičeni nalazi na slobodi, u optužnici se može predložiti da se odredi pritvor, a ako se nalazi u pritvoru može se predložiti da se pritvor produži ili da se pusti na slobodu.

Članak 228 Odlučivanje o optužnici

- (1) Sudac za prethodno saslušanje može potvrditi ili odbiti sve ili pojedine točke optužnice u roku od 8 dana od dana prijama optužnice. Ukoliko odbije sve ili pojedine točke optužnice, sudac za prethodno saslušanje donosi rješenje koje se dostavlja tužitelju. Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena.
- (2) Prilikom potvrđivanja optužnice, sudac za prethodno saslušanje proučava svaku točku optužnice i materijale koje mu je dostavio tužitelj kako bi utvrdio postojanje osnovane sumnje.
- (3) Pošto se potvrde pojedine ili sve točke optužnice, osumnjičeni dobija status optuženog. Sudac za prethodno saslušanje dostavlja optužnicu optuženom i njegovom branitelju.
- (4) Sudac za prethodno saslušanje dostavit će optužnicu optuženom koji je na slobodi bez odlaganja, a ako se nalazi u pritvoru u roku od 24 sata po potvrđivanju optužnice. Sudac za prethodno saslušanje obavijestit će optuženog da će u roku od 15 dana od dana dostavljanja optužnice biti pozvan da se izjasni da li priznaje ili poriče krivnju za svaku točku optužnice, da li namjerava podnijeti prethodne prigovore, te da navede prijedloge dokaza koje treba izvesti na glavnom pretresu.

- (5) Nakon odbijanja svih ili pojedinih točaka u optužnici, tužitelj može podnijeti novu ili izmijenjenu optužnicu koja može biti zasnovana na novim dokazima. Nova, odnosno izmjenjena optužnica podnosi se na potvrđivanje.

Članak 229 **Izjašnjenje o krivnji**

- (1) Izjavu o krivnji optuženi daje sudu za prethodno saslušanje u nazočnosti tužitelja i branitelja. Izjava o krivnji unosi se u zapisnik. Ukoliko se optuženi ne izjasni o krivnji, sudac za prethodno saslušanje će po službenoj dužnosti unijeti u zapisnik da optuženi poriče krivnju.
- (2) Ako se optuženi izjasni da je kriv, sudac za prethodno saslušanje će uputiti predmet sudu, odnosno vijeću radi zakazivanja ročišta na kome će utvrditi postojanje uvjeta iz čl. 230 ovog zakona.
- (3) Ukoliko se optuženi proglasi krivim nakon završetka glavnog pretresa ili promijeni svoju prvobitnu izjavu o poricanju krivnje i naknadno prizna krivnju, njegova izjava o poricanju krivnje neće biti uzeta u obzir kod odmjeravanja sankcije.
- (4) Nakon unošenja izjave o poricanju krivnje u zapisnik, sudac za prethodno saslušanje će proslijediti predmet sudu, odnosno vijeću kojem je predmet dodijeljen u svrhu zakazivanja glavnog pretresa i to najkasnije u roku od 60 dana od dana izjašnjavanja o krivnji. Ovaj rok se može iznimno produžiti za još 30 dana.

Članak 230 **Razmatranje izjave o priznanju krivnje**

- (1) Prilikom razmatranja izjave o priznanju krivnje, sud provjerava:
- a) da se do izjave o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i s razumjevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev i troškove kaznenog postupka,
 - b) da postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog.
- (2) Ako sud prihvati izjavu o priznanju krivnje, izjava optuženog će se unijeti u zapisnik. Istovremeno odredit će se nadnevak održavanja pretresa za izricanje kaznene pravne sankcije i to u roku od najkasnije tri dana.
- (3) Ako sud odbaci izjavu o priznanju krivnje, o tome će obavijestiti stranke i branitelja i to konstatirati u zapisnik. Izjava o priznanju krivnje ne može se rabiti kao dokaz u kaznenom postupku.

Članak 231 **Pregovaranje o krivnji**

- (1) Osumnjičeni, odnosno optuženi i njegov branitelj mogu pregovarati s tužiteljem o uvjetima priznavanja krivnje za djelo za koje se osumnjičeni, odnosno optuženi tereti.
- (2) Prilikom pregovaranja sa osumnjičenim, odnosno optuženim i braniteljem o priznanju krivnje sukladno stavku 1 ovoga članka, tužitelj može predložiti izricanje kazne ispod zakonom određenog minimuma kazne zatvora za to kazneno djelo, odnosno blažu sankciju za osumnjičenog, odnosno optuženog.
- (3) Sporazum o priznanju krivnje sastavlja se u pismenom obliku i sudac za prethodni postupak, sudac za prethodno saslušanje, sudac, odnosno vijeće može ga usvojiti ili odbaciti.
- (4) Prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivnje, sud provjerava:
- (a) da se do sporazuma o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i s razumjevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev i troškove kaznenog postupka,

- (b) da postoji dovoljno dokaza o krivnji osumnjičenog, odnosno optuženog,
(c) da osumnjičeni, odnosno optuženi razumije da se sporazumom o priznanju krivnje odriče prava na suđenje i da ne može uložiti žalbu na kaznenopravnu sankciju koja će mu se izreći.
- (5) Ako sud prihvati sporazum o priznanju krivnje, izjava osumnjičenog, odnosno optuženog će se unijeti u zapisnik. Istovremeno će se odrediti nadnevak održavanja pretresa za izricanje kaznene pravne sankcije, predviđene sporazumom iz stavka 3 ovoga članka, i to u roku od najkasnije tri dana.
- (6) Ako sud odbaci sporazum o priznanju krivnje, o tome će obavijestiti stranke i branitelja i to konstatirati u zapisnik. Priznanje dano pred sucom za prethodni postupak, sucom za prethodno saslušanje, sucom, odnosno vijećem ne može se rabiti kao dokaz u kaznenom postupku.
- (7) O rezultatima pregovaranja o krivnji, sud će obavijestiti oštećenog.

Članak 232 **Povlačenje optužnice**

- (1) Tužitelj može povući optužnicu, bez prethodnog odobrenja, do njenog potvrđivanja, a nakon toga, pa do početka glavnog pretresa - samo uz odobrenje suca za prethodno saslušanje koji je potvrdio optužnicu.
- (2) U slučaju iz stavka 1 ovoga članka, postupak se obustavlja rješenjem, a o čemu se odmah obavještavaju osumnjičeni, odnosno optuženi i branitelj, kao i oštećeni.

Članak 233 **Razlozi za prigovor i odluka o prigovoru**

- (1) Prethodnim prigovorima se:
- a) osporava mjerodavnost,
 - b) ukazuje na formalne nedostatke u optužnici,
 - c) osporava zakonitost dokaza ili dobijenog priznanja,
 - d) zahtijeva spajanje ili razdvajanje postupka,
 - e) osporava odluka o odbijanju zahtjeva za postavljanje branitelja na temelju članka 46 stavak 1 ovog zakona.
- (2) Prethodni prigovori podnose se sudu pismeno u roku od 15 dana od dana uručenja optužnice, a o njima će se odlučiti do dostavljanja predmeta sucu, odnosno vijeću, u svrhu zakazivanja glavnog pretresa..
- (3) O prethodnim prigovorima odlučuje sudac za prethodno saslušanje. Protiv rješenja kojim se odlučuje o prethodnim prigovorima, žalba nije dopuštena, osim u slučaju iz stavka 1 točka c ovoga članka.

GLAVA XXI - GLAVNI PRETRES

Odjeljak 1 - Javnost glavnog pretresa

Članak 234 **Opća javnost**

- (1) Glavni pretres je javan.
- (2) Glavnom pretresu mogu pribivati samo punoljetne osobe.
- (3) Osobe koje su nazočne na glavnom pretresu ne smiju nositi oružje ili opasno oruđe, osim čuvara optuženog, i osoba kojima to dozvoli sudac, odnosno predsjednik vijeća.

Članak 235

Isključenje javnosti

Od otvaranja zasjedanja pa do završetka glavnog pretresa sudac, odnosno vijeće može u svako doba, po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranaka i branitelja, ali uvijek po njihovom saslušanju, isključiti javnost za cio glavni pretres ili jedan njegov dio, ako je to u interesu državne sigurnosti ili ako je to potrebno radi čuvanja državne, vojne, službene ili važne poslovne tajne, čuvanja javnog reda, zaštite morala u demokratskom društvu, osobnog i intimnog života optuženog ili oštećenog ili zaštite interesa maloljetnika ili svjedoka.

Članak 236

Na koga se ne odnosi isključenje javnosti

- (1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, branitelja, oštećenog, zakonskog zastupnika i opunomoćenika.
- (2) Sudac, odnosno vijeće može dopustiti da glavnom pretresu na kome je javnost isključena budu nazočne službene osobe, znanstveni i javni radnici, a na zahtjev optuženog može to dopustiti i njegovom bračnom, odnosno izvanbračnom drugu i bliskim srodnicima.
- (3) Sudac, odnosno vijeće će upozoriti osobe koje su nazočne glavnom pretresu na kome je javnost isključena da su dužne da kao tajnu čuvaju sve ono što su na pretresu saznale i da neovlašteno odavanje tajne predstavlja kazneno djelo.

Članak 237

Odluka o isključenju javnosti

- (1) Odluku o isključenju javnosti donosi sudac, odnosno vijeće rješenjem koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno.
- (2) Rješenje o isključenju javnosti može se pobijati samo u žalbi na presudu.

Odjeljak 2 - Rukovođenje glavnim pretresom

Članak 238

Obvezna nazočnost na glavnom pretresu

- (1) Sudac, odnosno članovi vijeća i zapisničar moraju biti neprekidno nazočni na glavnom pretresu.
- (2) Ako je u izgledu da će glavni pretres trajati duže, predsjednik vijeća može zatražiti od predsjednika suda da odredi jednog ili dvojicu sudaca da pribivaju glavnom pretresu, kako bi zamijenili članove vijeća u slučaju njihove spriječenosti.

Članak 239

Obveze suca, odnosno predsjednika vijeća

- (1) Sudac, odnosno predsjednik vijeća rukovodi glavnim pretresom.
- (2) Dužnost suca, odnosno predsjednika vijeća je da se brine za svestrano pretresanje predmeta, utvrđivanja istine i otklanjanje svega što odugovlači postupak, a ne doprinosi razjašnjenju stvari.
- (3) Ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano, o prijedlozima stranaka i branitelja odlučuje sudac, odnosno predsjednik vijeća.
- (4) Odluke suca, odnosno predsjednika vijeća se uvijek objavljuju i, s kratkim obrazloženjem razmatranih činjenica, unose u zapisnik o glavnom pretresu.

Članak 240

Redoslijed radnji glavnog pretresa

Glavni pretres teče redom koji je određen u ovom zakonu, ali sudac, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da se odstupi od redovnog tijeka raspravljanja zbog posebnih okolnosti, a naročito zbog broja optuženih, broja kaznenih djela i obima dokaznog materijala. U zapisnik o glavnom pretresu unijet će se razlozi zašto se glavni pretres ne održava prema zakonom utvrđenom redoslijedu.

Članak 241

Dužnost suca, odnosno predsjednika vijeća

- (1) Dužnost suca, odnosno predsjednika vijeća je da se brine o održavanju reda u sudnici i dostojanstvu suda. Sudac, odnosno predsjednik vijeća može odmah poslije otvaranja zasjedanja upozoriti osobe koje su nazočne na glavnom pretresu da se pristojno ponašaju i da ne ometaju rad suda. Sudac, odnosno predsjednik vijeća može odrediti pretresanje osoba koje su nazočne na glavnom pretresu.
- (2) Sudac, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se sa zasjedanja udalje sve osobe koje kao slušatelji pribivaju glavnom pretresu, ako su se mjere za održavanje reda predviđene u ovom zakonu pokazale neučinkovitim za osiguranje neometanog održavanja glavnog pretresa.
- (3) U sudnici je zabranjeno filmsko ili televizijsko snimanje. Iznimno, predsjednik suda može odobriti takvo snimanje na glavnom pretresu. Ako je snimanje odobreno, sudac, odnosno predsjednik vijeća može na glavnom pretresu, iz opravdanih razloga, odlučiti da se pojedini dijelovi glavnog pretresa ne snimaju.

Članak 242

Kažnjavanje zbog narušavanja reda i procesne discipline

- (1) Sudac, odnosno predsjednik vijeća može udaljiti osobu iz sudnice da bi se zaštitilo pravo na pravedno i javno suđenje odnosno održalo dostojanstveno i neometano suđenje.
- (2) Sudac, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se optuženi udalji iz sudnice za određeni vremenski period ukoliko optuženi i nakon upozorenja nastavi s nedoličnim ponašanjem zbog kojeg je opravdano njegovo udaljenje iz sudnice. U tom vremenskom periodu sudac, odnosno predsjednik vijeća može nastaviti postupak, ukoliko optuženi ima branitelja.
- (3) Ako tužitelj, branitelj, oštećeni, zakonski zastupnik, opunomoćenik oštećenog, svjedok, vještak, tumač ili druga osoba koja pribiva glavnom pretresu ometa red ili se ne pokorava naređenjima suca, odnosno predsjednika vijeća za održavanje reda - sudac, odnosno predsjednik vijeća će ga upozoriti. Ako upozorenje bude bezuspješno, sudac, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se osoba udalji iz sudnice i kazni novčanom kaznom do 10.000 KM. Ako tužitelj ili branitelj budu udaljeni iz sudnice, sudac, odnosno predsjednik vijeća će obavijestiti Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta BiH (Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine) ili odvjetničku komoru čiji je branitelj član - radi poduzimanja daljih mjera.
- (4) Branitelju ili opunomoćeniku oštećenog koji, nakon što je kažnjen, produži da narušava red, sudac, odnosno predsjednik vijeća može uskratiti dalje zastupanje na glavnom pretresu i kazniti ga novčanom kaznom do 30.000 KM. Rješenje o tome, s obrazloženjem, unosi se u zapisnik o glavnom pretresu. Protiv ovog rješenja dopuštena je posebna žalba. Glavni pretres će se prekinuti ili odložiti, dok optuženi ne uzme drugog branitelja i ne pripremi za obranu.

Članak 243
Davanje lažnog iskaza od strane svjedoka ili vještaka

Ako postoji osnovana sumnja da je svjedok ili vještak na glavnom pretresu dao lažni iskaz, sudac, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se sačini poseban prijepis zapisnika o iskazu svjedoka ili vještaka koji će se dostaviti tužitelju.

Odjeljak 3 - Pretpostavke za održavanje glavnog pretresa

Članak 244
Otvaranje zasjedanja

Sudac, odnosno predsjednik vijeća otvara zasjedanje i objavljuje predmet glavnog pretresa. Zatim će sudac, odnosno predsjednik vijeća utvrditi da li su nazočne sve pozvane osobe, a ako nisu, provjerit će da li su im pozivi dostavljeni i da li su svoj izostanak opravdale.

Članak 245
Nedolazak tužitelja, odnosno osobe koja ga zamjenjuje na glavni pretres

- (1) Ako tužitelj ili osoba koja ga zamjenjuje i koja je uredno pozvana ne dođe na glavni pretres, glavni pretres će se odložiti. Sudac, odnosno predsjednik vijeća pozvat će tužitelja, odnosno osobu koja ga zamjenjuje da iznese razloge svog nedolaska. Na temelju izjave, sudac će utvrditi da li treba biti kažnjen kaznom iz stavka 2 ovoga članka. Ako se tužitelj, odnosno osoba koja ga zamjenjuje kažnjava, o tome obavještava Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine.
- (2) Sudac, odnosno predsjednik vijeća može kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM tužitelja, odnosno osobu koja ga zamjenjuje i koja se na uredan poziv suda za glavni pretres nije odazvala i nije opravdala svoj izostanak.

Članak 246
Nedolazak optuženog na glavni pretres

- (1) Ako je optuženi uredno pozvan, a na glavni pretres ne dođe niti svoj izostanak opravda, sudac, odnosno predsjednik vijeća će odložiti glavni pretres i narediti da se optuženi na idući glavni pretres prisilno dovede. Ako do privođenja optuženi opravda izostanak, sudac odnosno predsjednik vijeća će opozvati naredbu o prisilnom dovođenju.
- (2) Ako optuženi koji je uredno pozvan očito izbjegava da dođe na glavni pretres i ako prisilno dovođenje nije uspjelo, sudac, odnosno predsjednik vijeća može optuženom odrediti pritvor.
- (3) Protiv rješenja o određivanju pritvora, dopuštena je žalba koja ne odlaže njegovo izvršenje.
- (4) Ako ne bude ranije ukinut, pritvor traje do objavljivanja presude, a najduže 30 dana.

Članak 247
Zabrana suđenja u odsustvu

Optuženom se ne može suditi u odsustvu.

Članak 248
Nedolazak branitelja na glavni pretres

- (1) Ako branitelj koji je uredno pozvan ne dođe na glavni pretres, glavni pretres će se odložiti. Sudac, odnosno predsjednik vijeća pozvat će branitelja da objasni razloge svog nedolaska. Na temelju izjave branitelja, sudac, odnosno predsjednik vijeća će utvrditi da li branitelj

treba biti kažnjen. Kada se branitelj u ovakvim slučajevima kažnjava, obavještava se odvjetnička komora čiji je on član.

- (2) Sudac, odnosno predsjednik vijeća može kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM branitelja koji se nije odazvao na uredan poziv suda za glavni pretres i nije opravdao svoj izostanak.
- (3) Ako je optuženom određen novi branitelj, glavni pretres će biti odložen. Sudac, odnosno predsjednik vijeća će dati novom branitelju dovoljno vremena za pripremu obrane, a taj vremenski period ne može biti kraći od 15 dana ako se radi o kaznenom djelu s propisanom kaznom zatvora deset godina ili težom kaznom, osim ako se optuženi ne odrekne ovog prava a sudac, odnosno predsjednik vijeća se uvjeri da kraće vrijeme za pripremu obrane neće utjecati na pravo optuženog na pravedno suđenje.

Članak 249

Nedolazak svjedoka ili vještaka na glavni pretres

- (1) Ako je svjedok ili vještak uredno pozvan, a na glavni pretres ne dođe niti svoj izostanak opravda, sudac, odnosno predsjednik vijeća može narediti prisilno dovođenje svjedoka ili vještaka.
- (2) Svjedoka ili vještaka koji je uredno pozvan, a izostanak nije opravdao, sudac, odnosno predsjednik vijeća može kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM.
- (3) U slučaju iz stavka 1 ovoga članka, sudac, odnosno predsjednik vijeća će odlučiti da li glavni pretres treba odložiti.

Odjeljak 4 - Odlaganje i prekidanje glavnog pretresa

Članak 250

Razlozi za odlaganje glavnog pretresa

- (1) Na zahtjev stranaka ili branitelja glavni pretres se može odložiti rješenjem suca, odnosno predsjednika vijeća ako treba pribaviti nove dokaze ili ako je optuženi nakon izvršenog kaznenog djela nesposoban da pribiva glavnom pretresu ili ako postoje druge smetnje da se glavni pretres uspješno provede.
- (2) Rješenje kojim se odlaže glavni pretres unijet će se u zapisnik i, po mogućnosti, odrediti će se dan i sat nastavka glavnog pretresa. Sudac, odnosno predsjednik vijeća će također narediti osiguranje dokaza koji se mogu izgubiti ili uništiti zbog odlaganja glavnog pretresa.
- (3) Protiv rješenja iz stavka 2 ovoga članka nije dopuštena žalba.

Članak 251

Nastavljanje odloženog glavnog pretresa

- (1) Ako se glavni pretres koji je bio odložen drži pred istim sucom, odnosno vijećem, pretres će se nastaviti, a sudac, odnosno predsjednik vijeća će ukratko iznijeti tijekom ranijeg glavnog pretresa. Sudac, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da glavni pretres počne iznova.
- (2) Glavni pretres koji je odložen mora iznova početi ako se izmijenio sastav vijeća, ali po saslušanju stranaka i branitelja vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se pročitaju iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se pročita zapisnik o uviđaju.
- (3) Ako je odlaganje trajalo duže od 30 dana ili ako se glavni pretres drži pred drugim sucom, odnosno predsjednikom vijeća - glavni pretres mora iznova početi i svi dokazi se moraju ponovno izvesti.

Članak 252

Prekid glavnog pretresa

- (1) Osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom, sudac, odnosno predsjednik vijeća može prekinuti glavni pretres zbog odmora ili zbog isteka radnog vremena ili da bi se neki dokaz pribavio u kratkom vremenu ili zbog pripremanja optužbe ili obrane.
- (2) Prekinuti glavni pretres nastavlja se uvijek pred istim sucom, odnosno vijećem.
- (3) Ako se glavni pretres ne može nastaviti pred istim sucom, odnosno vijećem ili ako je prekid glavnog pretresa trajao duže od osam dana, postupit će se po odredbama članka 251 ovog zakona.

Odjeljak 5 - Zapisnik o glavnom pretresu

Članak 253

Način vođenja zapisnika

- (1) O radu na glavnom pretresu vodi se zapisnik u koji se mora doslovno unijeti cijeli tijek glavnog pretresa.
- (2) Sudac, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se određeni dio zapisnika pročita ili reproducira, a pročitat će ga ili reproducirati uvijek ako to zahtijevaju stranke, branitelj ili osoba čija se izjava unosi u zapisnik.

Članak 254

Unošenje izreke presude u zapisnik

- (1) U zapisnik o glavnom pretresu unosi se potpuna izreka presude, uz naznačenje da li je presuda javno objavljena. Izreka presude unijeta u zapisnik o glavnom pretresu predstavlja izvornik.
- (2) Ako je doneseno rješenje o pritvoru, i ono se unosi u zapisnik o glavnom pretresu.

Članak 255

Čuvanje materijalnih dokaza

- (1) U posebnoj prostoriji suda se pohranjuju i čuvaju materijalni dokazi prikupljeni u tijeku kaznenog postupka. Sudac, odnosno predsjednik vijeća može u bilo koje vrijeme izdati naredbu koja se odnosi na kontrolu i raspolaganje materijalnim dokazima.
- (2) Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine donijet će propise kojima će odrediti način i uvjete pod kojima se čuvaju materijalni dokazi iz stavka 1 ovoga članka.

Odjeljak 6 - Početak glavnog pretresa

Članak 256

Ulazak suca, odnosno vijeća u sudnicu

- (1) Prilikom ulaska suca ili vijeća u sudnicu i prilikom njihovog izlaska iz sudnice, svi nazočni, na poziv ovlaštene osobe, treba da ustanu.
- (2) Stranke i drugi sudionici postupka dužni su ustati kad se obraćaju sudu, osim ako za to postoje opravdane prepreke.

Članak 257

Uvjeti za održavanje glavnog pretresa

Kada sudac, odnosno predsjednik vijeća utvrdi nazočnost svih pozvanih osoba na glavnom pretresu ili kada odluči da se glavni pretres održi bez nazočnosti određenih pozvanih osoba ili je odlučivanje o ovim stvarima odloženo, pozvat će optuženog i uzeti od njega osobne podatke radi utvrđivanja identiteta.

Članak 258

Utvrđivanje identiteta optuženog i davanje uputa

- (1) Sudac, odnosno predsjednik vijeća uzima od optuženog osobne podatke (članak 78) da bi utvrdio njegov identitet.
- (2) Nakon utvrđivanja identiteta optuženog, sudac, odnosno predsjednik vijeća će upitati stranke i branitelja da li imaju primjedbe na sastav vijeća i mjerodavnost suda.
- (3) Nakon utvrđivanja identiteta optuženog, sudac, odnosno predsjednik vijeća će uputiti svjedoke i vještake u prostoriju van sudnice za njih određenu, gdje će čekati dok budu pozvani da svjedoče. Sudac, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti svjedoke da dok čekaju, o svojim iskazima ne razgovaraju s drugim svjedocima. Na prijedlog tužitelja, optuženog ili branitelja, sudac, odnosno predsjednik vijeća će odobriti onim vještacima na koje se prijedlog odnosi da pribivaju tijekom pretresa u sudnici.
- (4) Ukoliko je nazočan oštećeni, ali još nije podnio imovinskopravni zahtjev, sudac, odnosno predsjednik vijeća će ga poučiti da može podnijeti taj zahtjev do zaključenja glavnog pretresa.
- (5) Sudac, odnosno predsjednik vijeća može poduzeti nužne mjere radi sprječavanja međusobnog komuniciranja svjedoka, vještaka i stranaka.

Članak 259

Pouke optuženom

Sudac, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti optuženog na potrebu pažljivog praćenja tijeka pretresa i poučit će ga da može iznositi činjenice i predlagati dokaze u svoju korist, da može postavljati pitanja saoptuženim, svjedocima i vještacima i da može davati obrazloženja u vezi s njihovim iskazima.

Članak 260

Čitanje optužnice i uvodno izlaganje

- (1) Glavni pretres počinje čitanjem optužnice. Optužnicu čita tužitelj.
- (2) Nakon toga tužitelj će ukratko iznijeti dokaze na kojima temelji optužnicu. Nakon čitanja optužnice, sudac, odnosno predsjednik vijeća upitat će optuženog da li je razumio njene navode. Ako sudac, odnosno predsjednik vijeća ustanovi da optuženi nije razumio optužnicu, ukratko će je izložiti optuženom na način koji mu je razumljiv.
- (3) Optuženi ili njegov branitelj mogu nakon toga izložiti obranu i ukratko iznijeti dokaze koje će ponuditi u svojoj obrani.

Odjeljak 7 - Dokazni postupak

Članak 261

Izvođenje dokaza

- (1) Stranka i branitelj imaju pravo pozivati svjedoke i izvoditi dokaze.
- (2) Osim ako sudac, odnosno vijeće u interesu pravde ne odredi drugačije, dokazi se na glavnom pretresu izvode sljedećim redom:

- a) dokazi optužbe,
 - b) dokazi obrane,
 - c) dokazi optužbe kojima se pobijaju navodi obrane (replika),
 - d) dokazi obrane kao odgovor na pobijanje (duplika),
 - e) dokazi čije je izvođenje naredio sudac, odnosno vijeće,
 - f) sve relevantne informacije koje mogu pomoći sucu, odnosno vijeću kod odmjeravanja odgovarajuće kaznenopravne sankcije ako optuženi bude proglašen krivim po jednoj ili više točaka optužnice.
- (3) Prilikom izvođenja dokaza dozvoljeno je direktno, unakrsno i dodatno ispitivanje. Direktno ispitivanje obavlja strana koja poziva svjedoka, ali sudac, odnosno vijeće može u svakom trenutku postaviti pitanje svjedoku.

Članak 262

Direktno, unakrsno i dodatno ispitivanje svjedoka

- (1) Dozvoljeno je ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branitelja koji je pozvao svjedoka (direktno ispitivanje), zatim ispitivanje tog svjedoka od suprotne stranke, odnosno branitelja (unakrsno ispitivanje) i ponovno ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branitelja koji ga je pozvao. Svjedoka ispituje stranka koja ga je pozvala, ali sudac, odnosno predsjednik i članovi vijeća mogu u svakoj fazi ispitivanja postaviti svjedoku odgovarajuće pitanje. Pitanja svjedoku od suprotne stranke ograničavaju se i odnose na pitanja koja su prethodno postavljena tokom ispitivanja svjedoka od stranke koja je pozvala svjedoka. Pitanja na ponovnom ispitivanju svjedoka od stranke koja ga je pozvala ograničavaju se na pitanja postavljena tijekom ispitivanja svjedoka od suprotne stranke i pitanja u korist vlastitih tvrdjenja. Nakon što svjedok bude ispitan, sudac, odnosno predsjednik i članovi vijeća mu mogu postavljati pitanja.
- (2) Pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti ne mogu se postavljati pri direktnom ispitivanju, osim u slučaju potrebe razjašnjenja izjave svjedoka. U pravilu, pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti - dopuštena su samo prilikom unakrsnog ispitivanja. Kada stranka pozove svjedoka suprotne stranke ili kada svjedok pokazuje odbojan stav ili ne želi da surađuje, sudac, odnosno predsjednik vijeća može dozvoliti uporabu pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti.
- (3) Sudac, odnosno predsjednik vijeća će u odgovarajućoj mjeri kontrolirati način i redosljed ispitivanja svjedoka i izvođenja dokaza, vodeći računa da ispitivanje i izvođenje dokaza bude učinkovito za utvrđivanje istine, da se izbjegne nepotrebno gubljenje vremena i zaštite svjedoci od uznemiravanja i zbunjivanja.
- (4) Prilikom izvođenja dokaza iz članka 261 stavak 2 točka e ovog zakona, sud će ispitati svjedoka, a nakon toga dozvoliti će strankama i branitelju da postavljaju pitanja.

Članak 263

Pravo suda da ne dopusti pitanje ili dokaz

- (1) Sudac, odnosno predsjednik vijeća će zabraniti pitanje i odgovor na pitanje koje je već postavljeno - ako je to pitanje po njegovoj ocjeni nedopušteno ili nevažno za predmet.
- (2) Ako sudac, odnosno predsjednik vijeća zaključi da okolnosti koje stranka i branitelj želi da dokaže nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban, odbit će izvođenje takvog dokaza.

Članak 264

Posebna pravila o dokazima u slučajevima seksualnih delikata

- (1) U postupku se ne mogu rabiti kao dokazi činjenice koje se odnose na ranije seksualno ponašanje oštećene strane i njene seksualne predispozicije.
- (2) Iznimno od stavka 1 ovoga članka može se u postupku rabiti dokaz da sperma, medicinska dokumentacija o povredama ili drugi materijalni dokazi potječu od druge osobe, a ne od optuženog.
- (3) U slučajevima učinjenja kaznenih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, pristanak žrtve se ne može uporabiti u prilog obrane optuženog.
- (4) Prije prihvatanja dokaza sukladno ovom članku, obaviti će se odgovarajuće saslušanje, s koga je isključena javnost.
- (5) Zahtjev, prateća dokumentacija, i zapisnik sa saslušanja čuvaju se zapečaćeni u posebnom omotu, osim ako sud ne odredi drugačije.

Članak 265 **Posljedice priznanja optuženog**

Ako je priznanje optuženog na glavnom pretresu potpuno i u skladu s prije izvedenim dokazima, u dokaznom postupku izvest će se samo oni dokazi koji se odnose na odluku o kaznenopravnoj sankciji.

Članak 266 **Polaganje prisege, odnosno davanje izjave**

- (1) Svi svjedoci polažu prisegu ili daju izjavu prije svjedočenja koja zamjenjuje prisegu.
- (2) Tekst prisege, odnosno izjave glasi: "Prisežem čašću i savješću - izjavljujem da ću govoriti istinu o svemu što će me sud pitati i da neću uskratiti, dodati ili promijeniti ništa meni poznato o ovom predmetu."
- (3) Nijemi svjedoci koji znaju čitati i pisati daju prisegu odnosno izjavu potpisivanjem teksta prisege, odnosno izjave, a gluhi svjedoci čitaju tekst prisege, odnosno izjave. Ako gluhi ili nijemi svjedoci ne znaju čitati i pisati, prisega, odnosno izjava se daje preko tumača.

Članak 267 **Zaštita svjedoka od vrijeđanja, prijetnji i napada**

- (1) Sudac, odnosno predsjednik vijeća dužan je zaštititi svjedoka od vrijeđanja, prijetnje i napada.
- (2) Sudac, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti ili novčano kazniti sudionika u postupku ili bilo koju drugu osobu koja vrijeđa, prijeti ili dovodi u opasnost sigurnost svjedoka pred sudom. U slučaju novčanog kažnjavanja, primijenjuje se odredba članka 242 stavka 1 ovog zakona.
- (3) U slučaju ozbiljne prijetnje svjedoku, sudac, odnosno predsjednik vijeća će obavijestiti tužitelja radi poduzimanja kaznenog gonjenja.
- (4) Na prijedlog stranke ili branitelja, sudac, odnosno predsjednik vijeća naredit će policijskim organima poduzimanje mjera neophodnih za zaštitu svjedoka.

Članak 268 **Kažnjavanje za odbijanje svjedočenja**

- (1) Ako svjedok odbije da svjedoči bez opravdanog razloga i nakon upozorenja na posljedice, može biti kažnjen novčanom kaznom do 30.000 KM.
- (2) Protiv rješenja iz stavka 1 dopuštena je žalba, koja ne zadržava izvršenje rješenja.

Članak 269

Angažiranje vještaka

- (1) Vještaka mogu angažirati stranke, branitelj i sud.
- (2) Troškove vještaka iz stavka 1 ovog članka snosi onaj koji ga je angažirao.

Članak 270

Ispitivanje vještaka

- (1) Prije ispitivanja vještaka, sudac, odnosno predsjednik vijeća opomenut će ga i na njegovu dužnost da iznese nalaz i mišljenje na najbolji mogući način i u skladu s vještinom i pravilima struke i upozorit će ga da davanje lažnog iskaza o nalazu i mišljenju predstavlja kazneno djelo.
- (2) Vještak će položiti prisegu, odnosno dati izjavu prije svjedočenja.
- (3) Prisega, odnosno izjava se daje usmeno.
- (4) Tekst prisege, odnosno izjave glasi: "Prisežem čašću - izjavljujem da ću govoriti istinu i da ću točno i potpuno iznijeti svoj nalaz i mišljenje."
- (5) Vještak iznosi svoj nalaz i mišljenje usmeno na glavnom pretresu. U tom slučaju vještak će biti direktno i unakrsno, odnosno dodatno ispitan od stranaka i branitelj, odnosno suda.
- (6) Pisani nalaz i mišljenje vještaka bit će prihvaćen kao dokazni materijal samo ukoliko je taj vještak svjedočio na pretresu.

Članak 271

Otpuštanje svjedoka i vještaka

- (1) Saslušani svjedoci i vještaci ostat će ispred sudnice ukoliko ih sudac, odnosno predsjednik vijeća potpuno ne otpusti nakon ispitivanja od strane stranaka i branitelja.
- (2) Na prijedlog stranke ili branitelja ili po službenoj dužnosti, sudac, odnosno predsjednik vijeća može narediti da ispitani svjedoci i vještaci napuste sudnicu i da budu naknadno pozvani i ponovno ispitani u nazočnosti ili odsustvu ostalih svjedoka i vještaka.

Članak 272

Saslušanje izvan sudnice

- (1) Ako se u tijeku suđenja sazna da svjedok ili vještak nije u mogućnosti da dođe pred sud, ili da bi njegov dolazak bio povezan s nesrazmjernim teškoćama, sudac, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se svjedok, odnosno vještak ispita izvan sudnice - ukoliko njegovo svjedočenje smatra važnim. Sudac, odnosno predsjednik vijeća, stranke i branitelj će pribivati ispitivanju, a ispitivanje će se sprovesti sukladno članku 262 ovog zakona.
- (2) Ako sudac, odnosno predsjednik vijeća nađe da je to nužno, ispitivanje svjedoka se može izvršiti prilikom rekonstrukcije događaja van sudnice. Sudac, odnosno predsjednik vijeća, stranke i branitelj će biti nazočne na rekonstrukciji, a ispitivanje će se sprovesti sukladno članku 262 ovog zakona.
- (3) Stranke, branitelj i oštećeni uvijek se obavještavaju o vremenu i mjestu ispitivanja svjedoka ili izvođenju rekonstrukcije, s uputom da stranke, branitelj i svjedoci moraju pribivati ovim radnjama. Saslušanje će se provesti kao da se izvodi na glavnom pretresu, sukladno članku 262 ovog zakona.
- (4) Ako sudac, odnosno predsjednik vijeća nađe da je to nužno, na ispitivanje maloljetnika kao svjedoka primjereno se primjenjuju odredbe članka 86 stavka 6 i članka 90 ovog zakona.

Članak 273

Izuzeci od neposrednog provođenja dokaza

- (1) Iskazi dani u istrazi dopušteni su kao dokaz na glavnom pretresu i mogu biti rabljeni prilikom direktnog i unakrsnog ispitivanja ili pobijanja iznesenih navoda ili u odgovoru na pobijanje ili za dodatno ispitivanje. U ovom slučaju, osobi se može dati mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz.
- (2) Iznimno od stavka 1 ovoga članka, zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci suca, odnosno vijeća pročitati i rabiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih uzroka.

Članak 274 **Zapisnici o dokaznom materijalu**

- (1) Zapisnik o uviđaju na licu mjesta, o pretresanju stana ili osoba, o oduzimanju stvari, knjiga, zapisnika i ostalih dokaza iznijet će se na glavnom pretresu da bi se utvrdio njihov sadržaj, a po ocjeni suca, odnosno predsjednika vijeća njihov sadržaj se može ukratko unijeti u zapisnik o glavnom pretresu.
- (2) Za provjeru vjerodostojnosti pismena, zapisa ili fotografije, potrebni su originalno pismeno, zapis ili fotografija, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom.
- (3) Iznimno od stavka 2 ovoga članka, može se rabiti kao dokaz i ovjerena kopija originala, kao i kopija koja je potvrđena kao neizmjenjena u odnosu na original.
- (4) Dokazni materijal iz stavka 1 ovoga članka se čita ukoliko se stranke i branitelj drugačije ne dogovore.

Članak 275 **Izmjena optužbe**

Ako tužitelj ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, on može na glavnom pretresu izmijeniti optužnicu. Radi pripremanja obrane, glavni pretres se može odgoditi. U ovom slučaju ne vrši se potvrđivanje optužnice.

Članak 276 **Dopuna dokaznog postupka**

- (1) Nakon izvođenja dokaza sudac, odnosno predsjednik vijeća će upitati stranke i branitelja da li imaju još neki dokazni prijedlog.
- (2) Ukoliko stranke i branitelj nemaju nove dokazne prijedloge, sudac odnosno predsjednik vijeća će objaviti da je dokazni postupak završen.

Članak 277 **Završna riječ**

- (1) Nakon završetka dokaznog postupka sudac, odnosno predsjednik vijeća će pozvati tužitelja, oštećenog, branitelja i optuženog radi davanja završne riječi. Posljednja riječ uvijek pripada optuženom.
- (2) Ako optužnicu zastupa više tužitelja ili optuženi ima više od jednog branitelja, svi mogu dati završnu riječ, ali se njihova izlaganja ne mogu ponavljati i mogu biti vremenski ograničena.

Članak 278 **Završetak glavnog pretresa**

Nakon završnih riječi, sudac, odnosno predsjednik vijeća objavljuje da je glavni pretres završen, a

sud se povlači na vijećanje i glasovanje radi donošenja presude.

GLAVA XXII – PRESUDA

Odjeljak 1 - Izricanje presude

Članak 279

Izricanje i objavljivanje presude

Presuda se izriče i objavljuje u ime Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 280

Vežanost presude za optužbu

- (1) Presuda se može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici.
- (2) Sud nije vežan za prijedloge u pogledu pravne ocjene djela.

Članak 281

Dokazi na kojima se zasniva presuda

- (1) Sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu.
- (2) Sud je dužan savjesno ocijeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na temelju takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana.

Odjeljak 2 - Vrste presuda

Članak 282

Meritorne i procesne presude

- (1) Presudom se optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ili se oglašava krivim.
- (2) Ako optužba obuhvata više kaznenih djela, u presudi će se izreći da li se i za koje djelo optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ili se oglašava krivim.

Članak 283

Presuda kojom se optužba odbija

Presudu kojom se optužba odbija, sud će izreći:

- a) ako za presuđenje sud nije ovlašten,
- b) ako je postupak vođen bez zahtjeva tužitelja,
- c) ako je tužitelj od započinjanja pa do završetka glavnog pretresa odustao od optužnice,
- d) ako nije bilo potrebnog odobrenja ili ako je ovlašteni državni organ odustao od odobrenja,
- e) ako je optuženi za isto djelo već pravomoćno osuđen, oslobođen od optužbe ili je postupak protiv njega rješenjem pravomoćno obustavljen, a ne radi se o rješenju o obustavljanju postupka iz članka 326 ovog zakona,
- f) ako je optuženi aktom amnestije ili pomilovanja oslobođen od gonjenja ili se kazneno gonjenje ne može poduzeti zbog zastarjelosti ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju kazneno gonjenje.

Članak 284

Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe

Presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe, sud će izreći:

- a) ako djelo za koje se optuženi optužuje po zakonu nije kazneno djelo,
- b) ako postoje okolnosti koje isključuju kaznenu odgovornost optuženog,
- c) ako nije dokazano da je optuženi učinio kazneno djelo za koje se optužuje.

Članak 285

Presuda kojom se optuženi oglašava krivim

- (1) U presudi kojom se optuženi oglašava krivim, Sud će izreći:
 - a) za koje se kazneno djelo optuženik oglašava krivim, uz navođenje činjenica i okolnosti koje čine obilježja kaznenog djela, kao i onih od kojih ovisi primjena određene odredbe kaznenog zakona,
 - b) zakonski naziv kaznenog djela i koje su odredbe kaznenog zakona primijenjene,
 - c) kakva se kazna izriče optuženom ili se po odredbama kaznenog zakona oslobađa od kazne,
 - d) odluku o uvjetnoj osudi,
 - e) odluku o mjerama sigurnosti, o oduzimanju imovinske koristi i odluku o vraćanju predmeta (članak 74) ako predmeti do tada nisu vraćeni vlasniku, odnosno držatelju,
 - f) odluku o uračunavanju pritvora ili već izdržane kazne,
 - g) odluku o troškovima kaznenog postupka, o imovinskopravnom zahtjevu, kao i o tome da se pravomoćna presuda ima objaviti putem sredstava javnog informiranja.
- (2) Ako je optuženom izrečena novčana kazna, u presudi će se odrediti rok u kojem se novčana kazna ima platiti i način zamjene izvršenja novčane kazne u slučaju da se novčana kazna ne može naplatiti.

Odjeljak 3 - Objavljivanje presude

Članak 286

Vrijeme i mjesto objavljivanja presude

- (1) Pošto je presuda izrečena, sud će je odmah objaviti. Ako sud nije u mogućnosti da istog dana po završetku glavnog pretresa izrekne presudu, odložit će objavljivanje presude najviše za tri dana i odredit će vrijeme i mjesto objavljivanja presude.
- (2) Sud će u nazočnosti stranaka i branitelja, njihovih zakonskih zastupnika i opunomoćenika javno pročitati izreku i priopćiti ukratko razloge presude.
- (3) Objavljivanje presude će se izvršiti i kad stranka, branitelj, zakonski zastupnik ili opunomoćenik nije nazočan. Sud može odlučiti da optuženom koji je nenazočan, presudu usmeno priopći sudac, odnosno predsjednik vijeća ili da mu se presuda samo dostavi.
- (4) Ako je javnost na glavnom pretresu bila isključena, izreka presude će se uvijek pročitati u javnom zasjedanju. Vijeće će odlučiti hoće li i koliko isključiti javnost prilikom objavljivanja razloga presude.
- (5) Svi nazočni saslušat će čitanje izreke presude stojeći.

Članak 287

Pritvor nakon izricanja presude

Za određivanje, produženje ili ukidanje pritvora poslije objavljivanja presude do njene pravomoćnosti primjenjivat će se odredba članka 138 ovog zakona.

Članak 288

Pouka o pravu na žalbu i druga upozorenja

- (1) Po objavljivanju presude, sudac odnosno predsjednik vijeća će poučiti optuženog i oštećenog o pravu na žalbu, kao i o pravu na odgovor na žalbu.
- (2) Ako je optuženom izrečena uvjetna osuda, upozorit će ga sudac, odnosno predsjednik vijeća na značaj uvjetne osude i na uvjete kojih se mora pridržavati.
- (3) Sudac, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti optuženog da do pravomoćnog okončanja postupka obavijesti sud o svakoj promjeni adrese.

Odjeljak 4 - Pismena izrada i dostavljanje presude

Članak 289

Pismena izrada presude

- (1) Presuda koja je objavljena mora se pismeno izraditi u roku od 15 dana po objavljivanju, a u složenim stvarima, iznimno u roku od 30 dana. Ako presuda nije izrađena u tim rokovima, sudac, odnosno predsjednik vijeća je dužan obavijestiti predsjednika suda zbog čega to nije učinjeno. Predsjednik suda će, po potrebi, poduzeti mjere da se presuda što prije izradi.
- (2) Presudu potpisuju sudac, odnosno predsjednik vijeća i zapisničar.
- (3) Ovjereni prijepis presude dostavit će se tužitelju i oštećenom, a optuženom i branitelju suglasno članku 171 ovog zakona. Ako se optuženi nalazi u pritvoru, ovjereni prijepisi presude moraju biti dostavljeni u rokovima iz stavka 1 ovoga članka.
- (4) Optuženom i oštećenom dostavit će se i pouka o pravu na žalbu.
- (5) Ovjereni prijepis presude sud će s poukom o pravu na žalbu dostaviti osobi čiji je predmet oduzet tom presudom, kao i pravnoj osobi kojoj je izrečeno oduzimanje imovinske koristi. Pravomoćna presuda će se dostaviti oštećenom.

Članak 290

Sadržaj presude

- (1) Pismeno izrađena presuda mora potpuno odgovarati presudi koja je objavljena. Presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.
- (2) Uvod presude sadrži: naznačenje da se presuda izriče u ime Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, naziv suda, ime i prezime predsjednika i članova vijeća i zapisničara, ime i prezime optuženog, kazneno djelo za koje je optužen i da li je bio nazočan na glavnom pretresu, dan glavnog pretresa i da li je glavni pretres bio javan, ime i prezime tužitelja, branitelja, zakonskog zastupnika i opunomoćenika koji su bili nazočni na glavnom pretresu i dan objavljivanja izrečene presude.
- (3) Izreka presude sadrži osobne podatke o optuženom i odluku kojom se optuženi oglašava krivim za kazneno djelo za koje je optužen ili kojom se oslobađa od optužbe za to djelo ili kojom se optužba odbija.
- (4) Ako je optuženi oglašen krivim, izreka presude mora obuhvatiti potrebne podatke iz članka 285 ovog zakona, a ako je oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena, izreka presude mora obuhvatiti opis djela za koje je optužen i odluku o troškovima kaznenog postupka i imovinskopravnom zahtjevu, ako je bio postavljen.
- (5) U slučaju stjecaja kaznenih djela sud će u izreku presude unijeti kazne utvrđene za svako pojedinačno kazneno djelo, a zatim jedinstvenu kaznu koja je izrečena za sva djela u stjecaju.
- (6) U obrazloženju presude sud će iznijeti razloge za svaku točku presude.
- (7) Sud će određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti proturječnih dokaza, iz kojih razloga nije uvažio pojedine prijedloge stranaka, iz kojih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vještak čiji je iskaz pročitao, kojim razlozima se rukovodio pri

rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji kazneno djelo i kaznena odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba kaznenog zakona na optuženog i njegovo djelo.

- (8) Ako je optuženom izrečena kazna, u obrazloženju će se navesti koje je okolnosti sud uzeo u obzir pri odmjeravanju kazne. Sud će posebno obrazložiti kojim se razlozima rukovodio pri odluci da kaznu treba ublažiti ili optuženog osloboditi od kazne ili izreći uvjetnu osudu ili da treba izreći mjeru sigurnosti ili oduzimanje imovinske koristi.
- (9) Ako se optuženi oslobađa od optužbe, u obrazloženju će se naročito navesti iz kojih se razloga iz članka 284 ovoga zakona to čini.
- (10) U obrazloženju presude kojom se optužba odbija sud se neće upuštati u ocjenu glavne stvari, nego će se ograničiti samo na razloge za odbijanje optužbe.

Članak 291 **Ispravke u presudi**

- (1) Pogreške u imenima i brojevima, kao i druge očigledne pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesuglasnosti pismeno izrađene presude s izvornikom ispravit će, posebnim rješenjem, sudac odnosno predsjednik vijeća na zahtjev stranke i branitelja ili po službenoj dužnosti.
- (2) Ako postoji nesuglasnost između pismeno izrađene presude i njenog izvornika u pogledu podataka iz članka 285 stavka 1 točke od a do e i točke g ovog zakona, rješenje o ispravci dostavit će se osobama iz članka 289 ovog zakona. U tom slučaju rok za žalbu protiv presude teče od dana dostavljanja tog rješenja, protiv koga posebna žalba nije dopuštena.

GLAVA XXIII - REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI

Odjeljak 1 - Žalba na prvostupanjsku presudu

Članak 292 **Pravo na žalbu i rok**

- (1) Protiv presude donesene u prvom stupanju može se podnijeti žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja prijepisa presude.
- (2) U složenim stvarima, na zahtjev stranaka i branitelja, sud može produžiti rok za žalbu najduže za 15 dana.
- (3) Do odluke suda o zahtjevu iz stavka 2 ovoga članka, ne teče rok za žalbu.
- (4) Blagovremeno podnesena žalba odlaže izvršenje presude.

Članak 293 **Subjekti žalbe**

- (1) Žalbu mogu podnijeti stranke, branitelj i oštećeni.
- (2) U korist optuženog žalbu mogu podnijeti zakonski zastupnik, bračni, odnosno vanbračni drug optuženog, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojitelj, usvojenik, brat, sestra i hranitelj. Rok za žalbu i u tom slučaju teče od dana kad je optuženom ili njegovom branitelju dostavljen prijepis presude.
- (3) Tužitelj može podnijeti žalbu kako na štetu tako i u korist optuženog.
- (4) Oštećeni može pobijati presudu samo zbog odluke suda o troškovima kaznenog postupka i odluke o imovinskoopravnom zahtjevu.
- (5) Žalbu može podnijeti i osoba čiji je predmet oduzet ili od koje je oduzeta imovinska korist pribavljena kaznenim djelom.
- (6) Branitelj i osobe iz stavka 2 ovoga članka mogu podnijeti žalbu i bez naročitog ovlaštenja

optuženog, ali ne i protiv njegove volje - osim ako je optuženom izrečena kazna dugotrajnog zatvora.

Članak 294 **Odricanje i odustajanje od žalbe**

- (1) Optuženi se može odreći prava na žalbu samo nakon što mu je presuda dostavljena. Optuženi se i prije toga može odreći prava na žalbu ako se tužitelj odrekao prava na žalbu, osim ako bi optuženi po presudi imao da izdržava kaznu zatvora. Do donošenja odluke vijeća Apelacijskog suda, optuženi može odustati od već podnesene žalbe.
- (2) Tužitelj se može odreći prava na žalbu od trenutka objavljivanja presude pa do isteka roka za podnošenje žalbe, a može do donošenja odluke vijeća Apelacijskog suda odustati od već podnesene žalbe.
- (3) Odricanje i odustajanje od žalbe ne može se opozvati.

Članak 295 **Sadržaj žalbe i otklanjanje nedostataka žalbe**

- (1) Žalba treba sadržavati:
 - a) označenje presude protiv koje se podnosi žalba (naziv suda, broj i nadnevak presude),
 - b) osnovu za pobijanje presude,
 - c) obrazloženje žalbe,
 - d) prijedlog da se pobijena presuda potpuno ili djelomično ukine ili preinači,
 - e) potpis osobe koja podnosi žalbu.
- (2) Ako je žalbu podnio optuženi ili druga osoba iz članka 293 stavak 2 ovog zakona, a optuženi nema branitelja ili ako je žalbu podnio oštećeni koji nema opunomoćenika, a žalba nije sastavljena u skladu s odredbama stavka 1 ovoga članka, sud će pozvati žalitelja da u određenom roku dopuni žalbu pismenim podneskom ili usmeno na zapisniku kod suda. Ako žalitelj ne postupi po ovom pozivu, sud će odbaciti žalbu ako ne sadrži podatke iz stavka 1 točke b, c i e ovoga članka, a ako žalba ne sadrži podatak iz stavka 1 točke a ovoga članka - odbacit će je ako se ne može utvrditi na koju se presudu odnosi. Ako je žalba podnesena u korist optuženog, dostavit će se vijeću Apelacijskog suda ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a odbacit će se ako se to ne može utvrditi.
- (3) Ako je žalbu podnio oštećeni koji ima opunomoćenika ili tužitelj, a žalba ne sadrži podatke iz stavka 1 točke b, c i e ovoga članka ili ako žalba ne sadrži podatak iz stavka 1 točke a ovoga članka, a ne može se utvrditi na koju se presudu odnosi, žalba će se odbaciti. Žalba s ovim nedostacima podnesena u korist optuženog koji ima branitelja dostavit će se vijeću Apelacijskog suda ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a odbacit će se ako se to ne može utvrditi.
- (4) U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti predstavljeni na glavnom pretresu. Žalitelj je dužan navesti razloge zašto ih ranije nije iznio. Pozivajući se na nove činjenice, žalitelj je dužan navesti dokaze kojima bi se te činjenice imale dokazati, a pozivajući se na nove dokaze – dužan je navesti činjenice koje pomoću tih dokaza želi dokazati.

Članak 296 **Žalbena osnova**

Presuda se može pobijati:

- a) zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka,
- b) zbog povrede kaznenog zakona,
- c) zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja,
- d) zbog odluke o kaznenopravnim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troškovima kaznenog postupka, imovinskopravnom zahtjevu, kao i zbog odluke o objavljivanju presude putem sredstava javnog informiranja.

Članak 297

Bitne povrede odredaba kaznenog postupka

- (1) Bitna povreda odredaba kaznenog postupka postoji:
 - a) ako je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude sudjelovao sudac koji nije sudjelovao na glavnom pretresu ili koji je pravomoćnom odlukom izuzet od suđenja,
 - b) ako je na glavnom pretresu sudjelovao sudac koji se morao izuzeti,
 - c) ako je glavni pretres održan bez osobe čija je nazočnost na glavnom pretresu po zakonu obvezna ili ako je optuženom, branitelju, ili oštećenom suprotno njegovom zahtjevu, uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tijekom glavnog pretresa,
 - d) ako je povrijeđeno pravo na obranu,
 - e) ako je suprotno zakonu bila isključena javnost na glavnom pretresu,
 - f) ako je sud povrijedio propise kaznenog postupka o postojanju odobrenja ovlaštenog organa,
 - g) ako je sud donio presudu a nije bio stvarno ovlašten ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nemjerodavnosti,
 - h) ako sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe,
 - i) ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda,
 - j) ako je optužba prekoračena,
 - k) ako je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.
- (2) Bitna povreda odredaba kaznenog postupka postoji i ako sud za vrijeme pripremanja glavnog pretresa ili u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

Članak 298

Povrede kaznenog zakona

Povreda kaznenog zakona postoji ako je kazneni zakon povrijeđen u pitanju:

- a) da li je djelo za koje se optuženi goni kazneno djelo,
- b) postoje li okolnosti koje isključuju kaznenu odgovornost,
- c) postoje li okolnosti koje isključuju kazneno gonjenje, a naročito da li je nastupila zastarjelost kaznenog gonjenja ili je gonjenje isključeno usljed amnestije ili pomilovanja ili je stvar već pravomoćno presuđena,
- d) da li je u pogledu kaznenog djela koje je predmet optužbe primijenjen zakon koji se ne može primijeniti,
- e) da li je odlukom o kazni ili uvjetnoj osudi, odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili o oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu,
- f) da li su pravilno primijenjene odredbe o uračunavanju pritvora i izdržane kazne.

Članak 299
Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje

- (1) Presuda se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja kad je sud neku odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio ili je nije utvrdio.
- (2) Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji i kad na to ukazuju nove činjenice ili novi dokazi.

Članak 300
Odluke o kaznenopravnoj sankciji, troškovima postupka, imovinskopravnom zahtjevu i objavljivanju presude

- (1) Presuda se može pobijati zbog odluke o kazni i uvjetnoj osudi kad tom odlukom nije prekoračeno zakonsko ovlaštenje, ali sud nije pravilno odmjerio kaznu s obzirom na okolnosti koje utječu da kazna bude veća ili manja i zbog toga što je sud primijenio ili nije primijenio odredbe o ublažavanju kazne, o oslobađanju od kazne, ili o uvjetnoj osudi, iako su za to postojali zakonski uvjeti.
- (2) Odluka o mjeri sigurnosti ili o oduzimanju imovinske koristi može se pobijati ako ne postoji povreda zakona iz članka 298 točke e ovog zakona, ali je sud nepravilno donio ovu odluku ili nije izrekao mjeru sigurnosti, odnosno oduzimanje imovinske koristi, iako su za to postojali zakonski uvjeti. Iz istih razloga može se pobijati odluka o troškovima kaznenog postupka.
- (3) Odluka o imovinskopravnom zahtjevu, kao i odluka o objavljivanju presude putem sredstava javnog informiranja može se pobijati kad je sud o ovim pitanjima donio odluku suprotno zakonskim odredbama.

Članak 301
Podnošenje žalbe

- (1) Žalba se podnosi sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud, kao i za protivnu stranku i branitelja - radi davanja odgovora.
- (2) Nepravovremenu (članak 311) i nedopuštenu (članak 312) žalbu odbacit će rješenjem sudac, odnosno predsjednik vijeća.

Članak 302
Odgovor na žalbu

Primjerak žalbe dostavlja se suprotnoj stranci i branitelju (članak 171) koji mogu u roku od osam dana od dana prijama podnijeti sudu odgovor na žalbu. Žalba i odgovor na žalbu, sa svim spisima, dostavlja se Apelacijskom sudu.

Članak 303
Sudac izvjestitelj

- (1) Kad spis po žalbi stigne Apelacijskom sudu, predsjednik suda dostavlja spis predsjedniku vijeća koji određuje suca izvjestitelja.
- (2) Sudac izvjestitelj može, po potrebi, od suca, odnosno predsjednika vijeća koje je donijelo pobijenu presudu pribaviti izvješće o povredama odredaba kaznenog postupka, a može i provjeriti navode žalbe u pogledu novih dokaza i novih činjenica ili pribaviti potrebna izvješća ili spise.
- (3) Kada sudac izvjestitelj pripremi spis, predsjednik vijeća će zakazati sjednicu vijeća.

Članak 304 **Sjednica vijeća**

- (1) O sjednici vijeća obavijestit će se tužitelj, optuženi i njegov branitelj.
- (2) Ako se optuženi nalazi u pritvoru ili na izdržavanju kazne, osigurat će se njegova nazočnost.
- (3) Sjednica vijeća počinje izlaganjem podnositelja žalbe, a nakon toga druga stranka izlaže odgovor na žalbu. Vijeće može od stranaka i branitelja koji su nazočni sjednici zatražiti potrebno objašnjenje u vezi sa žalbom i odgovorom na žalbu. Stranke i branitelj mogu predložiti da se pročitaju pojedini spisi i mogu, po dopuštenju predsjednika vijeća, dati dodatna objašnjenja za svoje stavove iz žalbe, odnosno odgovora na žalbu ne ponavljajući ono što je sadržano u objašnjenjima.
- (4) Nedolazak stranaka i branitelja koji su uredno obaviješteni ne sprječava održavanje sjednice vijeća.
- (5) Na sjednici vijeća kojoj su nazočne stranke i branitelj, javnost se može isključiti samo pod uvjetima određenim ovim zakonom (članak 235 do 237).
- (6) Zapisnik o sjednici vijeća priključuje se spisima.
- (7) Rješenja iz članka 311 i 312 ovog zakona mogu se donijeti i bez obavještavanja stranaka i branitelja o sjednici vijeća.

Članak 305 **Odlučivanje u sjednici vijeća ili pretresu**

Apelacijski sud donosi odluku u sjednici vijeća ili na temelju održanog pretresa.

Članak 306 **Granice ispitivanja presude**

Apelacijski sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se ona pobija žalbom.

Članak 307 **Zabrana *reformatio in peius***

Ako je podnesena žalba samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu.

Članak 308 **Proširen učinak žalbe**

Žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede kaznenog zakona podnesena u korist optuženog sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o kaznenopravnoj sankciji i o oduzimanju imovinske koristi (članak 300).

Članak 309 ***Beneficium cohaesionis***

Ako vijeće Apelacijskog suda povodom ma čije žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist optuženog od koristi i za kojeg od saoptuženih koji nije podnio žalbu ili je nije podnio u tom pravcu, postupit će po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji.

Članak 310 **Odluke po žalbi**

- (1) Apelacijski sud može u sjednici vijeća odbaciti žalbu kao nepravovremenu ili kao

- nedopuštenu ili odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu ili preinačiti prvostupanjsku presudu, ili ukinuti presudu i održati pretres.
- (2) O svim žalbama protiv iste presude Apelacijski sud odlučuje jednom odlukom.

Članak 311

Odbacivanje žalbe kao nepravovremene

Žalba će se odbaciti rješenjem kao nepravovremena ako se utvrdi da je podnijeta nakon proteka zakonskog roka za njeno podnošenje.

Članak 312

Odbacivanje žalbe kao nedopuštene

Žalba će se odbaciti rješenjem kao nedopuštena ako se utvrdi da je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena za podnošenje žalbe ili osoba koja se odrekla prava na žalbu ili ako se utvrdi odustanak od žalbe ili da je poslije odustajanja ponovno podnesena žalba ili ako žalba po zakonu nije dopuštena.

Članak 313

Odbijanje žalbe

Apelacijski sud će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija žalbom.

Članak 314

Preinačenje prvostupanjske presude

Apelacijski sud će, uvažavajući žalbu, presudom preinačiti prvostupanjsku presudu ako smatra da su odlučne činjenice u prvostupanjskoj presudi pravilno utvrđene i da se, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona, ima donijeti drukčija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povrede iz članka 297 stavak 1 toč. f i j ovog zakona.

- (1) Ako su se zbog preinačenja prvostupanjske presude stekli uvjeti da se odredi, odnosno ukine pritvor na temelju članka 138 st. 1 i 2 ovog zakona, Apelacijski sud će o tome donijeti posebno rješenje protiv koga nije dopuštena žalba.

Članak 315

Ukidanje prvostupanjske presude

- (1) Apelacijski sud će, uvažavajući žalbu, rješenjem ukinuti prvostupanjsku presudu i odrediti održavanje pretresa ako utvrdi da:
- a) postoji bitna povreda odredaba kaznenog postupka, osim slučajeva iz članka 314 stavak 1 ovog zakona,
 - b) je potrebno izvesti nove dokaze ili ponoviti već u prvostupanjskom postupku izvedene dokaze usljed kojih je činjenično stanje pogrešno ili nepotpuno utvrđeno.
- (2) Apelacijski sud može i djelomično ukinuti prvostupanjsku presudu, ako se pojedini dijelovi presude mogu izdvojiti bez štete za pravilno presuđenje i u odnosu na taj dio održati pretres.
- (3) Ako se optuženi nalazi u pritvoru, Apelacijski sud će ispitati postoje li još razlozi za pritvor i donijet će rješenje o produženju ili ukidanju pritvora. Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba.
- (4) Ako je optuženi u pritvoru, Apelacijski sud je dužan donijeti odluku najkasnije u roku od tri

mjeseca od dana kada je primilo spise.

Članak 316

Obrazloženje odluke kojom se ukida prvostupanjska presuda

U obrazloženju presude, u dijelu kojim se ukida prvostupanjska presuda ili u rješenju kojim se ukida prvostupanjska presuda, navest će se samo kratki razlozi za ukidanje.

Članak 317

Postupak pred Apelacijskim sudom i žalba na drugostupanjsku presudu

- (1) Odredbe koje se odnose na glavni pretres u prvostupanjskom postupku shodno se primjenjuju i na pretres pred Apelacijskim sudom.
- (2) Ako Apelacijski sud ustanovi da je potrebno ponovo izvesti već izvedene dokaze u prvostupanjskom postupku, iskazi saslušanih svjedoka i vještaka i pismeni nalaz i mišljenje bit će prihvaćeni kao dokazni materijal ukoliko su ti svjedoci i vještaci prilikom svjedočenja bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branitelja, ili nisu bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branitelja iako im je to bilo omogućeno, te ukoliko se radi o dokazima iz članka 261 stavak 2 točka e ovog zakona. U tom slučaju njihovi iskazi na pretresu se mogu čitati.
- (3) Odredbe stavka 2 ovoga članka se ne odnose na osobe koje mogu odbiti svjedočenje iz čl. 83 ovog zakona.
- (4) Protiv drugostupanjske presude dozvoljena je žalba sudu koji odlučuje u trećem stupanju u slučaju ako je drugostupanjski sud preinačio presudu prvostupanjskog suda kojom je optuženi oslobođen od optužbe i izrekao presudu kojom se optuženi oglašava krivim.
- (5) O žalbi protiv drugostupanjske presude rješava Apelacijski sud u općoj sjednici primjereno odredbama koje važe za postupak pred drugostupanjskim sudom.

Odjeljak 2 - Žalba na rješenje

Članak 318

Dopuštenost žalbe na rješenje

- (1) Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju, stranke, branitelj i osobe čija su prava povrijeđena mogu podnijeti žalbu uvijek kad u ovom zakonu nije izričito određeno da žalba nije dopuštena.
- (2) Rješenja koja se donose radi pripremanja glavnog pretresa i presude mogu se pobijati samo u žalbi na presudu.

Članak 319

Opći rok za podnošenje žalbe

- (1) Žalba se podnosi Osnovnom sudu.
- (2) Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, žalba na rješenje podnosi se u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

Članak 320

Suspenzivno dejstvo žalbe

Ako u ovom zakonu nije drukčije određeno, podnošenjem žalbe na rješenje odlaže se izvršenje rješenja protiv koga je podnesena žalba.

Članak 321

Odlučivanje o žalbi na rješenje

- (1) O žalbi protiv rješenja donesenog u prvom stupnju odlučuje Apelacijski sud, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) O žalbi protiv rješenja suca za prethodni postupak, odnosno suca za prethodno saslušanje, odlučuje Apelacijski sud, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (3) Odlučujući o žalbi Apelacijski sud može rješenjem odbaciti žalbu kao nepravovremenu ili kao nedopuštenu, odbiti žalbu kao neosnovanu ili uvažiti žalbu i rješenje preinačiti ili ukinuti i, po potrebi, predmet uputiti na ponovno odlučivanje.

Članak 322

Primjerena primjena odredbi o žalbi na prvostupanjsku presudu

Na postupak po žalbi na rješenje primjereno se primjenjuju odredbe članka 293, 295 i 301 stavak 2, članka 303 stavak 1 i članka 307 i 309 ovog zakona.

Članak 323

Primjerena primjena odredbi ovog zakona i na druga rješenja

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, odredbe članka 318 i 322 ovog zakona primjereno se primjenjuju i na sva ostala rješenja koja se donose po ovom zakonu.

GLAVA XXIV - VANREDNI PRAVNI LIJEK

Ponavljanje postupka

Članak 324

Opća odredba

Kazneni postupak koji je dovršen pravomoćnim rješenjem ili pravomoćnom presudom može se na zahtjev ovlaštene osobe ponoviti samo u slučajevima i pod uvjetima predviđenim u ovom zakonu.

Članak 325

Nastavljanje kaznenog postupka

Ako je kazneni postupak rješenjem pravomoćno obustavljen ili je presudom optužba pravomoćno odbijena zato što nije bilo potrebnog odobrenja, postupak će se na zahtjev tužitelja nastaviti čim prestanu uzroci zbog kojih su donesene navedene odluke.

Članak 326

Ponavljanje postupka završenog pravomoćnim rješenjem

- (1) Ako je izvan slučajeva iz članka 325 ovog zakona kazneni postupak pravomoćno obustavljen prije početka glavnog pretresa, na zahtjev tužitelja može se dozvoliti ponavljanje kaznenog postupka ako se podnesu novi dokazi na temelju kojih se sud može uvjeriti da su se stekli uvjeti za ponovno pokretanje kaznenog postupka.
- (2) Kazneni postupak pravomoćno obustavljen do početka glavnog pretresa može se ponoviti kad je tužitelj odustao od gonjenja, ako se dokaže da je do odustanka došlo usljed kaznenog djela zlouporabe službenog položaja tužitelja. U pogledu dokazivanja kaznenog djela tužitelja primjenjivat će se odredbe članka 327 stavka 2 ovog zakona.

Članak 327

Ponavljanje postupka u korist osuđenog

- (1) Kazneni postupak završen pravomoćnom presudom može se ponoviti u korist osuđenog:
 - a) ako se dokaže da je presuda zasnovana na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka, vještaka ili tumača,
 - b) ako se dokaže da je do presude došlo usljed kaznenog djela suca ili osobe koja je vršila istražne radnje,
 - c) ako se iznesu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti predstavljeni na glavnom pretresu, a koji su sami za sebe ili u vezi s ranijim dokazima podobni da prouzrokuju oslobađanje osobe koja je bila osuđena ili njezinu osudu po blažem kaznenom zakonu,
 - d) ako je neka osoba za isto kazneno djelo više puta osuđena ili ako je više osoba osuđeno zbog istog djela koje je mogla učiniti samo jedna osoba ili neka od njih,
 - e) ako se u slučaju osude za produženo kazneno djelo ili za drugo kazneno djelo koje po zakonu obuhvaća više istovrsnih ili više raznovrsnih radnji iznesu nove činjenice ili podnesu novi dokazi koji ukazuju da osuđeni nije učinio radnju koja je obuhvaćena djelom iz osude, a postojanje ovih činjenica bi bilo od bitnog utjecaja na odmjeravanje kazne,
 - f) ako Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Dom za ljudska prava ili Evropski sud za ljudska prava utvrdi da su u tijeku postupka kršena ljudska prava i osnovne slobode i ako je presuda zasnovana na tom kršenju.
- (2) U slučajevima iz stavka 1 točke a i b ovoga članka mora se pravomoćnom presudom dokazati da su navedene osobe oglašene krivim za odnosna kaznena djela. Ako se postupak protiv ovih osoba ne može provesti zbog toga što su umrle ili što postoje okolnosti koje isključuju kazneno gonjenje, činjenice iz stavka 1 točke a i b ovoga članka mogu se utvrditi i drugim dokazima.

Članak 328

Ponavljanje postupka na štetu optuženog

- (1) Kazneni postupak se može ponoviti na štetu optuženog ako je presuda kojom se optužba odbija donesena zbog odustanka tužitelja od optužbe, a dokaže se da je do ovog odustanka došlo usljed kaznenog djela korupcije ili kaznenog djela protiv službene i druge dužnosti tužitelja.
- (2) U slučaju iz stavka 1 ovoga članka primjenjuju se odredbe članka 327 stavak 2 ovog zakona.

Članak 329

Osobe ovlaštene na podnošenje zahtjeva

- (1) Zahtjev za ponavljanje kaznenog postupka mogu podnijeti stranke i branitelj, a poslije smrti osuđenog zahtjev u njegovu korist mogu podnijeti tužitelj i osobe iz članka 293 stavka 2 ovog zakona.
- (2) Zahtjev za ponavljanje kaznenog postupka u korist osuđenog može se podnijeti i pošto je osuđeni izdržao kaznu, i bez obzira na zastarjelost, amnestiju ili pomilovanje.
- (3) Ako sud sazna da postoji razlog za ponavljanje kaznenog postupka, obavijestit će o tome osuđenog, odnosno osobu koja je ovlaštena da u korist osuđenog podnese zahtjev.

Članak 330

Postupanje po zahtjevu

- (1) O zahtjevu za ponavljanje kaznenog postupka odlučuje vijeće Osnovnoga suda (članak 23 stavak 2).
- (2) U zahtjevu se mora navesti po kojem se zakonskom osnovu traži ponavljanje i kojim se dokazima potkrjepljuju činjenice na kojima se zahtjev zasniva. Ako zahtjev ne sadrži ove podatke, sud će pozvati podnositelja da u određenom roku zahtjev dopuni.
- (3) Prilikom rješavanja o zahtjevu, u vijeću neće sudjelovati sudac koji je sudjelovao u donošenju presude u ranijem postupku.

Članak 331 **Odlučivanje o zahtjevu**

- (1) Sud će rješenjem zahtjev odbaciti ako na temelju samog zahtjeva i spisa ranijeg postupka utvrdi da je zahtjev podnijela neovlaštena osoba ili da nema zakonskih uvjeta za ponavljanje postupka ili da su činjenice i dokazi na kojima se zahtjev zasniva već bili izneseni u ranijem zahtjevu za ponavljanje postupka koji je odbijen pravomoćnim rješenjem suda ili da činjenice i dokazi očito nisu podobni da se na temelju njih dopusti ponavljanje ili da podnositelj zahtjeva nije postupio po članku 330 stavak 2 ovog zakona.
- (2) Ako sud ne odbaci zahtjev, dostavit će se prijepis zahtjeva suprotnoj stranci koja ima pravo u roku od osam dana odgovoriti na zahtjev. Kad sudu stigne odgovor na zahtjev ili kad protekne rok za davanje odgovora, predsjednik vijeća odredit će da se izvide činjenice i pribave dokazi na koje se poziva u zahtjevu i u odgovoru na zahtjev.
- (3) Poslije provedenih izviđaja sud će rješenjem odmah odlučiti o zahtjevu za ponavljanje postupka.

Članak 332 **Dopuštenje za ponavljanje postupka**

- (1) Kad tužitelj vrati spise, sud će, ako ne odredi da se izviđaj dopuni, na temelju rezultata izviđaja zahtjev uvažiti i dopustiti ponavljanje kaznenog postupka ili će zahtjev odbiti, ako novi dokazi nisu podobni da dovedu do ponavljanja kaznenog postupka.
- (2) Ako sud nađe da razlozi zbog kojih je dopustio ponavljanje postupka u korist optuženog postoje i za kojeg od suoptuženih koji nije podnio zahtjev za ponavljanje postupka, postupit će po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.
- (3) U rješenju kojim se dopušta ponavljanje kaznenog postupka sud će odlučiti da se odmah zakaže novi glavni pretres ili da se kazneni predmet vrati u stanje istrage.
- (4) Ako je zahtjev za ponavljanje kaznenog postupka podnesen u korist osuđenog, a sud smatra s obzirom na podnesene dokaze da osuđeni može u ponovljenom postupku biti osuđen na takvu kaznu da bi se uračunavanjem već izdržane kazne imao pustiti na slobodu, ili da može biti oslobođen od optužbe ili da optužba može biti odbijena - odredit će da se izvršenje presude odloži, odnosno prekine.
- (5) Kad rješenje kojim se dopušta ponavljanje kaznenog postupka postane pravomoćno, obustavit će se izvršenje kazne, ali će sud, po prijedlogu tužitelja, odrediti pritvor ako postoje uvjeti iz članka 132 ovog zakona.

Članak 333 **Pravila ponovljenog postupka**

- (1) Na ponovljeni postupak koji se vodi na temelju rješenja kojim je dopušteno ponavljanje kaznenog postupka, primijenjuju se iste odredbe kao i na prethodni postupak. U ponovljenom postupku sud nije vezan za rješenja donesena u prethodnom postupku.
- (2) Ako se ponovljeni postupak obustavi do početka glavnog pretresa, sud će rješenjem o

- obustavljanju postupka ukinuti i raniju presudu.
- (3) Kad sud u ponovljenom postupku donese presudu, izreći će da se prethodna presuda djelomično ili u cjelini stavlja izvan snage ili da se ostavlja na snazi. U kaznu koju odredi novom presudom sud će optuženom uračunati izdržanu kaznu, a ako je ponavljanje određeno samo za neko od djela za koje je optuženi bio osuđen, sud će izreći novu jedinstvenu kaznu.
 - (4) Sud je u ponovljenom postupku vezan zabranom iz članka 307 ovog zakona.

DIO TREĆI – POSEBNI POSTUPCI

GLAVA XXV - POSTUPAK ZA IZDAVANJE KAZNENOG NALOGA

Članak 334 Opća odredba

- (1) Za kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora do pet godina ili novčanom kaznom kao glavnom kaznom, a za koje je prikupio dovoljno dokaza koji pružaju osnovu za tvrdnju da je osumnjičeni učinio kazneno djelo, tužitelj može u optužnici zatražiti od suda da izda kazneni nalog - u kojem će optuženom izreći određenu kaznenopravnu sankciju ili mjeru bez provođenja glavne rasprave.
- (2) Tužitelj može da zatraži izricanje jedne ili više od sljedećih kaznenopravnih sankcija ili mjera: novčane kazne, uvjetne osude i oduzimanja imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom ili oduzimanja predmeta.
- (3) Izricanje novčane kazne može se zatražiti u visini koja ne može biti veća od 50.000 KM.

Članak 335 Neprihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga

- (1) Sudac će odbaciti zahtjev za izdavanje kaznenog naloga ako ustanovi da postoji osnova za spajanje postupka iz članka 25 ovog zakona, ako se radi o kaznenom djelu za koje se takav zahtjev ne može postaviti ili ako je tužitelj zatražio izricanje kaznenopravne sankcije ili mjere koja po zakonu nije dopuštena.
- (2) O žalbi tužitelja protiv rješenja o odbačaju odlučuje Apelacijski sud u roku od 48 sati.
- (3) Ako sudac smatra da podaci u optužnici ne pružaju dovoljno osnova za izdavanje kaznenog naloga ili da se prema tim podacima može očekivati izricanje neke druge kaznene sanakcije ili mjere, a ne one koju je zatražio tužitelj, postupit će s optužnicom kao da je podnijeta na potvrdu i proslijediti je u dalji postupak, sukladno ovom zakonu.

Članak 336 Prihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga

- (1) Ako se složi za zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga, sudac će potvrditi optužnicu i zakazati saslušanje optuženog.
- (2) Prilikom saslušanja sudac će:
 - a) utvrditi da li je ispoštovano pravo optuženog da ga zastupa branitelj,
 - b) utvrditi da li je optuženi razumio optužnicu i zahtjev tužitelja za izricanje kaznenopravne sankcije ili mjere,
 - c) upoznati optuženog s dokazima koje je prikupio tužitelj i pozvati ga na davanje izjavepredočenim dokazima,
 - d) pozvati optuženog da se izjasni o krivnji,
 - e) pozvati optuženog da se izjasni o predloženoj kaznenopravnoj sankciji ili mjeri.

Članak 337
Izdavanje kaznenog naloga

- (1) Ako optuženi izjavi da nije kriv ili stavi prigovor na optužnicu, sudac će zakazati glavni pretres u roku od 30 dana i proslijediti optužnicu na dalji postupak, sukladno ovom zakonu.
- (2) Ako optuženi izjavi da je kriv i da prihvća kaznenopravnu sankciju ili mjeru predloženu u optužnici, sudac će prvo utvrditi krivnju i onda presudom izdati kazneni nalog u skladu s optužnicom.

Članak 338
Sadržaj presude kojom se izdaje kazneni nalog i pravo na žalbu

- (1) Presuda kojom se izdaje kazneni nalog sadrži podatke iz članka 285 ovog zakona.
- (2) U obrazloženju presude iz stavka 1 ovoga članka ukratko se navode razlozi koji opravdavaju izricanje presude kojom se izdaje kazneni nalog.
- (3) Protiv presude iz stavka 1 ovoga članka dopuštena je žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja presude.

Članak 339
Dostavljanje presude kojom se izdaje kazneni nalog

- (1) Presuda kojom se izdaje kazneni nalog dostavlja se optuženom, njegovom branitelju i tužitelju.
- (2) Plaćanje novčane kazne prije isteka roka za podnošenje žalbe ne smatra se odricanjem od prava na žalbu.

GLAVA XXVI - POSTUPAK PREMA MALOLJETNICIMA

Odjeljak 1 - Opće odredbe

Članak 340

Primjena drugih odredbi ovog zakona u postupku prema maloljetnicima

- (1) Odredbe ove glave primjenjuju se u postupku prema osobama koje su učinile kazneno djelo kao maloljetnici, a u vrijeme pokretanja postupka, odnosno suđenja nisu navršile dvadeset i jednu godinu života. Ostale odredbe ovog zakona primjenjuju se ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ove glave.
- (2) Odredbe članka od 342 do 344, članka od 347 do 350, članaka 355, 357, 359 i 366 ovog zakona, primjenjuju se u postupku prema mlađoj punoljetnoj osobi ako se do početka glavnog pretresa ustanovi da dolazi u obzir da se toj osobi izrekne mjera u smislu odredaba KZ Brčko Distrikta BiH, a do tog vremena ona nije navršila dvadeset i jednu godinu života.

Članak 341
Primjena odredbi prema djeci

Kad se u tijeku postupka utvrdi da maloljetnik u vrijeme učinjenja kaznenog djela nije navršio četrnaest godina života, kazneni postupak će se obustaviti i o tome će se obavijestiti organ skrbništva.

Članak 342
Obazrivo postupanje

- (1) Maloljetniku se ne može suditi u odsustvu.
- (2) Pri poduzimanju radnji kojima je nazočan maloljetnik, a naročito pri njegovom ispitivanju, organi koji sudjeluju u postupku dužni su postupati obazrivo, vodeći računa o duševnoj razvijenosti, osjetljivosti i osobnim svojstvima maloljetnika, kako vođenje kaznenog postupka ne bi štetno utjecalo na razvoj maloljetnika.
- (3) Organi koji sudjeluju u postupku sprječavat će pogodnim mjerama svako nedisciplinirano ponašanje maloljetnika.

Članak 343 **Obvezna obrana**

- (1) Maloljetnik mora imati branitelja od početka pripremnog postupka.
- (2) Ukoliko maloljetnik ne poznaje jezik na kome se vodi kazneni postupak, sud će mu odrediti tumača.
- (3) Ako u slučajevima iz stavka 1 ovoga članka sam maloljetnik, njegov zakonski zastupnik ili srodnici ne uzmu branitelja, njega će postaviti po službenoj dužnosti sudac za maloljetnike.

Članak 344 **Oslobodenje od dužnosti svjedočenja**

Od dužnosti svjedočenja o okolnostima potrebnim za ocjenjivanje duševne razvijenosti maloljetnika, upoznavanje njegove ličnosti i prilika u kojima živi (članak 355), oslobođeni su samo roditelj, skrbnik, usvojitelj, socijalni radnik, vjerski ispovjednik, odnosno vjerski službenik i branitelj.

Članak 345 **Spajanje i razdvajanje postupka**

- (1) Kad je maloljetnik sudjelovao u učinjenju kaznenog djela zajedno s punoljetnom osobom, postupak prema njemu će se razdvojiti i provesti po odredbama ove glave.
- (2) Postupak prema maloljetniku može se spojiti s postupkom protiv punoljetne osobe i provesti po općim odredbama ovog zakona samo ako je spajanje postupka nužno za svestrano razjašnjenje stvari. Rješenje o tome donosi sudac za maloljetnike, na obrazloženi prijedlog tužitelja. Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba.
- (3) Kad se provodi jedinstven postupak za maloljetnika i punoljetne učinitelje, u pogledu maloljetnika će se uvijek primijeniti odredbe članka od 342 do 344, članka od 347 do 350, članaka 355, 357, 359 i 365 ovog zakona, kad se na glavnom pretresu razjašnjavaju pitanja koja se odnose na maloljetnika, kao i članka 366 i 372 ovog zakona, a ostale odredbe ove glave – ukoliko njihova primjena nije u suprotnosti s vođenjem spojenog postupka.

Članak 346 **Provođenje jedinstvenog postupka**

Kad je osoba učinila neko kazneno djelo kao maloljetna, a neko kao punoljetna, provest će se jedinstven postupak po članku 25 ovog zakona, pred vijećem koje sudi punoljetnim osobama.

Članak 347 **Uloga organa skrbništva**

- (1) U postupku prema maloljetnicima, pored ovlaštenja koja su izričito predviđena u odredbama ove glave, organ skrbništva ima pravo da se upozna s tijekom postupka, da u tijeku postupka stavlja prijedloge i da ukazuje na činjenice i dokaze koji su od važnosti za donošenje

- pravilne odluke.
- (2) O svakom pokretanju postupka prema maloljetniku tužitelj će obavijestiti ovlašteni organ skrbništva.

Članak 348 **Pozivanje i dostavljanje pismena**

- (1) Maloljetnik se poziva preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika.
- (2) Dostavljanje odluka i drugih pismena maloljetniku vrši se primjereno odredbama članka 171 ovog zakona, s tim da se maloljetniku neće dostavljati pismena isticanjem na oglasnoj ploči suda, niti će se primijeniti odredba članka 167 stavak 2 ovog zakona.

Članak 349 **Objavljivanje tijeka kaznenog postupka**

- (1) Ne smije se objaviti tijek kaznenog postupka prema maloljetniku, ni odluka donesena u tom postupku, niti se može vršiti video i audio snimanje tijeka postupka.
- (2) Pravomoćna odluka suda može se objaviti, ali bez navođenja osobnih podataka maloljetnika iz kojih se može utvrditi njegov identitet.

Članak 350 **Dužnost hitnog postupnja**

Organi koji sudjeluju u postupku prema maloljetniku, kao i drugi organi i ustanove od kojih se traže obavijesti, izvješća ili mišljenja, dužni su najhitnije postupiti - kako bi se postupak što prije završio.

Članak 351 **Sastav suda**

- (1) U prvom stupnju sudi sudac za maloljetnike Osnovnoga suda, koji vodi i pripremni postupak i obavlja i druge poslove u postupku prema maloljetnicima, sukladno ovom zakonu.
- (2) Vijeće za maloljetnike Apelacijskog suda, u sastavu od trojice sudaca odlučuje po žalbama protiv odluke suca za maloljetnike, u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

Odjeljak 2 - Pokretanje postupka

Članak 352 **Primjena načela oportuniteta**

- (1) Za kaznena djela s propisanom kaznom zatvora do tri godine ili novčanom kaznom, tužitelj može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje kaznenog postupka iako postoje dokazi da je maloljetnik učinio kazneno djelo, ako smatra da ne bi bilo cjelishodno da se vodi postupak prema maloljetniku s obzirom na prirodu kaznenog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, raniji život maloljetnika i njegova osobna svojstva. Radi utvrđivanja ovih okolnosti, tužitelj može zatražiti obavijesti od roditelja, odnosno skrbnika maloljetnika, drugih osoba i ustanova, a kad je to potrebno može ove osobe i maloljetnika pozvati radi neposrednog obavještanja. Tužitelj može zatražiti mišljenje organa skrbništva o cjelishodnosti pokretanja postupka prema maloljetniku.
- (2) Ako za donošenje odluke iz stavka 1 ovoga članka treba da se ispituju osobna svojstva maloljetnika, tužitelj može, u sporazumu s organom skrbništva, uputiti maloljetnika u prihvatilište ili u ustanovu za ispitivanje ili odgoj, ali najduže na 30 dana.

- (3) Kad je izvršenje kazne ili odgojne mjere u tijeku, tužitelj može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje kaznenog postupka za drugo kazneno djelo maloljetnika, ako s obzirom na težinu tog kaznenog djela, kao i na kaznu, odnosno odgojnu mjeru koja se izvršava, ne bi imalo svrhe vođenje postupka i izricanje kaznenopravne sankcije za to djelo.
- (4) Kad tužitelj u slučajevima iz stavka 1 i 3 ovoga članka nađe da nije cjelishodno da se pokrene postupak prema maloljetniku, obavijestit će o tome, uz navođenje razloga, organ skrbništva i oštećenog.

Članak 353 **Odgojne preporuke**

Prije donošenja odluke hoće li podnijeti zahtjev za pokretanje kaznenog postupka protiv maloljetnika za kazneno djelo iz članka 352 stavak 1 ovog zakona, tužitelj je dužan razmotriti mogućnost i opravdanost izricanja odgojne preporuke, u smislu odredaba KZ Brčko Distrikta BiH.

Odjeljak 3 - Pripremni postupak

Članak 354 **Odgojne preporuke i zahtjev za pokretanje postupka**

- (1) Tužitelj podnosi zahtjev za pokretanje pripremnog postupka sucu za maloljetnike. Prije donošenja odluke o tome hoće li se složiti s ovim zahtjevom koji se odnosi na kaznena djela iz članka 353 ovog zakona, sudac za maloljetnike je dužan razmotriti mogućnosti i opravdanost izricanja odgojne preporuke u skladu s odredbama KZ Brčko Distrikta BiH. Ako odluči da izrekne odgojnu preporuku, sudac za maloljetnike će odlučiti da se postupak protiv maloljetnika ne pokrene. Protiv rješenja suca za maloljetnike nije dopuštena žalba.
- (2) Izvan slučaja iz stavka 1 ovoga članka, ako se sudac za maloljetnike ne složi sa zahtjevom za pokretanje pripremnog postupka, zatražit će da o tome odluči vijeće za maloljetnike Apelacijskog suda.
- (3) Sudac za maloljetnike može povjeriti policijskim organima da izvrše naredbu o pretresanju stana ili o privremenom oduzimanju predmeta, na način predviđen ovim zakonom.

Članak 355 **Pribavljanje podataka o ličnosti maloljetnika**

- (1) U pripremnom postupku prema maloljetniku, pored činjenica koje se odnose na kazneno djelo, posebno će se utvrditi godine života maloljetnika, okolnosti potrebne za ocjenu njegove duševne razvijenosti, ispitat će se sredina u kojoj i prilike pod kojima maloljetnik živi i druge okolnosti koje se tiču njegove osobe.
- (2) Radi utvrđivanja okolnosti iz stavka 1 ovoga članka, sudac za maloljetnike će pribaviti izvješće i saslušati osobe koje mogu dati potrebne podatke, izuzev osoba iz članka 344 ovog zakona.
- (3) Podatke o ličnosti maloljetnika pribavlja sudac za maloljetnike. Sudac za maloljetnike može zatražiti da te podatke prikupi određena stručna osoba (socijalni radnik, defektolog, psiholog i dr.), a može njihovo pribavljanje povjeriti i organu skrbništva.
- (4) Kad je za utvrđivanje zdravstvenog stanja maloljetnika, njegove duševne razvijenosti, psihičkih svojstava ili sklonosti potrebno da maloljetnika pregledaju vještaci, za ovaj pregled odredit će se liječnici, psiholozi ili pedagozi. Ovakva ispitivanja maloljetnika mogu se obaviti u zdravstvenoj ili drugoj ustanovi.

Članak 356 **Osobe koje pribivaju radnjama u pripremnom postupku**

- (1) Sudac za maloljetnike sam određuje način izvođenja pojedinih radnji, držeći se odredaba ovog zakona u onoj mjeri koja osigurava prava maloljetnika na obranu, prava oštećenog i prikupljanje dokaza potrebnih za odlučivanje.
- (2) Radnjama u pripremnom postupku mogu biti nazočni tužitelj i branitelj. Ispitivanje maloljetne osobe, kad je to potrebno, obaviti će se uz pomoć pedagoga ili druge stručne osobe. Sudac za maloljetnike može odobriti da radnjama u pripremnom postupku bude nazočan predstavnik organa skrbništva i roditelj, odnosno skrbnik maloljetnika. Kad su navedene osobe nazočne tim radnjama, mogu stavljati prijedloge i upućivati pitanja osobi koja se ispituje, odnosno saslušava.

Članak 357 **Smještaj maloljetnika**

- (1) Sudac za maloljetnike može narediti da se maloljetnik u tijeku pripremnog postupka smjesti u prihvatilište, odgojnu ili sličnu ustanovu, da se stavi pod nadzor organa skrbništva ili da se preda drugoj obitelji, ako je to potrebno radi izdvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je živio ili radi pružanja pomoći, zaštite ili smještaja maloljetnika.
- (2) Troškovi smještaja maloljetnika isplaćuju se unaprijed iz proračunskih sredstava i ulaze u troškove kaznenog postupka.

Članak 358 **Određivanje pritvora**

- (1) Iznimno, sudac za maloljetnike može maloljetniku odrediti pritvor kad za to postoje razlozi iz članka 132 stavka 2 točke a do c ovog zakona.
- (2) Na temelju rješenja o pritvoru koje je donio sudac za maloljetnike, pritvor može trajati najduže mjesec dana, ali je dužan obaviti kontrolu nužnosti pritvora svakih deset dana.
- (3) Sudac za maloljetnike može u slučaju postojanja zakonskih razloga produžiti pritvor za još dva mjeseca.
- (4) Protiv rješenja iz stavka 2 i 3 ovoga članka, dozvoljena je žalba vijeću za maloljetnike Apelacijskog suda, koje je dužno donijeti odluku u roku od 24 sata.
- (5) Nakon završetka pripremnog postupka, pritvor može da traje najduže još šest mjeseci.

Članak 359 **Postupak prema maloljetniku u pritvoru**

- (1) Maloljetnik izdržava pritvor odvojeno od punoljetnih osoba.
- (2) Sudac za maloljetnike ima prema pritvorenim maloljetnicima ista ovlaštenja koja po ovom zakonu pripadaju sucu za prethodni postupak, odnosno sucu za prethodno saslušanje, u pogledu pritvorenika.

Članak 360 **Obrazloženi prijedlog**

- (1) Nakon što ispita sve okolnosti koje se odnose na učinjenje kaznenog djela i na osobu maloljetnika, sudac za maloljetnike dostavlja spise tužitelju koji je dužan u roku od osam dana zahtijevati da se pripremni postupak dopuni ili podnijeti obrazloženi prijedlog sucu za maloljetnike za izricanje odgojne mjere ili kazne.
- (2) Ako tužitelj ne podnese zahtjev da se pripremni postupak dopuni niti stavi obrazloženi prijedlog sucu za maloljetnike za izricanje odgojne mjere ili kazne maloljetničkog zatvora ni u roku od dva mjeseca od dostave spisa suca za maloljetnike - smatrat će se da je odustao od

kaznenog gonjenja.

- (3) Prijedlog tužitelja sadrži: ime i prezime maloljetnika, njegove godine života, opis djela, dokaze iz kojih proizlazi da je maloljetnik učinio kazneno djelo, obrazloženje koje treba da sadrži ocjenu duševne razvijenosti maloljetnika i prijedlog da se maloljetnik kazni, odnosno da se prema njemu izrekne odgojna mjera ili kazna.

Članak 361 **Obustava postupka**

- (1) Ako u tijeku pripremnog postupka tužitelj nađe da nema osnove za vođenje postupka prema maloljetniku ili da postoje razlozi iz članka 352 stavak 3 ovog zakona, stavit će prijedlog sudu za maloljetnike da obustavi postupak. O prijedlogu za obustavljanje postupka tužitelj će obavijestiti i organ skrbništva.
- (2) Ako se sudac za maloljetnike ne složi s prijedlogom tužitelja, zatražit će da o tome odluči vijeće za maloljetnike Apelacijskog suda.

Članak 362 **Kontrola postupka**

Sudac za maloljetnike obavještava predsjednika suda svakih 15 dana koji predmeti maloljetnika nisu okončani i o razlozima zbog kojih je po pojedinim predmetima postupak još u tijeku. Predsjednik suda će, po potrebi, poduzeti mjere da se postupak ubrza.

Odjeljak 4 - Prvostupanjski postupak

Članak 363 **Zakazivanje ročišta ili glavnog pretresa**

- (1) Kad primi prijedlog tužitelja, sudac za maloljetnike zakazuje ročište ili glavni pretres.
- (2) Kazna maloljetničkog zatvora i zavodske mjere izriču se samo po održanom glavnom pretresu.
- (3) Sudac za maloljetnike priopćit će maloljetniku odgojnu mjeru koja mu je izrečena.

Članak 364 **Odlučivanje na glavnom pretresu**

- (1) Kad se odlučuje na temelju glavnog pretresa, primjereno će se primjenjivati odredbe ovog zakona o pripremama za glavni pretres, o rukovođenju glavnim pretresom, o odlaganju i prekidanju glavnog pretresa, o zapisniku i o tijeku glavnog pretresa, ali sudac za maloljetnike može odstupiti od ovih pravila ako smatra da njihova primjena u konkretnom slučaju ne bi bila cjelishodna.
- (2) Pored osoba čije je nazočnost obvezno na glavnom pretresu, na glavni pretres pozvat će se i roditelji maloljetnika, odnosno skrbnik i organ skrbništva. Nedolazak roditelja, skrbnika ili predstavnika organa skrbništva ne sprječava sud da održi glavni pretres.
- (3) Osim maloljetnika, glavnom pretresu mora biti nazočan tužitelj, kad je podnio prijedlog iz članka 360 ovog zakona i branitelj.
- (4) Odredbe ovog zakona o izmjeni i proširenju optužbe primjenjivat će se i u postupku prema maloljetniku, s tim što je sudac za maloljetnike ovlašten da i bez prijedloga tužitelja donese odluku na temelju činjeničnog stanja koje je izmijenjeno na glavnom pretresu.

Članak 365 **Isključenje javnosti**

- (1) Kad se sudi maloljetniku, javnost je uvijek isključena.
- (2) Sudac za maloljetnike može dopustiti da glavnom pretresu budu nazočne osobe koje se bave zaštitom i odgojem maloljetnika ili suzbijanjem maloljetničkog kriminaliteta, kao i znanstvenici.
- (3) U tijeku glavnog pretresa sudac za maloljetnike može narediti da se, osim tužitelja, branitelja i predstavnika organa skrbništva, iz zasjedanja udalje sve ili pojedine osobe.
- (4) Za vrijeme izvođenja pojedinih dokaza ili govora stranaka sudac za maloljetnike može narediti da se maloljetnik udalji iz zasjedanja.

Članak 366 **Privremeni smještaj maloljetnika**

U tijeku postupka, sudac za maloljetnike može donijeti odluku o privremenom smještaju maloljetnika (članak 357), a može i ukinuti odluku koja je o tome ranije donesena.

Članak 367 **Zakazivanje glavnog pretresa ili održavanje ročišta i donošenje odluke**

- (1) Sudac za maloljetnike dužan je zakazati glavni pretres ili održati ročište za izricanje odgojne mjere u roku od osam dana od dana prijama prijedloga tužitelja ili od dana kad je na ročištu odlučeno da se održi glavni pretres. Za svako produženje ovog roka sudac za maloljetnike mora imati odobrenje predsjednika suda.
- (2) Odlaganje ili prekidanje glavnog pretresa određuje se samo iznimno. O svakom odlaganju ili prekidanju glavnog pretresa sudac za maloljetnike obavijestit će predsjednika suda i iznijet će razloge za odlaganje, odnosno prekidanje.
- (3) Sudac za maloljetnike dužan je da pismeno izradi presudu, odnosno rješenje u roku od osam dana, a u posebno složenim slučajevima u roku od 15 dana od dana objavljivanja presude, odnosno rješenja.

Članak 368 **Odluke suca za maloljetnike**

- (1) Sudac za maloljetnike nije vezan za prijedlog Tužitelja pri odlučivanju hoće li prema maloljetniku izreći kaznu ili će primijeniti odgojnu mjeru, ali ako je tužitelj odustao od prijedloga, sudac za maloljetnike ne može maloljetniku izreći kaznu nego samo odgojnu mjeru.
- (2) Sudac za maloljetnike će rješenjem obustaviti postupak u slučajevima kad sud na temelju članka 283 točke od d do f ovog zakona, donosi presudu kojom se optužba odbija ili kojom se optuženi oslobađa od optužbe (članak 284), kao i kad sudac nađe da nije cjelishodno izreći maloljetniku ni odgojnu mjeru niti kaznu.
- (3) Sudac za maloljetnike donosi rješenje i kad izriče odgojnu mjeru maloljetniku. U izreci ovog rješenja navodi se samo koja se mjera izriče, ali se maloljetnik ne oglašava krivim za kazneno djelo koje mu se stavlja na teret. U obrazloženju rješenja navest će se opis djela i okolnosti koje opravdavaju primjenu izrečene odgojne mjere.
- (4) Presuda kojom se maloljetniku izriče kazna maloljetničkog zatvora donosi se u obliku iz članka 285 ovog zakona.

Članak 369 **Troškovi postupka i imovinskopravni zahtjev**

- (1) Sudac za maloljetnike može maloljetnika obvezati na plaćanje troškova kaznenog postupka i

na ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva samo ako je maloljetniku izrekao kaznu maloljetničkog zatvora.

- (2) Ako je prema maloljetniku izrečena odgojna mjera, troškovi postupka padaju na teret proračunskih sredstava, a oštećeni se radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva upućuje na parnični postupak.

Odjeljak 5 - Pravni lijekovi

Članak 370

Žalba protiv presude i rješenja

- (1) Protiv presude kojom je maloljetniku izrečena kazna maloljetničkog zatvora, protiv rješenja kojim je maloljetniku izrečena odgojna mjera i protiv rješenja o obustavljanju postupka (članak 368 stavak 2) mogu podnijeti žalbu sve osobe koje imaju pravo na žalbu protiv presude (članak 293) i to u roku od osam dana od dana prijama presude, odnosno rješenja.
- (2) Branitelj, tužitelj, bračni odnosno vanbračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojitelj, skrbnik, brat, sestra i hranitelj mogu podnijeti žalbu u korist maloljetnika i protiv njegove volje.
- (3) Žalba protiv rješenja kojim se izriče odgojna mjera koja se izdržava u ustanovi zadržava izvršenje rješenja ako sudac za maloljetnike, u suglasnosti s roditeljima maloljetnika, i po saslušanju maloljetnika, ne odluči drugačije.
- (4) Na sjednicu vijeća za maloljetnika Apelacijskog suda (članak 304) uvijek će se pozvati maloljetnik i njegov branitelj. Nedolazak maloljetnika i njegovog branitelja koji su uredno obaviješteni o sjednici - ne sprječava drugostupanjski sud da održi sjednicu.

Članak 371

Odluke vijeća za maloljetnike i zabrana *reformatio in peius*

- (1) Vijeće za maloljetnike **Apelacijskog suda** može preinačiti prvostupanjsku odluku i izreći težu mjeru maloljetniku - samo ako je to predloženo u žalbi tužitelja.
- (2) Ako prvostupanjskom odlukom nije izrečena kazna maloljetničkog zatvora ili zavodska mjera, vijeće za maloljetnike može tu kaznu, odnosno mjeru izreći samo ako održi pretres. Maloljetnički zatvor u dužem trajanju ili teža zavodska mjera od one izrečene prvostupanjskom odlukom, može se izreći i u sjednici drugostupanjskog vijeća.

Članak 372

Ponavljanje kaznenog postupka

Odredbe o ponavljanju kaznenog postupka završenog pravomoćnom presudom shodno se primjenjuju i na ponavljanje postupka završenog pravomoćnim rješenjem o primjeni odgojne mjere ili o obustavi postupka prema maloljetniku.

Odjeljak 6 - Nadzor suda nad provođenjem mjera

Članak 373

Izvešće o ponašanju maloljetnika

- (1) Uprava ustanove u kojoj se izvršava odgojna mjera prema maloljetniku dužna je da svaka dva mjeseca dostavi sudu koji je izrekao odgojnu mjeru izvješće o ponašanju maloljetnika. Sudac za maloljetnike može i sam obilaziti maloljetnike smještene u ustanovi.
- (2) Sudac za maloljetnike može preko organa skrbništva pribaviti obavijest o izvršenju ostalih odgojnih mjera, a može odrediti da to učini i određena stručna osoba (socijalni radnik,

defektolog i dr.).

Odjeljak 7 - Izmjena odluke o odgojnoj mjeri i obustava izvršenja

Članak 374

Izmjena odluke i obustava izvršenja

- (1) Kad su ispunjeni zakonom propisani uvjeti za izmjenu odluke o izrečenoj odgojnoj mjeri, odluku o izmjeni donosi sudac za maloljetnike koji je donio rješenje o odgojnoj mjeri ako sam nađe da je to potrebno, ili na prijedlog tužitelja, upravnika ustanove ili organa skrbništva kome je povjeren nadzor nad maloljetnikom.
- (2) Prije donošenja odluke sudac za maloljetnike će saslušati tužitelja, maloljetnika, roditelja ili skrbnika maloljetnika ili druge osobe, a pribavit će i potrebna izvješća od ustanove u kojoj maloljetnik izdržava zavodsku mjeru, od organa skrbništva ili drugih organa i ustanova.
- (3) Po odredbama stavka 1 i 2 ovoga članka donosi se i odluka o obustavljanju izvršenja odgojne mjere.
- (4) Odluku o izmjeni odgojne mjere ili o obustavi izvršenja donosi sudac za maloljetnike.

GLAVA XXVII - POSTUPAK PROTIV PRAVNIH OSOBA

Članak 375

Jedinstvenost postupka

- (1) Zbog istog kaznenog djela, protiv pravne osobe se, u pravilu, pokreće i vodi kazneni postupak zajedno s postupkom protiv učinitelja.
- (2) Postupak samo protiv pravne osobe se može pokrenuti, odnosno voditi kada protiv učinitelja kazneni postupak nije moguće pokrenuti, odnosno voditi iz zakonom propisanih razloga ili ako je protiv njega kazneni postupak već proveden.
- (3) U jedinstvenom postupku se protiv optuženog pravne osobe i optuženog podiže jedna optužnica i izriče jedna presuda.

Članak 376

Cjelishodnost pokretanja kaznenog postupka

Tužitelj može odlučiti da protiv pravne osobe ne zahtijeva pokretanje kaznenog postupka kada okolnosti slučaja ukazuju da to ne bi bilo cjelishodno, jer je doprinos pravne osobe učinjenju kaznenog djela bio neznan ili pravna osoba nema imovine ili ima tako malo imovine da ne bi bila dovoljna ni za pokrit će troškova postupka ili ako je protiv pravne osobe započet stečajni postupak ili kada je učinitelj kaznenog djela jedini vlasnik pravne osobe protiv koje bi se kazneni postupak inače pokrenuo.

Članak 377

Zastupnik pravne osobe u kaznenom postupku

- (1) Svaka pravna osoba u kaznenom postupku mora imati svoga zastupnika, koji je ovlašten za poduzimanje svih radnji za koje je po ovom zakonu ovlašten osumnjičeni, odnosno optuženi i osuđeni.
- (2) Pravna osoba u kaznenom postupku može imati samo jednoga zastupnika.
- (3) Sud mora svaki put utvrditi identitet zastupnika pravne osobe i njegovo ovlaštenje za zastupanje.

Članak 378

Određivanje zastupnika

- (1) Zastupnik pravne osobe u kaznenom postupku je onaj tko je ovlašten zastupati pravnu osobu po zakonu, aktu ovlaštenog državnog organa ili po statutu, aktu o osnivanju ili drugom aktu pravne osobe.
- (2) Zastupnik može ovlastiti za zastupanje nekoga drugog. Ovlaštenje mora biti dano pismeno ili usmeno na zapisnik kod suda.
- (3) Kada je prije pravomoćnog okončanja kaznenog postupka pravna osoba prestala postojati, zastupnika će joj odrediti sud.

Članak 379

Izuzete zastupnika

- (1) Zastupnik pravne osobe u kaznenom postupku ne može biti osoba koja je pozvana kao svjedok.
- (2) Zastupnik pravne osobe u kaznenom postupku ne može biti osoba protiv koje teče postupak zbog istog kaznenog djela, osim ako je jedini član pravne osobe.
- (3) U slučaju iz stavka 1 i 2 ovoga članka sud će pozvati pravnu osobu da ovlaštenu organ te pravne osobe u određenom roku odredi drugog zastupnika i o tome pismeno obavijesti sud. U suprotnom će zastupnika odrediti sud.

Članak 380

Dostavljanje pismena

Pismena, namijenjena pravnoj osobi, dostavljaju se i pravnoj osobi i zastupniku.

Članak 381

Troškovi zastupnika

Troškovi zastupnika pravne osobe u kaznenom postupku su troškovi kaznenog postupka. Troškovi za zastupnika postavljenog na temelju članka 378 i 379 ovog zakona unaprijed se isplaćuju iz sredstava organa koji vodi kazneni postupak samo ako pravna osoba nema sredstava.

Članak 382

Branitelj pravne osobe u kaznenom postupku

- (1) Pravna osoba može, pored zastupnika, imati branitelja.
- (2) Pravna i fizička osoba kao i osumnjičeni, odnosno optuženi, ne mogu imati istog branitelja.

Članak 383

Sadržaj optužnice

Optužnica protiv pravne osobe u kaznenom postupku, pored sadržaja propisanih ovim zakonom, sadrži naziv pod kojim pravna osoba, u skladu s propisima, nastupa u pravnom prometu, sjedište pravne osobe, opis kaznenog djela i osnovu odgovornosti pravne osobe.

Članak 384

Saslušanje i završna riječ

- (1) Na glavnoj raspravi se prvo saslušava optuženi, a potom zastupnik pravne osobe.
- (2) Po završenom dokazanom postupku, kao i završnoj riječi tužitelja i oštećenog, sudac,

odnosno predsjednik vijeća daje riječ branitelju, zatim zastupniku pravne osobe, te branitelju optuženog, i na kraju optuženom.

Članak 385

Presuda pravnoj osobi

Pored sadržaja propisanog u članku 285 ovog zakona, pisana presuda pravnoj osobi mora sadržavati:

- a) u uvodu presude - naziv pod kojim pravna osoba u skladu s propisima nastupa u pravnom prometu i sjedište pravne osobe, kao i ime i prezime zastupnika pravne osobe koji je bio nazočan na glavnom pretresu,
- b) u izreci presude - naziv pod kojim pravna osoba u skladu s propisima nastupa u pravnom prometu i sjedište pravne osobe, kao i zakonski propis po kojem je optužena, po kojem se oslobađa optužbe za to djelo ili po kojem se optužba odbija.

Članak 386

Mjera osiguranja

- (1) Za osiguranje izvršenja kazne, oduzimanja imovine ili oduzimanja imovinske koristi, sud može, na prijedlog tužitelja, protiv pravne osobe u kaznenom postupku odrediti privremeno osiguranje. U ovom slučaju shodno se primjenjuju odredbe članka 202 ovog zakona.
- (2) Ako postoji opravdana bojazan da će u okviru optužene pravne osobe biti ponovljeno djelo i da će za njega biti odgovorna pravna osoba ili se s učinjenjem djela prijeti, sud može u istom postupku, osim mjera iz stavka 1 ovoga članka, pravnoj osobi zabraniti obavljanje jedne ili više određenih djelatnosti na određeno vrijeme.
- (3) Kada je protiv pravne osobe pokrenut kazneni postupak, sud može, na prijedlog tužitelja ili po službenoj dužnosti, zabraniti statusne promjene pravne osobe koje bi za posljedice imale brisanje pravne osobe iz sudskog registra. Odluka o ovoj zabrani se upisuje u sudski registar.

Članak 387

Primjena ostalih odredbi ovog zakona

Ako drugačije nije određeno, u kaznenom postupku protiv pravne osobe shodno se primjenjuju odgovarajuće odredbe ovog zakona, čak i u slučaju ako se postupak vodi samo protiv pravne osobe.

GLAVA XXVIII - POSTUPAK ZA PRIMJENU MJERA SIGURNOSTI, ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KAZNENIM DJELOM I ZA OPOZIVANJE UVJETNE OSUDE

Članak 388

Prekid postupka u slučaju nastupnja duševne bolesti

- (1) Ako je kod optuženog nakon učinjenja kaznenog djela nastupila takva duševna bolest da nije sposoban sudjelovati u postupku sud će rješenjem, nakon psihijatrijskog vještačenja, prekinuti postupak i optuženog uputiti organu ovlaštenom za pitanja socijalne skrbi.
- (2) Kada se zdravstveno stanje optuženog poboljša u mjeri da može da sudjeluje u postupku, kazneni postupak će se nastaviti.
- (3) Ako tijekom prekida postupka nastupi zastara kaznenog gonjenja, sud će postupiti sukladno članku 283 točki f ovog zakona.

Članak 389

Postupak u slučaju neuračunljivosti

- (1) Ako je osumnjičeni učinio djelo u stanju neuračunljivosti, tužitelj će u optužnici postaviti prijedlog da sud utvrdi da je osumnjičeni učinio kazneno djelo u stanju neuračunljivosti, kao i da se predmet uputi organu ovlaštenom za pitanja socijalnog staranja, radi pokretanja odgovarajućeg postupka.
- (2) Ako u tijeku glavnog pretresa izvedeni dokazi ukazuju da je optuženi učinio djelo u stanju uračunljivosti ili smanjene uračunljivosti, tužitelj će odustati od podnesenog prijedloga. U slučaju ako se radi o smanjenoj uračunljivosti, tužitelj će predložiti izricanje mjere sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja, koja se izriče uz neku drugu kaznenopravnu sankciju.
- (3) U slučaju iz stavka 1 ovoga članka, osumnjičeni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru ili psihijatrijskoj ustanovi, neće se pustiti na slobodu već će sud na prijedlog tužitelja donijeti rješenje o privremenom zadržavanju do najviše 30 dana od dana donošenja tog rješenja. Protiv ovoga rješenja žalba nije dopuštena.
- (4) Poslije podnošenja prijedloga iz stavka 1 ovoga članka, osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branitelja.

Članak 390

Postupak u slučaju obveznog liječenja od ovisnosti

- (1) O primjeni mjere sigurnosti obveznog liječenja od ovisnosti, sud odlučuje pošto pribavi nalaz i mišljenje vještaka. U svojem nalazu i mišljenju vještak treba da se izjasni i o mogućnostima za liječenje optuženog.
- (2) Ako je pri izricanju uvjetne osude učinitelju određeno liječenje na slobodi, a on se nije podvrgao liječenju ili ga je samovoljno napustio, sud može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog ustanove u kojoj se učinitelj liječio ili je trebao da se liječi, a po saslušanju tužitelja i učinitelja odrediti opozivanje uvjetne osude ili prisilno izvršenje sigurnosne mjere obveznog liječenja od ovisnosti. Prije donošenja odluke sud će, po potrebi, pribaviti i mišljenje liječnika.

Članak 391

Oduzimanje predmeta

- (1) Predmeti koji se po **KZ Brčko Distrikta BiH** moraju oduzeti, oduzet će se i kad se kazneni postupak ne završi presudom kojom se osuđeni proglašava krivim, ako to zahtijevaju interesi opće sigurnosti, o čemu se donosi posebno rješenje.
- (2) Rješenje iz stavka 1 ovoga članka donosi sud u trenutku kad je postupak završen, odnosno kad je obustavljen.
- (3) Rješenje o oduzimanju predmeta iz stavka 1 ovoga članka donosi sud i kad je u presudi kojom je optuženi proglašen krivim propušteno da se donese takva odluka.
- (4) Ovjereni prijepis rješenja o oduzimanju predmeta dostavit će se vlasniku predmeta ako je vlasnik poznat.
- (5) Protiv rješenja iz stavka 1 do 3 ovoga članka, vlasnik predmeta ima pravo na žalbu zbog nepostojanja zakonskog osnova za oduzimanje predmeta.

Članak 392

Oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom

- (1) Imovinska korist pribavljena kaznenim djelom utvrđuje se u kaznenom postupku po službenoj dužnosti.
- (2) Tužitelj je u toku postupka dužan prikupljati dokaze i izviđati okolnosti koje su od važnosti za utvrđivanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom.

- (3) Ako je oštećeni podnio imovinskopravni zahtjev u pogledu povrata predmeta pribavljenih kaznenim djelom, odnosno u pogledu novčanog iznosa koji odgovara vrijednosti stvari, imovinska korist će se utvrđivati samo u onom dijelu koji nije obuhvaćen imovinskopravnim zahtjevom.

Članak 393

Postupak oduzimanja imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom

- (1) Kad dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom, osoba na koju je imovinska korist prenesena, kao i predstavnik pravne osobe pozvat će se na glavni pretres radi saslušanja. Pozivom će se upozoriti da će se postupak provesti bez njihove nazočnosti.
- (2) Predstavnik pravne osobe saslušat će se na glavnom pretresu poslije optuženog. Na isti način postupit će se u odnosu na osobu na koju je imovinska korist prenesena, ako nije pozvana kao svjedok.
- (3) Osoba na koju je imovinska korist prenesena, kao i predstavnik pravne osobe ovlašten je da u vezi s utvrđivanjem imovinske koristi predlaže dokaze i da, po dopuštenju suca, odnosno predsjednika vijeća, postavlja pitanja optuženom, svjedocima i vještacima.
- (4) Isključenje javnosti na glavnom pretresu ne odnosi se na osobu na koju je imovinska korist prenesena ni na predstavnika pravne osobe.
- (5) Ako sud u tijeku glavnog pretresa utvrdi da dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi, prekinut će glavni pretres i pozvat će osobu na koju je imovinska korist prenesena, kao i predstavnika pravne osobe.

Članak 394

Utvrđivanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom

Sud će visinu iznosa imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom utvrditi po slobodnoj ocjeni ako bi inače njeno utvrđivanje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama ili sa znatnim odugovlačenjem postupka.

Članak 395

Privremene mjere osiguranja

Kad dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom, sud će po službenoj dužnosti po odredbama koje važe za izvršni postupak odrediti privremene mjere osiguranja. U takvom slučaju shodno se primjenjuju odredbe članka 202 ovog zakona.

Članak 396

Sadržaj odluke kojom se izriče mjera oduzimanja imovinske koristi

- (1) Oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom sud može izreći u presudi kojom se optuženi oglašava krivim i u rješenju o primjeni odgojne mjere, kao i u postupku iz članka 389 ovog zakona.
- (2) U izreci presude ili rješenja Sud će navesti koji se predmet, odnosno novčani iznos oduzima.
- (3) Ovjereni prijepis presude, odnosno rješenja dostavlja se i osobi na koju je imovinska korist prenesena, kao i predstavniku pravne osobe ako je sud izrekao oduzimanje imovinske koristi od te osobe.

Članak 397

Zahtjev za ponavljanje postupka u pogledu mjere oduzimanja imovinske koristi

Osoba iz članka 393 ovog zakona može podnijeti zahtjev za ponavljanje kaznenog postupka u pogledu odluke o oduzimanju imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom.

Članak 398

Primjerena primjena odredbi ovog zakona o žalbi

Odredbe članka 294 stavka 2 i 3 i članka 302 i 317 ovog zakona primjereno se primjenjuju na žalbu protiv odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Članak 399

Primjerena primjena ostalih odredbi ovog zakona

Ako odredbama ove glave nije šta drugo predviđeno, u pogledu postupka za primjenu mjera sigurnosti ili za oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom, primjereno se primjenjuju ostale odgovarajuće odredbe ovog zakona.

Članak 400

Postupak opozivanja uvjetne osude

- (1) Kad je u uvjetnoj osudi određeno da će se kazna izvršiti ako osuđeni ne vrati imovinsku korist pribavljenu kaznenim djelom, ne nadoknadi štetu ili ne ispuni druge obveze, a osuđeni u određenom roku nije ispunio te obveze, sud će provesti postupak za opozivanje uvjetne osude na prijedlog tužitelja ili po službenoj dužnosti.
- (2) Sud je obavezan da zakaže saslušanje radi utvrđivanja činjenica, na koje će pozvati tužitelja, osuđenog i oštećenog.
- (3) Ako sud utvrdi da osuđeni nije ispunio obvezu koja mu je bila određena presudom, donijet će presudu kojom će opozvati uvjetnu osudu i odrediti da se utvrđena kazna izvrši ili odrediti novi rok za ispunjenje obveze ili ukinuti taj uvjet. Ako sud nađe da nema osnova za donošenje koje od tih odluka, rješenjem će obustaviti postupak za opozivanje uvjetne osude.

GLAVA XXIX - POSTUPAK ZA DONOŠENJE ODLUKE O BRISANJU OSUDE ILI PRESTANKU MJERA SIGURNOSTI I PRAVNIH POSLJEDICA OSUDE

Članak 401

Rješenje o brisanju osude

- (1) Kad po zakonu brisanje osude nastupa protekom određenog vremena i pod uvjetom da osuđeni u tom vremenu ne učini novo kazneno djelo, rješenje o brisanju osude donosi po službenoj dužnosti organ ovlašteni za vođenje poslova kaznene evidencije.
- (2) Prije donošenja rješenja o brisanju osude izvršit će se potrebna provjeravanja, a naročito će se prikupiti podatci o tome da li je protiv osuđenog u tijeku kazneni postupak za neko novo kazneno djelo učinjeno prije isteka roka predviđenog za brisanje osude.

Članak 402

Prijedlog osuđenog za brisanje osude

- (1) Ako ovlašteni organ ne donese rješenje o brisanju osude, osuđeni može tražiti da se utvrdi da je brisanje osude nastupilo po zakonu.
- (2) Ako ovlašteni organ ne postupi po zahtjevu osuđenog u roku od 30 dana od dana prijama zahtjeva, osuđeni može tražiti da sud donese rješenje o brisanju osude.

Članak 403

Sudsko brisanje uvjetne osude

Ako uvjetna osuda ne bude opozvana ni poslije jedne godine od dana proteka vremena provjeravanja, sud će donijeti rješenje kojim se utvrđuje brisanje uvjetne osude. Ovo rješenje dostavit će se osuđenom, tužitelju i organu ovlaštenom za vođenje kaznene evidencije.

Članak 404

Postupak brisanja osude na temelju sudske odluke

- (1) Postupak za brisanje osude primjereno odredbama KZ Brčko Distrikta BiH na temelju sudske odluke pokreće se na molbu osuđenog.
- (2) Molba se podnosi sudu.
- (3) Sudac koji za to bude određen, zakazat će i provesti saslušanje tužitelja i osuđenog.
- (4) Sudac može o ponašanju osuđenog zatražiti izvješće od policijskog organa, a može takvo izvješće tražiti i od uprave ustanove u kojoj je osuđeni izdržavao kaznu.
- (5) Podnositelj molbe i tužitelj mogu podnijeti žalbu protiv odluke suda po molbi za brisanje osude.
- (6) Ako sud odbije molbu zato što osuđeni svojim ponašanjem nije zaslužio brisanje osude, osuđeni može molbu ponoviti po isteku jedne godine od dana pravomoćnosti rješenja o odbijanju molbe.

Članak 405

Uvjerenje o kaznenoj evidenciji

U uvjerenju koje se građanima izdaje na temelju podataka iz kaznene evidencije, brisana osuda i brisane pravne posljedice osude ne smiju se spominjati.

Članak 406

Molba i postupak prestanka mjere sigurnosti

- (1) Molba za prestanak primjene mjera sigurnosti propisanih u KZ Brčko Distrikta BiH i drugih mjera propisanih zakonom podnosi se sudu.
- (2) Sudac koji za to bude određen će prethodno ispitati je li proteklo potrebno vrijeme po zakonu, a zatim će zakazati i provesti saslušanja - radi utvrđivanja činjenica na koje se podnositelj molbe poziva. Sudac će pozvati tužitelja i podnositelja molbe.
- (3) Sudac iz stavka 2 ovoga članka može zahtijevati izvješće o ponašanju osuđenog od policijskog organa, odnosno od ustanove u kojoj je osuđeni izdržao kaznu.
- (4) U slučaju odbijanja molbe, nova molba se ne može podnijeti prije isteka roka od jedne godine od dana pravomoćnosti rješenja o odbijanju ranije molbe.

Glava XXX - POSTUPAK ZA PRUŽANJE MEĐUNARODNE PRAVNE POMOĆI I IZVRŠENJE MEĐUNARODNIH UGOVORA U KAZNENOPRAVNIM STVARIMA

Članak 407

Opća odredba

Međunarodna kaznenopravna pomoć pruža se po odredbama ovog zakona, ukoliko zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije što drugo određeno.

Članak 408

Upućivanje molbe za pravnu pomoć

Molbe sudova Brčko Distrikta BiH, odnosno tužitelja za pravnu pomoć u kaznenim predmetima dostavljaju se inozemnim organima diplomatskim putem, tako što sudovi, odnosno tužitelj molbe dostavljaju Pravosudnom povjerenstvu Brčko Distrikta BiH, koja ih dostavlja ovlaštenom ministarstvu Bosne i Hercegovine.

Članak 409

Postupanje po molbi inozemnih organa

- (1) Kada Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta BiH primi molbu inozemnog organa za pravnu pomoć, putem ovlaštenog ministarstva Bosne i Hercegovine dužno je molbu dostaviti sudu odnosno tužitelju.
- (2) O dopuštenosti i načinu izvršenja radnje koja je predmet molbe inozemnog organa, odlučuje sud, odnosno tužitelj po zakonima Bosne i Hercegovine i u skladu sa svojom ovlasti.

Članak 410

Izvršenje presude inozemnog suda

- (1) Sud neće postupiti po molbi inozemnog organa kojom se traži izvršenje kaznene presude inozemnog suda.
- (2) Iznimno od odredbe stavka 1 ovoga članka, sud će izvršiti inozemnu pravomoćnu presudu u odnosu na sankciju koju je izrekao inozemni sud ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom, i ako sankciju izrekne i sud prema kaznenom zakonodavstvu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (3) Osnovni ud donosi presudu u vijeću sastavljenom od trojice sudaca. O sjednici vijeća obavijestit će se tužitelj, osuđeni i branitelj.
- (4) U izreku presude iz stavka 3 ovoga članka, sud će unijeti potpunu izreku i naziv suda iz inozemne presude i izreći će sankciju. U obrazloženju presude iznijet će razloge kojima se rukovodio prilikom izricanja sankcije.
- (5) Protiv presude iz stavka 4 ovoga članka mogu izjaviti žalbu tužitelj i osuđeni ili njegov branitelj, u skladu s odredbama ovog zakona.
- (6) Ako strani državljanin osuđen od tuzemnog suda ili osoba ovlaštena ugovorom, podnese molbu sudu da osuđeni izdržava kaznu u svojoj zemlji, sud će postupiti po međunarodnom ugovoru.

Članak 411

Centralizacija podataka

O kaznenim djelima pravljenja i stavljanja u opticaj krivotvorenog novca, neovlaštene proizvodnje, prerađivanja i prodaje opojnih droga i otrova, trgovine bijelim robljem, proizvodnje i rasturanja pornografskih spisa, kao i o drugim kaznenim djelima u pogledu kojih se međunarodnim ugovorima predviđa centralizacija podataka, Sud je dužan - bez odlaganja, dostaviti, putem Pravosudnog povjerenstva Brčko Distrikta BiH ovlaštenom ministarstvu Bosne i Hercegovine podatke o kaznenom djelu i učinitelju i pravomoćnu presudu. Kad je u pitanju kazneno djelo pranja novca ili se radi o kaznenom djelu u vezi s pranjem novca, podatci se moraju, bez odlaganja, dostaviti putem Pravosudnog povjerenstva Brčko Distrikta BiH i organu Bosne i Hercegovine ovlaštenom za sprječavanje pranja novca.

Članak 412

Ustupanje kaznenog gonjenja stranoj državi

- (1) Ako je na teritoriju Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine kazneno djelo učinio stranac koji ima prebivalište u stranoj državi, toj državi se mogu, izvan uvjeta za izručenje osumnjičenih

odnosno optuženih osoba predviđenih u Zakonu o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine, ustupiti svi kazneni spisi radi kaznenog gonjenja i suđenja, ako se strana država tome ne protivi.

- (2) Ustupanje kaznenog gonjenja i suđenja nije dopušteno ako se njime stranac može izložiti nepravednom postupku, nehumanom i ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.
- (3) Prije podizanja optužnice, odluku o ustupanju donosi tužitelj. Nakon podizanja optužnice, a do ustupnja predmeta sucu, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa - odluku donosi sudac za prethodno saslušanje, na prijedlog tužitelja.
- (4) Ustupanje se može izvršiti za kaznena djela iz mjerodavnosti suda s propisanom kaznom zatvora do deset godina.
- (5) Ako je oštećeni državljanin Bosne i Hercegovine, ustupanje nije dopušteno ako se on tome protivi, osim ako je dato osiguranje za ostvarivanje njegovog imovinskopravnog zahtjeva.

Članak 413

Preuzimanje kaznenog gonjenja od strane države

- (1) Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta BiH će zahtjev strane države da se u Bosni i Hercegovini poduzime kazneno gonjenje državljanina Bosne i Hercegovine ili osobe koja ima prebivalište u Bosni i Hercegovini za kazneno djelo iz mjerodavnosti suda izvršeno izvan teritorija Bosne i Hercegovine, dostaviti sa spisima tužitelju.
- (2) Ako je ovlaštenom organu strane države podnesen imovinskopravni zahtjev, postupit će se kao da je taj zahtjev podnesen sudu.
- (3) O odluci kojom se odbija da se poduzime kazneno gonjenje, kao i o pravomoćnoj odluci donesenoj u kaznenom postupku, obavijestit će se strana država koja je uputila zahtjev.

GLAVA XXXI - POSTUPAK ZA NAKNADU ŠTETE, REHABILITACIJU I OSTVARIVANJE DRUGIH PRAVA OSOBA NEOPRAVDANO OSUĐENIH I NEOSNOVANO LIŠENIH SLOBODE

Članak 414

Naknada štete zbog neopravdane osude

- (1) Pravo na naknadu štete zbog neopravdane osude ima osoba kojoj je bila pravomoćno izrečena kaznenopravna sankcija ili koja je oglašena krivom, a oslobođena od kazne, a kasnije je povodom vanrednog pravnog lijeka ponovljeni postupak pravomoćno obustavljen ili je pravomoćnom presudom oslobođena od optužbe, ili je optužba odbijena, osim u sljedećim slučajevima:
 - a) ako je do obustave postupka ili presude kojom se optužba odbija došlo zbog toga što je u ponovljenom postupku tužitelj odustao od kaznenog gonjenja, a do odustanka je došlo na temelju sporazuma s osumnjičenim, odnosno optuženim,
 - b) ako je u ponovljenom postupku presudom optužba odbijena zbog nemjerodavnosti suda, a ovlaštenu tužitelj je preduzeo kazneno gonjenje pred ovlaštenim sudom.
- (2) Osuđeni nema pravo na naknadu štete ako je svojim lažnim priznanjem ili na drugi način namjerno prouzročio svoju osudu, osim ako je na to bio prinuđen.
- (3) U slučaju osude za kaznena djela u stjecaju, pravo na naknadu štete može se odnositi i na pojedina kaznena djela u pogledu kojih su ispunjeni uvjeti za priznanje naknade.

Članak 415

Zastarjelost potraživanja za naknadu štete

- (1) Pravo na naknadu štete zastarijeva protekom tri godine od dana pravomoćnosti presude kojom je optuženi oslobođen od optužbe ili kojom je optužba odbijena, odnosno pravomoćnosti rješenja tužitelja ili suda kojim je postupak obustavljen, a ako je povodom zahtjeva za podnošenje vanrednog pravnog lijeka podnesena žalba Apelacijskom sudu od dana prijama odluke tog vijeća.
- (2) Prije podnošenja sudu tužbe za naknadu štete, oštećeni je dužan da se svojim zahtjevom obrati Pravosudnom povjerenstvu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, radi postizanja sporazuma o postojanju štete i vrsti i visini naknade.
- (3) U slučaju iz članka 416 stavak 1 ovog zakona, o zahtjevu se može rješavati samo ako ovlašteni tužitelj nije poduzeo gonjenje pred ovlaštenim sudom u roku od tri mjeseca od dana prijama pravomoćne presude.

Članak 416

Podnošenje tužbe ovlaštenom sudu za naknadu štete

- (1) Ako zahtjev za naknadu štete ne bude usvojen ili po njemu Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, oštećeni može kod ovlaštenog suda podnijeti tužbu za naknadu štete.
- (2) Ako je postignut sporazum samo u dijelu odštetnog zahtjeva, oštećeni može podnijeti tužbu u pogledu ostatka zahtjeva.
- (3) Tužba za naknadu štete podnosi se protiv Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 417

Pravo nasljednika na naknadu štete

- (1) Nasljednici oštećenog nasljeđuju samo pravo oštećene osobe na naknadu imovinske štete. Ako je oštećeni već podnio zahtjev, nasljednici mogu nastaviti postupak samo u granicama već postavljenog zahtjeva za naknadu imovinske štete.
- (2) Nasljednici oštećene osobe mogu poslije njegove smrti nastaviti postupak za naknadu štete, odnosno pokrenuti postupak ako je oštećena osoba umrla prije isteka roka zastarjelosti a da se od zahtjeva nije odrekla.

Članak 418

Ostale osobe kojima pripada pravo na naknadu štete

- (1) Pravo na naknadu štete pripada:
 - a) osobi koja je bila u pritvoru, a nije došlo do pokretanja kaznenog postupka ili je postupak obustavljen ili je pravomoćnom presudom oslobođena od optužbe ili je optužba odbijena,
 - b) osobi koja je izdržavala kaznu lišenja slobode, a povodom ponavljanja kaznenog postupka izrečena joj je kazna lišenja slobode u kraćem trajanju od kazne koju je izdržala ili joj je izrečena kaznenopravna sankcija koja se ne sastoji u lišenju slobode ili je oglašena krivom a oslobođena od kazne,
 - c) osobi koja je usljed pogreške ili nezakonitog rada organa neosnovano lišena slobode ili je zadržana duže u pritvoru ili ustanovi za izdržavanje kazne ili mjere,
 - d) osobi koja je u pritvoru provela duže nego što traje kazna zatvora na koju je osuđena.
- (2) Osobi koja je lišena slobode bez zakonskog osnova, pripada pravo na naknadu štete ako joj nije određen pritvor, niti joj je vrijeme za koje je lišena slobode uračunato u izrečenu kaznu za kazneno djelo ili za prekršaj.
- (3) Naknada štete ne pripada osobi koja je svojim nedopuštenim postupcima prouzročila lišenje

slobode. U slučajevima iz stavka 1 točke a ovoga članka isključeno je pravo na naknadu štete i ako su postojale okolnosti iz članka 414 stavka 1 ili ako je postupak obustavljen na temelju članka 205 ovog zakona.

- (4) U postupku za naknadu štete, u slučajevima iz stavka 1 i 2 ovoga članka, primjereno će se primjenjivati odredbe ove glave.

Članak 419

Naknada štete prouzrokovane sredstvima javnog informiranja

Ako je slučaj na koji se odnosi neopravdana osuda ili neosnovano lišenje slobode neke osobe prikazan u sredstvima javnog informiranja i time bio povrijeđen ugled te osobe, sud će, na njen zahtjev, objaviti u novinama ili drugom sredstvu javnog informiranja priopćenje o odluci iz koje proizilazi neopravdanost ranije osude, odnosno neosnovanost lišenja slobode. Ako slučaj nije prikazan u sredstvu javnog informiranja, ovakvo priopćenje će se, na zahtjev te osobe, dostaviti organu ili pravnoj osobi u kojoj je ta osoba zaposlena, a ako je to za njenu rehabilitaciju potrebno – političkoj stranci ili udruzi građana.

Članak 420

Osobe kojima pripada pravo podnošenja odštetnog zahtjeva

- (1) Poslije smrti osuđene osobe pravo na podnošenje ovog zahtjeva pripada njenom bračnom odnosno vanbračnom drugu, djeci, roditeljima, braći i sestrama.
- (2) Zahtjev iz stavka 1 ovoga članka može se podnijeti i ako nije bio podnesen zahtjev za naknadu štete.
- (3) Neovisno od uvjeta iz članka 414 ovog zakona, zahtjev iz stavka 1 ovoga članka može se podnijeti i kad je povodom vanrednog pravnog lijeka izmijenjena pravna kvalifikacija djela, ako je usljed pravne kvalifikacije djela u ranijoj presudi bio teže povrijeđen ugled osuđene osobe.
- (4) Zahtjev iz stavka od 1 do 3 ovoga članka podnosi se sudu u roku od šest mjeseci. O zahtjevu odlučuje vijeće Osnovnoga suda (članak 23 stavak 2). Prilikom rješavanja o zahtjevu primjereno se primjenjuju odredbe članka 414 stavka 2 i 3 i članka 418 stavka 3 ovog zakona.

Članak 421

Rehabilitacija

Sud će po službenoj dužnosti donijeti rješenje kojim se poništava upis neopravdane osude u kaznenoj evidenciji. Rješenje se dostavlja organu ovlaštenom za vođenje kaznene evidencije. O poništenom upisu ne smiju se nikom davati podatci iz kaznene evidencije.

Članak 422

Zabrana uporabe podataka

Osoba koja je na bilo koji način došla do podataka koji se odnose na neopravdanu osudu ili na neosnovano lišenje slobode, ne smije uporabiti te podatke na način koji bi bio od štete za rehabilitaciju osobe protiv koje je vođen kazneni postupak.

Članak 423

Pravo na naknadu štete u vezi zaposlenja

- (1) Osobi kojoj je zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode prestao radni odnos ili svojstvo osiguranika socijalnog osiguranja, priznaje se radni staž, odnosno staž osiguranja

kao da je bila na radu za vrijeme za koje je zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode staž izgubila. U staž se uračunava i vrijeme nezaposlenosti do koje je došlo zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode, a koja nije nastala krivnjom te osobe.

- (2) Prilikom svakog rješavanja o pravu na koje utječe dužina radnog staža, odnosno staža osiguranja, ovlašteni organ ili druga pravna osoba uzet će u obzir staž priznat odredbom stavka 1 ovoga članka.
- (3) Ako organ ili pravna osoba iz stavka 2 ovoga članka ne uzme u obzir staž priznan odredbom stavka 1 ovoga članka, oštećena osoba može zahtijevati da sud utvrdi da je priznavanje ovog vremena staža nastupilo po zakonu. Tužba se podnosi protiv organa ili pravne osobe, koja osporava priznati staž i protiv Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (4) Na zahtjev organa ili pravne osobe kod koje se pravo iz stavka 2 ovoga članka ostvaruje, isplatit će se iz sredstava proračuna Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine propisani doprinos za vrijeme za koje je odredbom stavka 1 ovoga članka staž priznan.
- (5) Staž osiguranja priznan odredbom stavka 1 ovoga članka u cjelini se uračunava u mirovinski staž.

GLAVA XXXII - POSTUPAK ZA IZDAVANJE POTJERNICE I OBJAVE

Članak 424 Traženje adrese

Ako se ne zna prebivalište ili boravište osumnjičenog, odnosno optuženog, kad je to po odredbama ovog zakona nužno, tužitelj, odnosno sud će zatražiti od policijskih organa da osumnjičenog, odnosno optuženog potraže i da tužitelja, odnosno sud obavijeste o njegovoj adresi.

Članak 425 Uvjeti za izdavanje potjernice

- (1) Izdavanje potjernice može se narediti kad se osumnjičeni, odnosno optuženi protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak zbog kaznenog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna nalazi u bjekstvu, a postoji naredba za njegovo dovođenje ili rješenje o određivanju pritvora.
- (2) Izdavanje potjernice naređuje sud.
- (3) Izdavanje potjernice naredit će se i u slučaju bjekstva osuđenog iz ustanove u kojoj izdržava kaznu, bez obzira na visinu kazne ili bjekstva iz ustanove u kojoj izdržava zavodsku mjeru vezanu s lišenjem slobode. Naredbu u takvom slučaju izdaje upravnik ustanove.
- (4) Naredba suda ili upravnika ustanove za izdavanje potjernice dostavlja se policijskim organima radi izvršenja.

Članak 426 Izdavanje objave

- (1) Ako su potrebni podatci o pojedinim predmetima koji su u vezi s kaznenim djelom, ili ove predmete treba pronaći, a naročito ako je to potrebno radi ustanovljenja istovjetnosti pronađenog nepoznatnog leša, naredit će se izdavanje objave kojom će se zatražiti da se podatci ili obavještenja dostave organu koji vodi postupak.
- (2) Policijski organi mogu objavljivati i fotografije leševa i nestalih osoba ako postoje osnovi sumnje da je do smrti, odnosno nestanka tih osoba, došlo usljed kaznenog djela.

Članak 427 Povlačenje potjernice ili objave

Organ koji je naredio izdavanje potjernice ili objave dužan je da je odmah povuče kad se pronađe tražena osoba ili predmet ili kad nastupi zastarjelost kaznenog gonjenja ili izvršenja kazne ili drugi razlozi zbog kojih potjernica ili objava nije više potrebna.

Članak 428

Tko raspisuje potjernicu ili objavu

- (1) Potjernicu i objavu raspisuje ovlaštenu policijski organ koga određuje sud u svakom pojedinom slučaju, odnosno ustanova iz koje je pobjegla osoba na izdržavanju kazne ili zavodske mjere.
- (2) Ako je vjerojatno da se osoba za kojom je izdana potjernica nalazi u inozemstvu, ovlašteno ministarstvo Bosne i Hercegovine može raspisati međunarodnu potjernicu.

GLAVA XXXIII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 429

Sudska policija

Ako do stupanja na snagu ovog zakona ne otpočne s radom sudska policija, ovlaštenja sudske policije predviđena u ovom zakonu izvršavat će Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 430

Ustupanje predmeta iz mjerodavnosti suda BiH

- (1) Predmete iz mjerodavnosti suda BiH primljene u rad kod sudova Brčko Distrikta BiH do stupnja na snagu ovog zakona, dovršit će ti sudovi ukoliko je u tim predmetima optužnica potvrđena.
- (2) Predmete iz mjerodavnosti suda BiH primljene u rad kod sudova Brčko Distrikta BiH, odnosno tužiteljstva, i u kojima optužnica nije stupila na pravnu snagu, odnosno nije potvrđena, dovršit će ti sudovi, osim ako sud BiH po službenoj dužnosti ili na obrazložen prijedlog stranaka ili branitelja, ne odluči da preuzme takav predmet.
- (3) Ako je sud Bosne i Hercegovine vođenje postupka iz svoje mjerodavnosti prenio sudu na čijem je području kazneno djelo izvršeno ili pokušano, taj sud će prihvatiti dokaze koji su sukladno zakonu prikupljeni u tijeku istrage i sudskog osiguranja.

Članak 431

Rješavanje po zahtjevu za zaštitu zakonitosti

U postupcima u kojima je do stupnja na snagu ovoga zakona podnesen zahtjev za zaštitu zakonitosti ili je bio u tijeku rok za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti i u tom roku izjavljen zahtjev za zaštitu zakonitosti, postupak će se nastaviti i dovršiti u skladu sa ranijim propisima.

Članak 432

Donošenje podzakonskih propisa

Podzakonske propise predviđene ovim zakonom donijet će Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta najkasnije u roku od 90 dana od dana stupnja na snagu ovog zakona.

Članak 433

Prestanak primjene zakona

Danom stupnja na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o kaznenom postupku Brčko Distrikta

Bosne i Hercegovine («Sl. glasnik Brčko Distrikta BiH» broj 7/00 od 30. 11. 2000. godine,) osim ako odredbama ovog zakona nije drugačije određeno.

Članak 434
Stupanje na snagu ovog zakona

Ovaj zakon stupa na snagu 1. srpnja 2003. godine i objavit će se u «Službenom glasniku Brčko Distrikta BiH».

Broj: 0-02-022-154/03
Brčko, 28. svibanj 2003. godine

PREDSJEDNIK
SKUPŠTINE BRČKO DISTRIKTA
Mirsad Đapo, dipl. pravnik